Exploatare și șomaj

Uzina cu muncitori în vîrstă de nouă ani *)

LE FIGARO
PARIS

După 45 de ani de salazarism, Portugalia poartă povara unor sechele, printre care 200 000 de „muncitori clandestini" în vîrstă de 7—14 ani.

„Mă numesc Miguel, am nouă ani.
— Mergi la școală ?
— Nu, dar cred că mi-ar fi plăcut.
— Muncești ?
— Da, sînt ajutor de mecanic.
— Îți place ?
— Da.
— Cîte ore muncești pe zi ?
— De la 9 dimineața la 6 seara.
— În fiecare zi ?
— Nu. Duminica, nu.
— Cît cîștigi ?
— 5 500 de escudos". Circa 230 de franci, în timp ce salariul minim este de 27 000 escudos, adică 1 125 franci. Nouă ore de muncă în tîrgul în care locuiesc părinții lui Miguel. Băiatul „are noroc".

De la Porto la Felgueiras, drumul șerpuiește printre butucii de viță de araci și porumb. Peisajul este minunat, ca de carte poștală. La 5 dimineața, se luminează de ziuă, plutește o ceață răcoroasă. La ieșirea din fiecare sătuc, grupuri de copii și adulți (în majoritate femei) așteaptă tremurînd autobuzul, care îi transportă la fabrica de încălțăminte sau la uzina de confecții. Aproape toți au în mînă un coșuleț cu o bucată de pîine și o gamelă cu fiertură de mei drept hrană.

Instruiți de patronii lor care „nu vor să aibă necazuri", toți afirmă că au 14 ani, vîrsta minimă legală de muncă în Portugalia. Cei care sînt prea mici se ascund în fustele mamelor : „E fata mea, nu am cu cine să o las, merge cu mine, dar nu muncește".

„Este scuza tuturor", spune Ana Maria Mesquite, de la Confederația Generală a Muncii din Portugalia (CGTP), din Porto. „Există chiar patroni care profită de munca minorilor fără să-i plătească, sub pretext că le fac chiar un serviciu părinților pentru că nu-i lasă să o ia pe căi greșite". „În această chestiune, continuă ea, părinții nu au decît o răspundere relativă. Este vorba adesea de familii cu zece pînă la 15 copii. Cum poți trăi cînd la Porto chiria pentru o locuință cu două camere și bucătărie este de 30 000—40 000 escudos. Mai trebuie să și mănînci, să te îmbraci. Rechizitele școlare sînt foarte scumpe. Singurul mijloc de supraviețuire este de a-i pune la muncă pe copii. Și chiar dacă cei mai mici nu sînt plătiți, părinții se gîndesc că le fac un bine ; învață o meserie și nu sînt expuși primejdiilor străzii. Dar ei nu înțeleg că viitorul copiilor este compromis total și că, dacă există adulți șomeri, acest lucru se întîmplă pentru că în locul lor muncesc copii".

Ce poate fi mai rentabil decît exploatarea copiilor ? Plătiți prost, fără garanții sociale, pot fi dați afară oricînd, fără să li se plătească nici un fel de indemnizație în cazul scăderii comenzilor.

Pentru a încerca să stăvilească exploatarea copiilor prea mici, guvernul a mărit amenda în cazul celor care angajează — prin încălcarea legii — copii. Ea este de 50 000 pînă la 250 000 escudos. Dar este foarte greu să fie prins un patron asupra faptului.

La Uniunea Sindicatelor din Braga, Victor Duval dispune de o listă de societăți care au încălcat legea, unde copiii, de vîrstă prea fragedă, sînt plătiți cu 3 000 pînă la 12 250 escudos pe lună, salariile cele mai bune fiind plătite celor mai vîrstnici dintre ei. Victor Duval mai este în posesia unei scrisori adresate procurorului Republicii, în care este denunțată folosirea ca angajat a lui Fernando Conçalves dos Santos de la vîrsta de 12 ani de către Manuel Vieira da Souza, brutar din Villa Verde. Programul de muncă : de la 22,30 la ora 14,00. Șase zile pe săptămînă. Scrisoarea, semnată de patru martori, este veche de un an și nu a primit încă nici un răspuns. Peste șapte luni, micul ucenic va avea vîrsta legală pentru a munci la cuptor.

„Noi știm că aceste abuzuri există, afirmă Victor Duval, dar foarte rar putem face dovada lor. În ianuarie 1987, inspectorii muncii nu au putut dovedi decît 82 de cazuri de exploatare a unor copii mai tineri de 14 ani în departamentul Braga. Patronii sînt adesea preveniți de venirea unui inspector. Există corupție. Oricum, din exterior nu se poate vedea nimic, iar cînd pătrunzi în incintă micuții sînt deja scoși prin altă intrare și ascunși".

Felgueiras, ora șase dimineața. Cinci autobuze se opresc în marea piață. Prea serioși pentru vîrsta lor, adesea palizi și cu cearcăne la ochi, copiii se împrăștie în grupuri mici. Fie că este vorba de fostul teatru Fonseca, societățile Moreira, Uniflex sau Picoto Calçados, toate clădirile au două trăsături comune : în ele se fabrică încălțăminte și ferestrele lor sînt oarbe.

Contramaistrul care supraveghează venirea „echipelor" sale aruncă o privire bănuitoare spre orice mașină cu număr de capitală dacă aceasta trece de mai multe ori prin fața localurilor. În ele nu se poate intra : „Atelierele nu sînt deschise pentru public".

Pe o străduță, o femeie lucrează un pantof pe pragul casei : „Cos tălpi, 50 de escudos de pereche". Altă formă de exploatare : lucrul la domiciliu. Nedeclarat, firește. Și acolo copiii sînt în prima linie. „Ei muncesc pînă tîrziu noaptea, afirmă Victor Duval, iar a doua zi dorm cu capul pe bănci. Cum să aibă rezultate bune la învățătură în aceste condiții ?"

Încălțămintea, confecțiile, reparațiile, construcțiile și metalurgia sînt domeniile în care este utilizată mîna de lucru a copiilor, unde procentajul de accidente este mai ridicat decît la adulți.

*) Dintr-un articol publicat de ziarul „Le Figaro", nr. 13 661/1988.

Tinerii sînt de două ori penalizați *)

Le Monde
PARIS

Creșterea șomajului în rîndul tinerei generații din Franța nu a avut numai efectul de a limita drastic posibilitățile de angajare pentru tinerii sub 25 de ani ; ea a constituit, în același timp, și o povară pentru evoluția salariilor, orientate spre scădere.

Un studiu, publicat de Centrul de studiere a veniturilor și costurilor (C.E.R.C.), demonstrează că tinerii sînt nevoiți „să aștepte mult mai mult înainte de a găsi un loc de muncă, dar, în momentul cînd au unul, sînt mai prost remunerați, în comparație cu cei de o vîrstă mai înaintată". În medie, tinerii de 18—20 de ani cîștigau cu 19 la sută peste salariul minim în 1973. În 1985, stăteau mai bine cu 3 la sută. Tinerii de 21—25 de ani cîștigau în medie cu 58 la sută peste salariul minim în 1973, și numai cu 35 la sută, în 1985. La zi întreagă de lucru, tinerii calificați în vîrstă de 18—20 de ani aveau un salariu mediu egal cu 70 la sută din cel al muncitorilor în 1973, cu 66 la sută în 1985.

Mai multe fenomene explică această scădere relativă, care s-a accentuat probabil, între timp, dar C.E.R.C. o pune în strînsă legătură cu dezvoltarea, în ultima perioadă, a măsurilor de integrare socială și profesională care constituie situații de „semi-loc de muncă" (lucrări de utilitate publică, contracte de formație alternativă și ucenicie).

Or, aceste formule cu un statut deosebit, care cuprind 650 000 tineri, funcționează cu remunerații în majoritatea cazurilor inferioare salariului minim.

Din o sută de tineri între 16—24 de ani, 48 sînt școlarizați, 7 nu au nici o activitate sau își fac serviciul militar și 45 sînt deci considerați activi. Din 100 de activi, 25 sînt șomeri, 44 au un contract de muncă cu o durată nedeterminată, 4 nu sînt salariați și 8 au un loc de muncă precar (suplinitori, sezonieri, înlocuitori, cu contracte pe durată determinată etc.). Rămîn 19 la sută dintre tinerii activi care ocupă acele faimoase „semi-locuri de muncă" în plină dezvoltare, al căror obiectiv ar trebui să fie funcția de formare și de inițiere în viața profesională.

Tineri din categoria „semi-loc de muncă" se concentrează în comerțul în detaliu, industriile agricole și alimentare, hoteluri-café-restaurante, comerț și reparații auto, adică în sectoarele care consacră mai puțin timp și mai puțini bani formării continue a salariaților lor și unde numărul de locuri de muncă precare este cel mai ridicat. „De aceea, subliniază C.E.R.C., riscul ca aceste stagii să se rezume la utilizarea ieftină a tinerilor pentru lucrări sezoniere sau pentru momente de vîrf de activitate nu este absent". În realitate, „formele cele mai recente de semi-loc de muncă nu se adresează, de fapt, în special tinerilor fără calificare și nu constituie nici filiere de inserție în viața profesională". T.U.C., S.I.V.P. și alte forme de folosire a forței de muncă ar fi mai curînd remedii pentru inactivitate și șomaj. Cealaltă consecință este scăderea nivelului de salarizare antrenat prin recurgerea la o mînă de lucru ieftină. Cîteodată există un decalaj mare între o politică și consecințele sale concrete.

*) Dintr-un articol publicat de ziarul „Le Monde", nr. 13 526/1988.

MEDUNARODNA POLITIKA
BELGRAD

„PROBLEMELE EPOCII NOASTRE" *)

Articol semnat de Marcelino dos Santos,
membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului FRELIMO și președintele Adunării Populare a R.P. Mozambic

CARACTERISTICA epocii noastre este de a aborda problemele umane în cadrul lor global, lucru cu atît mai necesar cu cît este vorba de probleme ale războiului, dezarmării și păcii. Lumina orbitoare care a distrus Hiroshima a atras lumii atenția asupra pericolului de a vedea metodele războinice transformate în metode de exterminare a planetei noastre. Astăzi, acest pericol a devenit realitate. Omenirea a creat ea însăși pericolul propriei exterminări și, în cursul ultimelor decenii, s-a conștientizat din ce în ce mai mult faptul că în orice moment există posibilitatea declanșării cataclismului final — al războiului nuclear.

Cîteva state posedă mijloacele de distrugere a omenirii. Cele două superputeri dispun de arsenale nucleare capabile de a anihila viața pe Pămînt și de a distruge de o mie de ori planeta pe care trăim. Dreptul la viață și la o perspectivă de viață este dreptul tuturor popoarelor. O problemă care interesează întreaga omenire nu ar trebui să fie soluționată numai de cîteva persoane. Toate popoarele au dreptul de a interveni, de a participa la rezolvarea acestei probleme vitale.

În decursul ultimelor decenii am fost martorii expansiunii arsenalului armelor de exterminare în masă și întăririi potențialului lor distructiv. Dar sîntem și martorii unei mai mari sensibilizări și conștientizării necesității de a pune capăt și de a inversa această spirală a terorii. Popoarele din lumea întreagă și-au ridicat glasul în cadrul O.N.U., al mișcării de nealiniere, al Organizației Unității Africane și al altor organisme internaționale, cerînd să se pună capăt cursei înarmărilor, mai ales a armelor de distrugere în masă — arme nucleare, bacteriologice și chimice. Mișcarea pentru pace și dezarmare s-a dezvoltat în întreaga lume, devenind un factor important al politicii internaționale.

Acordul semnat recent între S.U.A. și U.R.S.S. privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune reprezintă primul adevărat pas înainte făcut de cele două mari puteri nucleare pe calea dezarmării. Chiar dacă nu este vorba decît de un prim pas, acesta capătă importanță fiind primul acord vizînd eliminarea unei categorii de arme nucleare. El lasă să se întrevadă speranța că va fi deschisă calea altor reduceri mai importante, care vor duce treptat la dezarmarea generală și totală.

Republica Populară Mozambic apreciază că ratificarea acordului este primul rezultat important al tendințelor pozitive în relațiile internaționale și consideră că mișcarea pentru pace, cu toate ramificațiile ei, a jucat un rol determinant în acest sens. Dar nu putem uita că, în pofida importanței acestui proces de dezarmare, el este departe de a fi epuizat toate problemele vitale ale securității și păcii. După Hiroshima și Nagasaki, armele nucleare au fost utilizate doar ca instrumente de intimidare, amenințare, șantaj sau descurajare. Dar în această perioadă au avut loc 200 de războaie, în care au fost utilizate numai armamente convenționale și care au provocat moartea a 10 milioane de oameni.

Mai ales țările sărace sînt afectate de aceste războaie locale. Aici armele nu omoară numai în mod direct. Victimele războiului se găsesc mai ales în rîndul populației civile. Achizițiile de arme absorb puținele resurse financiare care ar fi putut fi alocate pentru satisfacerea necesităților acestei populații. Un lucru paradoxal: aceste conflicte, ale căror victime se ridică la mii de oameni, deși nu antrenează intervenția directă a forțelor unei puteri nucleare, sînt calificate în anumite cercuri drept conflicte „de mică intensitate". Potrivit acestui concept, pierderile de vieți omenești ar fi încetat să mai fie un criteriu pentru evaluarea intensității unui război.

Este evident că există o strînsă corelație între război și factorii economici. Enormele dezechilibre economice între state constituie puternice generatoare de tensiune, de conflict și de război. În consecință, dezvoltarea țărilor celor mai sărace reprezintă un element fundamental în vederea instaurării unui climat de pace și de securitate internațională. Este necesar ca toate popoarele să-și poată exercita dreptul inalienabil de a defini și edifica propriul sistem social și economic. Promovarea dezvoltării reduce dezechilibrele economice și reprezintă o problemă vitală pentru ansamblul comunității internaționale. Diferența imensă între economiile țărilor mari și cele ale țărilor în curs de dezvoltare, prăpastia care le desparte, milioanele de victime ale foametei, bolilor și rămînerii în urmă pe plan economic constituie realități cu atît mai șocante cu cît lumea cheltuiește în fiecare minut 1,5 milioane dolari pentru armamente.

Conferința Națiunilor Unite privind relația dintre dezarmare și dezvoltare a rezumat în documentul său final una din principalele concluzii ale acestei relații: „Relația dintre dezarmare și dezvoltare decurge parțial din faptul că permanenta cursă a înarmărilor și dezvoltarea concurează pentru aceleași resurse, care rămîn limitate".

Lumea a trecut printr-un ciclu de militarizare, război, subdezvoltare și lipsă de securitate, care trebuie transformat într-un ciclu de dezarmare, pace, dezvoltare și securitate. Dezarmarea va trebui să permită eliberarea de resurse destinate promovării dezvoltării, în primul rînd a țărilor mai puțin dezvoltate.

*) Medunarodna Politika, nr. 917/1988.

INTERNATIONAL Herald Tribune

„EFECTELE CRIZEI ECONOMICE DEPĂȘESC GRANIȚELE CONTINENTULUI LATINO-AMERICAN"

ÎN PRIMELE trei decenii de după al doilea război mondial, această regiune a înregistrat un progres impresionant. Produsul intern brut pe locuitor a crescut cu aproximativ 5,5 la sută pe an, iar venitul real al latino-americanului mijlociu a sporit de peste două ori. În aceleași perioade, în timp ce populația a crescut de la 150 milioane la 340 milioane, numărul celor din zone urbane a sporit de la 40 la 63 la sută. Procentajul analfabetismului a scăzut de la 42 la sută la 20 la sută. Au fost dezvoltate sisteme extensive de transport și comunicații. Aprovizionarea cu energie a crescut de 15 ori. Capacitatea de producție a fost mult extinsă și diversificată. Valoarea exporturilor a crescut de la 6,8 miliarde de dolari la 104 miliarde de dolari între 1950 și 1980, deși diversificarea s-a produs mai ales în domeniul produselor comerciale de bază, domeniu care continuă să aducă țărilor din regiune cea mai mare parte a încasărilor de valută străină.

La începutul anilor '80, o gamă complexă de factori a oprit acest progres. Între acești factori, diversificarea insuficientă și exporturile netradiționale au jucat un rol important, cererea mondială de produse de bază a slăbit, iar prețurile au scăzut. Multe țări din regiune au încercat să întîrzie adaptarea la noile condiții, contractînd mari împrumuturi. Reacția deținătorilor de capitaluri a fost retragerea de pe piață, agravînd dificultățile regiunii. Numeroase guverne au recunoscut tardiv impactul modificărilor fundamentale din economia mondială.

În prezent, în regiune produsul intern brut pe locuitor este cu 6 la sută mai mic decît în 1980. Pentru mai mult de jumătate din țările regiunii, declinul a fost de peste 10 la sută, iar pentru cîteva de peste 20 la sută. Aceasta înseamnă că și în condițiile în care tendințele recente și-ar schimba cursul, ar trebui să treacă cîțiva ani pînă cînd s-ar ajunge din nou la nivelul situației materiale din 1980. Cel puțin sub acest aspect, deceniul '80 va rămîne un deceniu pierdut.

Salariile reale au scăzut, în unele cazuri în mod dramatic, în timp ce șomajul și folosirea incompletă a forței de muncă au crescut. Clasa mijlocie urbană a fost lovită deosebit de greu. Asupra guvernelor se exercită presiuni considerabile pentru a redresa situația într-un moment în care constrîngerile financiare limitează mult capacitatea lor de acțiune.

Soluționarea crizei economice constituie

prioritatea acestei regiuni pentru anii '90 și în continuare. Aceasta trebuie să fie, de asemenea, o preocupare pentru comunitatea internațională. În America Latină sînt amenințate nu numai bunăstarea materială și consolidarea procesului democratic, ci se pune problema că prelungirea recesiunii economice ar putea împiedica creșterea comerțului mondial. În 1981, America Latină a importat mărfuri în valoare de 98 miliarde de dolari ; pe la mijlocul deceniului, această cifră a scăzut la jumătate.

Pentru a determina o schimbare radicală, trebuie întrunite trei condiții : o creștere economică acceptabilă în țările O.E.C.D., îmbinată cu un sistem comercial internațional deschis, cu scopul de a se obține o expansiune mai rapidă a comerțului mondial ; transferarea „hemoragiei" de capital din regiune în „transfuzie" de capital ; modificări structurale în sistemul productiv și social pentru a asigura o creștere dinamică.

„Runda Uruguay" a negocierlor G.A.T.T. oferă o șansă de progres în eliminarea barierelor comerciale. Va fi nevoie de soluții mult mai eficiente la problema datoriilor. Latino-americanii înșiși vor trebui să depună eforturi sistematice în domeniile politicii macroeconomice și reformelor structurale pentru a edifica societăți mai echitabile și economii mai competitive.

Eforturile de a întruni aceste trei condiții vor trebui să fie simultane, astfel încît să se sprijine reciproc. Regiunea are resursele și capacitatea creatoare necesare. Se poate spera că și comunitatea internațională va juca rolul care îi va reveni pentru a îmbunătăți situația economică globală.

AFRICA

Impactul decisiv al datoriei externe asupra dezvoltării

Recent, publicația **„Le Courier d'UNESCO"** se referea la criza dezvoltării în Africa și arăta că ea devine din ce în ce mai amenințătoare. Faptul este recunoscut de toți, deși el pare paradoxal întrucît continentul dispune de un uriaș potențial uman (46 la sută din locuitorii săi sînt sub 15 ani), iar ca suprafață (30,3 milioane kmp) urmează după Asia. 800 milioane hectare de teren sînt bune pentru agricultură (totuși, în 1985, erau cultivate doar 170 milioane hectare). Pe urmă, Africa deține 96 la sută din toate rezervele de diamante, 90 la sută din cele de crom, 85 la sută — platină, 50 la sută — cobalt, 55 la sută — mangan, 40 la sută — bauxită, 13 la sută — aramă, 50 la sută — fosfați și aproape tot atîta aur, 30 la sută tariu, uraniu. Aici sînt concentrate, de asemenea, mari rezerve de nichel, plumb și fier. Mai mult, continentul dispune de uriașe resurse energetice, practic nefolosite. În prezent, numai în zece țări se extrage petrol. Deși 20—27 la sută din rezervele mondiale de resurse hidroenergetice sînt în Africa, este folosită doar o parte neînsemnată a lor.

Așadar, în pofida atîtor resurse naturale, Africa de azi înregistrează o stagnare economică, dacă nu chiar un declin. Economia țărilor africane este bazată, în principal, pe exportul de materie primă și importul de mărfuri industriale, fiind astfel caracterizată prin dependență, ritmuri scăzute de creștere a produsului intern global (1 la sută pe continent, în general, în perioada 1980—1984), printr-un uriaș deficit comercial și o datorie externă care, în 1984, ajunsese să reprezinte 43,8 la sută din produsul intern brut și 18,7 la sută din valoarea exportului și serviciilor neproductive.

Caracterul limitat al exportului face și mai vulnerabilă economia țărilor continentului. În timp ce prețurile mondiale la materiile prime scad vertiginos, prețurile la mărfurile importate de țările africane cresc permanent, complicînd și mai mult raporturile de schimb. Criza economică mondială, care durează deja de zece ani, afectează cel mai mult economia țărilor africane, împingîndu-le spre o criză social-economică și alimentară fără precedent. Așa cum subliniază specialiștii, este, de fapt, stadiul final al procesului început cu multe decenii în urmă, cînd, în perioada stăpînirii coloniale, în Africa s-au introdus structuri economice orientate spre satisfacerea nevoilor metropolelor.

Din această perspectivă, studii realizate de Comisia Economică a O.N.U. pentru Africa (C.E.A.) și de alte instituții internaționale, arată că datoria externă totală a Africii — cifrată în prezent la 200 miliarde dolari — se va ridica la 260 miliarde dolari în 1990. Specialiștii apreciază că tendința de creștere va continua astfel încît, în 1995, datoria externă a țărilor africane va însuma 360 miliarde dolari, pentru ca, în anul 2000, să se ajungă la uriașul nivel de 550 miliarde dolari. Economiile africane sînt prea slabe pentru a putea suporta atît dobînda, cît și amortizarea datoriilor.

În același timp, statistici furnizate de Fondul Monetar Internațional relevă că povara datoriilor țărilor situate la sud de Sahara a crescut considerabil în ultimii 10 ani. La sfîrșitul anului trecut, datoria externă totală a acestor țări era estimată la aproape 120 miliarde dolari, fără a fi incluse creditele scadente față de F.M.I. și datoriile neplătite față de creditori. Ritmul de creștere a datoriei a fost alarmant. Potrivit F.M.I., datoria externă scadentă pe termen mediu și pe termen lung a țărilor africane din zona menționată a sporit, astfel, de șase ori în perioada 1976—1987.

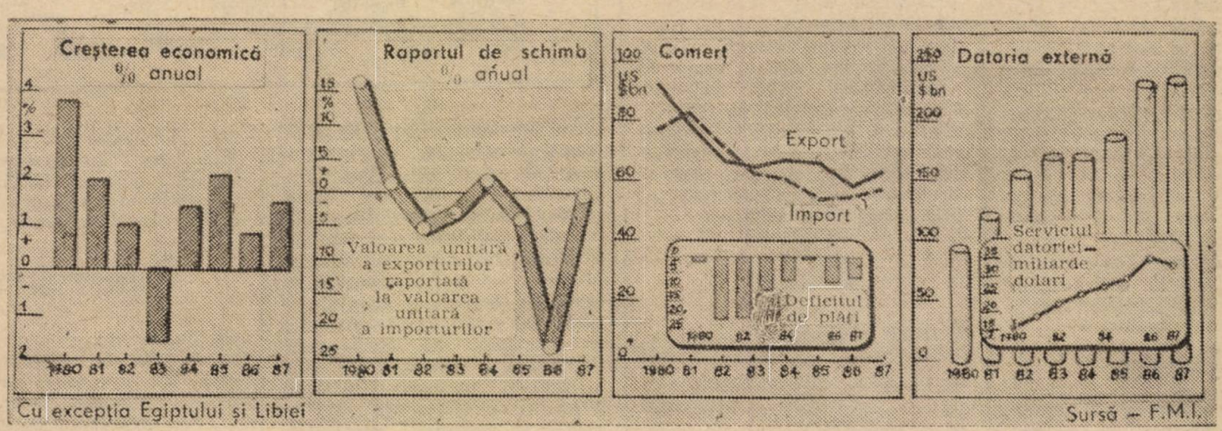

Statele respective au constatat că puterea lor de rambursare a datoriilor s-a redus din cauza prețurilor scăzute la materiile prime, iar rezultatul l-a constituit încetinirea dezvoltării economice și reducerea venitului pe locuitor.

F.M.I. estimează că obligațiile în contul serviciului datoriei externe ale țărilor africane situate la sud de Sahara vor fi de 21 miliarde dolari anual în perioada 1988—1989, sumă care, în mod sigur, va duce la creșterea datoriei neachitate.

Privind ansamblul țărilor africane, graficele reproduse mai sus sînt, evident, grăitoare asupra evoluției principalilor indicatori ai economiilor acestor țări — respectiv, creșterea economică, participarea la comerțul mondial, balanța comercială, datoria externă — și a marilor probleme cu care ele se confruntă.

D.C.

Sociale

● *În R.F. Germania este de așteptat o creștere cu 80 000 persoane a șomajului în cursul acestui an, a declarat președintele Oficiului federal pentru problemele forței de muncă de la Nürnberg, Heinrich Franke, citat de agențiile „DPA" și „ADN". În R.F. Germania, media șomajului pe primele șase luni ale anului curent a fost de 2,35 milioane de persoane, cu circa 40 000 de persoane mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut. Potrivit estimărilor sindicatelor, la această cifră ar trebui să fie adăugați alți 1,5 milioane de oameni ai muncii care, renunțînd să mai caute o slujbă, nu mai sînt cuprinși în statisticile oficiale. Prin aceasta, numărul celor afectați de șomaj ajunge la aproape 4 milioane.*

● *Numărul șomerilor din Belgia a crescut cu 16 435 în luna iulie, ajungînd la 402 166 persoane. În prezent, rata oficială a șomajului este de 11,3 la sută. Deosebit de afectați sînt tinerii, fiecare al patrulea șomer fiind în vîrstă de sub 25 de ani.*

Potrivit estimărilor sindicatelor FGTB, însă, rata șomajului este în realitate de 12,38 la sută, deoarece persoanele peste 50 de ani nu mai sînt incluse în statisticile oficiale, fiind considerate ca lipsite de șanse reale de a mai ocupa o slujbă.

● *În Italia, numărul persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă este în creștere, datele oficiale centralizate pentru luna aprilie semnalînd aproape trei milioane de șomeri, respectiv 11,9 la sută din forța de muncă — informează agenția „ANSA". Dintre acestia, 534 000 și-au pierdut locul de muncă deținut anterior, iar 1 406 000 sînt tineri în căutarea primei lor slujbe. Din totalul șomerilor, 1,6 milioane sînt femei.*

● *O creștere rapidă a șomajului este de așteptat în Norvegia, în a doua jumătate a anului 1988, potrivit unui document al Federației patronatului norvegian, citat de agenția „ADN". La sfîrșitul lunii iunie, rata șomajului era de 2,1 la sută din populația activă. Prognoza organizației patronatului arată că la sfîrșitul anului în curs numărul șomerilor va reprezenta 3,5 la sută din totalul forței de muncă active.*

Măsurile la care a recurs patronatul minelor din sudul Franței — concedieri în masă — în vederea promovării politicii de „economii drastice" au stîrnit protestul minerilor, care se află de peste trei luni în grevă, cerînd noi locuri de muncă. În imagine : mineri din Gardanne, împreună cu familiile lor, demonstrînd în sprijinul cererii lor privind crearea unor noi locuri de muncă

● *Într-o relatare a ziarului „Washington Post" se atrage atenția că o serie de firme din S.U.A. profită de situația celor fără adăpost pentru a-i atrage să efectueze activități care implică utilizarea unor materiale ce afectează sănătatea oamenilor. Potrivit publicației americane, citate de agenția „ADN", cel puțin patru firme din California au folosit persoane fără adăpost în munci pentru care acestea nu erau suficient de instruite și fără a le asigura echipamentul de protecție necesar.*

Obstacol

Datoria externă este un fenomen destabilizator care, în pofida consolidării democrației, poate amenința pacea în America Latină, a declarat fostul șef al statului venezuelean, Carlos Andres Perez, candidat prezidențial din partea partidului „Acțiunea Democratică" (AD) la apropiatele alegeri. Într-un interviu acordat unei rețele de televiziune mexicane, el a apreciat că datoria externă a Americii Latine, ajunsă la aproape 420 miliarde dolari, reprezintă un obstacol uriaș în calea soluționării crizei economice regionale.

Partid

Președintele Nigerului, generalul Ali Seibou, a anunțat crearea unui partid unic — Mișcarea Națională a Societății pentru Dezvoltare (MNSD). Într-o alocuțiune rostită cu prilejul celei de-a 28-a aniversări a independenței, Ali Seibou a apreciat crearea acestui partid drept ultima etapă a normalizării vieții politice. Concepția structurală a MNSD, rolul și locul său în cadrul instituțiilor de stat vor trebui să fie definite, odată cu elaborarea viitoarei Constituții a țării, a spus președintele.

Sfinx

Potrivit unui raport tehnic al Ministerului Culturii din Egipt, încă cinci segmente ale părții superioare a Sfinxului de la Giseh sînt pe punctul de a se desprinde. Experții studiază permanent starea statuii începînd din luna februarie a acestui an, după prăbușirea unei părți din umărul drept al Sfinxului, avertizînd asupra pericolului de distrugere, tot mai accentuată, a acestuia dacă nu se desfășoară lucrări ample de restaurare. Ei apreciază că deteriorarea Sfinxului, a piramidelor din apropiere, precum și a complexului arhitectonic de la Luxor se datorează mișcărilor produse de ridicarea nivelului apelor subterane în toată zona capitalei și a văii Nilului inferior. Sfinxul, care a fost construit acum 3500 de ani, măsoară 57 de metri lungime și 20 de metri înălțime.

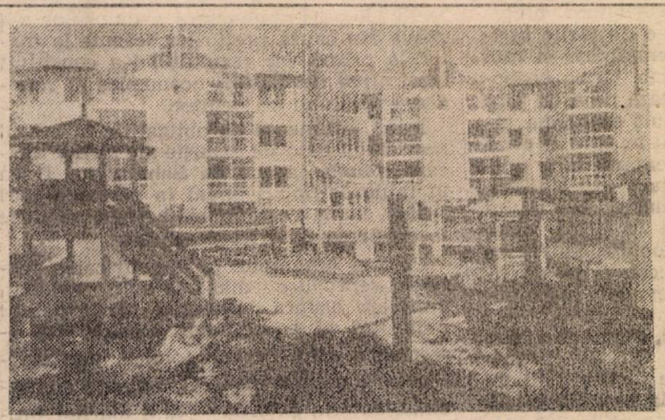

La Turku (Finlanda) a fost prezentată „Jääkukka"(„Floarea de gheață") — complex de locuințe din „ultima generație" de realizări în materie de arhitectură finlandeză

1000+1

Reacție

C.E.E. va adresa Secretariatului G.A.T.T. (Acordul General pentru Tarife și Comerț) o plîngere în cazul în care Administrația S.U.A. va aproba intrarea în vigoare a proiectului de lege privind comerțul, proiect examinat în prezent de președinte, se relevă într-o declarație a lui Willy de Clerq, membru al comisiei C.E.E., dată publicității la Bruxelles. În declarație se subliniază că proiectul de lege menționat este „protecționist" și „discriminatoriu", iar aprobarea lui de către Senatul S.U.A. a produs indignare și îngrijorare în cadrul Pieței comune.

Consecințe

Cu numai un procent din cei peste 1 000 de miliarde de dolari care se cheltuiesc anual pentru înarmări s-ar putea rezolva problema foametei pe planetă — se arată într-un articol publicat în ziarul „Neues Deutschland", subliniindu-se că dezarmarea este, astfel, în interesul tuturor popoarelor de pe toate continentele. Numai prin dezarmare se pot asigura progresul social al popoarelor și garanta principalul drept al omului — dreptul de a trăi în pace. În timp ce se irosește o sumă uriașă pentru înarmări, numărul celor care nu au loc de muncă se ridică, pe glob, la peste 800 milioane, imensa lor majoritate aflîndu-se în țări în curs de dezvoltare, unde unul din zece oameni suferă de foame. Dezarmarea, arată ziarul, poate ajuta la depășirea subdezvoltării, la înfăptuirea noii ordini economice internaționale și la soluționarea problemei datoriilor externe.

PANORAMIC

Supercalculatoarele

Cu ajutorul unui calculator se simulează ceva ce nimeni nu a mai văzut: evoluția Universului după „Big Bang", marea explozie inițială. Recreînd condițiile care e posibil să fi predominat cu miliarde de ani în urmă, calculatorul proiectează pe un ecran imaginea unor nori masivi de particule subatomice care, sub influența propriei lor gravitații, au format probabil filamente și discuri plate. Nuanțele vii de roșu, verde și albastru nu sînt doar decorative; ele reprezintă diversele densități ale primelor structuri mari care au ieșit din haosul primordial în aproape-vidul spațiului. Un alt calculator se străduiește să afle ceva ce orice copil de trei ani știe deja de mult — care este diferența dintre o cană și o farfurie. Pentru a realiza această performanță la care copilul ajunge dintr-o singură privire, calculatorul trebuie să învețe cu răbdare, pas cu pas. Întîi trebuie să înțeleagă conceptul de obiect, un lucru fizic care se diferențiază de spațiul înconjurător prin margini și suprafețe. Apoi trebuie să priceapă atributele esențiale ale calității de cană: toarta, cavitatea centrală, baza stabilă. Și, în sfîrșit, trebuie să se descurce și în cazul excepțiilor, cum ar fi cana din plastic expandat, un material cu proprietăți izolatoare atît de bune, încît nu mai este nevoie de toartă. Astfel își începe revista „Time") un reportaj — din care reproducem extrase, în cele ce urmează, despre o noutate în domeniul tehnologic:* așa-numitele supercalculatoare.

Aceste experimente ilustrează paradoxul din centrul actualei științe a calculatoarelor. Cele mai puternice mașini de calcul — uriașe mîncătoare de numere, a căror viteză și capacitate de înmagazinare depășesc orice înțelegere — sînt, de fapt, niște brute, a căror profunzime intelectuală nu este mai mare decît aceea a unui bec. La cealaltă extremă se află calculatoarele care au început să dea primele semne de raționament asemănător cu cel al omului, deși numai în limitele unor sarcini foarte strict definite.

Oamenii de știință se chinuie de 40 de ani să depășească aceste două frontiere ale cercetării în domeniul calculatoarelor. Un grup de specialiști, lucrînd cu acele mașini rapide ca fulgerul, numite supercalculatoare, vor să ajungă la tot mai multă putere brută, la viteze tot mai amețitoare. Celălalt grup, elaborînd programe care prezintă rudimente ale inteligenței artificiale, explorează misterele gîndirii umane. Fiecare dintre aceste ambițioase proiecte științifice a avansat, ca și cînd celălalt nu ar fi existat.

Dar există indicații că cele două mari căi ale cercetării în domeniul calculatoarelor s-ar putea îndrepta către o convergență, că cele mai avansate mașini ale prezentului ar putea cîndva deveni creiere electronice nu numai rapide, dar și deștepte. Astfel de căutări au fost inițiate în destul de numeroase țări. Și nu e de mirare: avantajele potențiale — în ceea ce privește productivitatea industrială, cercetarea științifică și securitatea națională — sînt considerabile. Oameni în toată firea sînt cuprinși de un entuziasm copilăresc atunci cînd descriu roboți care vor vedea pe unde merg într-o fabrică, mașini de scris care vor scrie după dictare, sau sisteme de apărare împotriva armelor nucleare.

Cele două ramuri ale cercetării în domeniu se află în stadii diferite ale ciclului lor de viață. Inteligența artificială este doar la început de drum: primele proiecte comerciale au apărut cu mai puțin de cinci ani în urmă, iar acum își găsesc aplicații vaste. Pe de altă parte, producătorii de supercalculatoare, care de un sfert de secol furnizează procesoare de mare viteză laboratoarelor guvernamentale, inclusiv serviciilor secrete, înregistrează o creștere atît de explozivă încît chiar și cei mai optimiști lideri industriali sînt surprinși. În ultimul deceniu, vînzările de astfel de mașini — la un preț de 5 pînă la 25 milioane de dolari bucata — au crescut anual cu 25 la sută sau mai mult, iar în 1988 vor trece, pentru prima dată, pragul de 1 miliard de dolari pe an.

În prezent, vreo 300 de supercalculatoare rezolvă probleme foarte diferite, precum descoperirea zăcămintelor de petrol, analiza structurii mușchilor și crearea efectelor speciale pentru filmele de la Hollywood. Și pe măsură ce rețelele de supercalculatoare se extind, puterea calculului ultrarapid ajunge la îndemîna oricui posedă un calculator așa-zis „personal" și un circuit telefonic.

Supercalculatoarele se deosebesc de rudele lor mai umile prin viteză și putere. La începuturile industriei de calcul, viteza era măsurată în mii de FLOPS — operații pe secundă cu virgulă mobilă, în care virgula decimală se deplasează în numere foarte mari sau mici. Astăzi, viteza marilor mașini se măsoară în gigaFLOPS, sau miliarde de operații pe secundă. Mîine se va măsura în teraFLOPS, trilioane de operații pe secundă. Un singur supercalculator, operînd la o viteză de teraFLOPS, va avea puterea a 10 milioane de calculatoare „personale" care lucrează din plin.

Cele mai puternice supercalculatoare sînt surprinzător de mici și acătoase. Dar aparențele pot fi înșelătoare. Supercalculatoarele realizează, adesea, pînă și ultima posibilă mărire a vitezei de prelucrare prin scurtarea distanțelor pe care electronii trebuie să le străbată prin circuitele lor. Ele sînt mașinării condensate care au nevoie de o gamă largă de echipament auxiliar. Unii folosesc chiar un întreg calculator central numai pentru a deplasa programele dinspre și înspre procesoare. Calculatoarele pot fi conectate, prin cablu sau prin satelit, la sute de terminale îndepărtate care pot transforma informația numerică brută în ulimitoare reprezentări grafice tridimensionale. Adesea, ele au nevoie de unități de refrigerare de tip industrial pentru ca fluxul de semnale electronice din interiorul lor să nu le topească circuitele. Energia termică produsă de supercalculatoarele de la Universitatea Minnesotta, (S.U.A.), de exemplu, este folosită pentru încălzirea unui mare garaj.

Aproape pe tot parcursul epocii supercalculatoarelor, piața celor mai puternice mașini a fost dominată de o singură firmă, Cray Research din Minneapolis. Cray, cu 178 dintre modelele sale de forma literei C, instalate în diferite părți ale lumii, deține 60 la sută din vînzările de supercalculatoare. Cea mai mare rivală, al cărei sediu se află direct peste fluviul Mississippi, în St. Paul, este compania de care Cray s-a despărțit în 1972: Control Data Corp. CDC, care, în 1983, a înființat firma subsidiară ETA Systems, se menține stabilă, cu o pondere de 12,7 la sută pe piață. Din urmă vine rapid un trio japonez — NEC, Hitachi și Fujitsu — care a intrat în cursa supercalculatoarelor în 1983 și a ajuns deja să stăpînească 23 la sută din piață.

Această diagramă, însă, ar putea fi curînd răsturnată prin intrarea în joc a firmei I.B.M., care, în ultimele două decenii, s-a făcut remarcată prin absența ei de pe piața supercalculatoarelor. În decembrie anul trecut, cea mai mare producătoare de calculatoare (vînzări în valoare de 54,2 miliarde dolari în 1987) a anunțat că a încheiat un acord cu Steve Chen, unul dintre marii proiectanți de supercalculatoare care, în septembrie, surprinsese prin renunțarea neașteptată la postul de vicepreședinte al firmei Cray Research. Cu ajutor financiar de la I.B.M., Chen și-a înființat propria sa companie pentru a crea o mașină de 100 de ori mai rapidă decît toate cele existente acum pe piață. „Se spune că I.B.M. încearcă apa cu degetul", remarcă Irving Wladawsky-Berger, unul dintre vicepreședinții de la I.B.M. „Ne aflăm în mijlocul oceanului".

I.B.M. nu numai că a plonjat, dar și-a și pus în joc prestigiul, precum și resurse enorme pentru a sprijini un soi de supercalculator care reprezintă o schimbare radicală față de trecut. De la al doi-

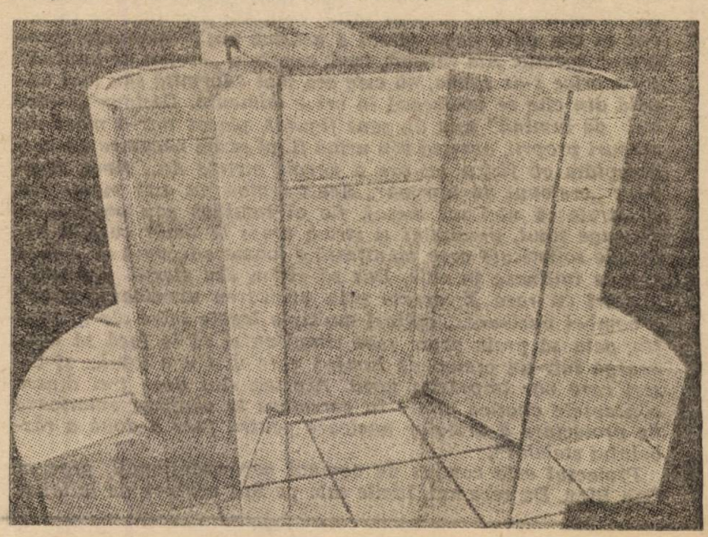

Supercalculator cu 64 procesoare lucrînd în paralel, așezate astfel încît distanța parcursă de semnale să fie minimă, capacitatea de prelucrare crescînd de 100 ori față de cele mai rapide calculatoare actuale

*) Extrase din articolul „Viteză și inteligență", apărut în revista „Time" nr. 13/1988.

lea război mondial încoace, majoritatea calculatoarelor au fost proiectate astfel încît să facă lucrurile pe rînd, pas cu pas, introducînd şi scoţînd informaţia dintr-un procesor rapid.

Calculatorul pe care îl construieşte Chen, cu sprijin de la I.B.M., va avea, nu unul, ci 64 de procesoare care vor opera concomitent, în paralel, timpul de lucru fiind, astfel, mult scurtat. Decizia firmei I.B.M. de a sprijini acest proiect major este un semn că tehnologia se îndreaptă în această direcţie. „Dintr-o singură lovitură", arată H. T. Kung, expert în calculatoare la Universitatea Carnegie-Mellon, „I.B.M. a legitimizat două tehnologii : supercalculul şi prelucrarea paralelă." Un nou calculator cu prelucrare paralelă urmează să fie prezentat, de către compania AT&T Bell Laboratories, la o sesiune a Asociaţiei americane de fizică, la New Orleans.

Performanţele firmelor Cray, I.B.M. şi AT&T ar putea fi umbrite, totuşi, de un grup întreprinzător de proiectanţi de calculatoare care au trecut deja de limita de 64 de unităţi de prelucrare, în efortul de a construi maşini care îşi împart lucrul între sute şi chiar mii de procesoare. În luna martie, oamenii de ştiinţă de la Laboratoarele Naţionale Sandia, din Albuquerque, au anunţat că un calculator cu 1 024 de procesoare a rezolvat mai multe probleme într-un timp de peste 1 000 de ori mai scurt decît un calculator cu un singur procesor ; această evoluţie fără precedent sugerează că, în viitor, performanţa supercalculatoarelor ar putea depinde aproape exclusiv de numărul de procesoare folosite.

În S.U.A., mare parte din cercetarea în domeniul supercalculatoarelor este finanţată de guvernul federal, a cărui dorinţă de a obţine o tot mai rapidă putere de calcul pentru scopuri de apărare şi spionaj pare nelimitată. Anul trecut, Pentagonul a cheltuit sute de milioane de dolari spre a mări viteza de lucru a celor mai rapide maşini. Unul dintre proiectele guvernamentale care necesită o putere specială de supercalcul este avionul aerospaţial, o navă de mare altitudine a cărei sarcină va fi să transporte încărcături militare şi civile cu o viteză de pînă la 25 de ori mai mare decît viteza sunetului. Deoarece nu există tunele aerodinamice în care să se poată simula astfel de viteze extreme, avionul hipersonic va trebui testat pe supercalculatoare, de preferat unele de multe ori mai puternice decît modelele existente. Clientela din sectoarele militar şi de spionaj nu constituie ceva nou pentru producătorii de supercalculatoare. Unul dintre primele calculatoare Cray, asamblate în 1976, a fost livrat Laboratorului Naţional Lawrence Livermore, unde a rezolvat ultrarapid coplesitoarele ecuaţii matematice implicate în proiectarea bombelor cu hidrogen. Un alt model Cray timpuriu a fost, cu siguranţă, livrat Agenţiei Naţionale de Securitate din Fort Meade, statul Maryland, unde va fi fost pus să descifreze coduri militare şi să sorteze avalanşa zilnică de informaţii.

Ceea ce e nou este, acum, dorinţa crescîndă de putere de supercalcul în sectorul industrial. Exemplul clasic de tehnologie dezvoltată pentru cîteva scopuri specializate şi care, apoi, şi-a găsit aplicaţii în multe domenii neaşteptate, supercalculul s-a extins de la o industrie la alta ca un virus. Producătorii de semiconductori folosesc supercalculatoare pentru a găsi modalităţi de a aşeza tot mai mulţi tranzistori pe o plăcuţă de siliciu de numai un centimetru pătrat. Consilierii financiari le folosesc pentru a imagina strategii de investiţii extraordinar de complexe. Biochimiştii au nevoie de ele pentru a prevedea care molecule merită să fie testate pentru noi medicamente. Inginerii se bazează pe ele în proiectarea de noi automobile, motoare cu reacţie, becuri, frigidere şi proteze medicale.

Dar, de pe urma supercalculului nu beneficiază nimeni mai mult decît cercetătorii. Fundaţia Naţională de Ştiinţă a recunoscut acest fapt cu întîrziere, în 1985, cînd s-a hotărît să cheltuiască peste 200 milioane de dolari pentru a instala centre de supercalcul în cinci locuri şi pentru a asigura legături electronice între acestea şi zeci de universităţi şi laboratoare de cercetare. Ceea ce a urmat a fost un salt al productivităţii ştiinţifice într-o varietate de domenii, de la matematică pînă la dinamica fluidelor. Ron Bailey, şeful programului de simulare aerodinamică numerică de la Centrul de Cercetări Ames al N.A.S.A., spune că supercalculatoarele sînt la fel de importante pentru cercetarea contemporană de pionierat cum a fost calculul matematic pentru Newton.

Traducere şi adaptare de Gabriela Dolgu

(Va urma)

Creionul de lumină...

Politica, ştiinţa, economia şi atîtea alte sectoare ale activităţii umane se concurează în ultima vreme pe un teren nou şi absolut neesenţial : plasticitatea limbajului. Mai vechiul orgoliu de a avea un vocabular etanş, strict specific şi riguros pînă la „cimentarea" mesajului cedează în faţa tentaţiei de a se utiliza metafora sau epitetul percutant. Faptul că ştiinţa militară apelează la o materie primă la care este abonată lirica nu umanizează perimetrul ştiinţei amintite, dar îi creează un anume aplomb al comunicării. Exemplele sînt numeroase, unele notorii, şi o listă a acestora nu ar proba nimic în minus, dar nici în plus.

Oricum, iată, am în faţă un text publicat în ziarul „The Times", în care este vorba de cercetări strict secrete ce ajung, cum se întîmplă adesea, pe mîna publicului nespecializat. Obiectul cercetărilor : faza a doua a „războiului stelelor". Puţini sînt la curent cu faza întîi pentru a putea aprecia cu entuziasmul necesar saltul calitativ presupus de intrarea în cea de a doua vîrstă a acestui mult comentat „program" cosmic. Am reţinut, însă, expresia „creion de lumină" care, orice s-ar spune, nu este cea mai adormită sau mai banală din cîte se utilizează în orice domeniu. Desigur „creionul de lumină" este un sens figurat, plasat într-o masă de sensuri proprii, acestea din urmă fiind strict necesare cît mai acceptăm că fizica nu are o nevoie strictă de... rime. Aşadar : „creionul de lumină". Acest creion nu este menit să construiască nici un mesaj, fie el luminos sau obscur. El distruge totul, precipitat şi strict, umăr la umăr cu alte ustensile sofisticate care manifestă o foame adecvată de a face zob ce întîlnesc în cale. Dar să citîm din ziarul amintit : „Laseri cu raze X, create prin utilizarea uimitoarei puteri a bombei nucleare..., oglinzi multiple legate între ele în spaţiu, gata să preia şapte raze simultan şi să le facă să conveargă într-un creion de lumină care distruge totul... şi laseri care vor împrăştia norii. Acestea sînt doar trei dintre conceptele exotice aflate în cercetare la centrele americane de proiectare a armelor nucleare pentru faza a doua a războiului stelelor".

Proiectul este condus de oameni neconvenţionali, precum Dan Birx. De zece ani, ideile sale permit echipei de la laboratorul Lawrence Livermore să rămînă în avangarda tehnologiei. El a fost forţa creatoare care a stat la baza dezvoltării acceleratorului cu inducţie lineară, piesă mare şi complicată a aparatului care — împreună cu un mecanism cunoscut sub denumirea „agitator" — converteşte un fascicul de electroni în energie laser. Aparatul este impresionant şi se află la primul etaj al uneia dintre clădirile de la Livermore, dar, în următorii cîţiva ani, s-ar putea să fie depăşit de un accelerator de un miliard de dolari, lung de aproape 1 km, proiectat la poligonul de rachete al forţelor terestre americane de la White Sands, New Mexico.

Acest mecanism este numit laser cu electroni liberi (FEL), iar cercetările de laborator pentru realizarea lui avansează atît de bine, încît oamenii de ştiinţă consideră că — dacă vor avea mijloace financiare adecvate — în minimum cinci ani i-ar putea dovedi fezabilitatea ca sistem de apărare contra rachetelor. Livermore şi compania americană TRN, cu laserul lor cu electroni liberi, concurează pentru contractul de la White Sands, cu centrul de cercetare pentru armament de la Los Alamos şi Boeing, care au laser cu frecvenţă radio.

Dar problemele de finanţare au provocat întîrzieri, iar Comandamentul de Apărare Strategică al armatei americane de la Huntsville, Alabama, nu va hotărî decît anul viitor ce companie va alege. Între timp, lucrările de construcţie de la White Sands s-au oprit. Proiectul este întîrziat cu doi ani şi mai trebuie să primească încă 300 milioane dolari din fondurile pe care se conta. „Cu bugetul actual am putea realiza un laser la White Sands în 1994", mi-a spus Albert Carmichael, conducător adjunct de proiect la Huntsville.

Cercetările de la White Sands ar putea duce la crearea primei arme cu laser. Experimentele efectuate vor arăta dacă este posibil ca o rază laser să fie reflectată în spaţiu de pe o imensă oglindă la sol plasată în interiorul unui telescop, fără ca raza sa să fie distorsionată de perturbările atmosferice. Lon Eccles, care lucrează la cercetările în domeniul razelor la Livermore, explică : „Principiul unui laser la sol este să trimiţi raza în atmosferă şi să o faci să ricoşeze dintr-o oglindă de retransmisie cu diametrul de 10 m, aflată pe orbită. Apoi raza este reflectată în jos de alte oglinzi pentru a fi orientată spre ţintă. La White Sands mecanismul va avea numai o zecime din forţa necesară unei arme, dar va produce totuşi 200 milioane (electron-volţi)".

Cînd va „lucra" la capacitatea sa integrală mecanismul va deveni arma scontată spre spaima generală şi în contextul în care un contra-mecanism va fi deja operaţional...

Radu Budeanu

Insatisfacții

Cabinetul ministerial al Japoniei a aprobat o nouă „Carte albă" privind economia, în care se relevă că populația nu este satisfăcută de condițiile de viață. Japonezii sînt nemulțumiți de prețurile ridicate, de durata prea mare a săptămînii de lucru, de condițiile de locuit, de nivelul scăzut al programelor sociale. Totodată, în document se exprimă îngrijorarea față de faptul că dificultățile economico-financiare ale S.U.A. reprezintă o amenințare la adresa întregii economii a lumii capitaliste. Se menționează că în anul financiar 1987, care s-a încheiat la 31 martie a.c., produsul național brut al Japoniei a crescut cu 4.9 la sută.

Rețea

Poliția vest-germană a depistat o rețea internațională de falsificatori de bani. Cu acest prilej, a fost confiscată o importantă cantitate de bancnote de 100 mărci vest-germane false. Potrivit primelor investigații, bancnotele false ar fi fost fabricate în Belgia.

Canicula

Din cauza căldurii excesive, cursurile din cadrul Universității Harvard din Cambridge, statul Massachusetts — una dintre cele mai cunoscute instituții de învățămînt superior din S.U.A. — au fost închise pentru prima dată în cei peste 350 de ani de existență. Pe de altă parte, în parcul Yellowstone din statul Wyoming incendiile au mistuit peste 60 000 ha de păduri și vegetație.

Hotărîre

La Addis Abeba s-a anunțat oficial că Etiopia și Somalia au hotărît să procedeze la schimbarea prizonierilor de război, în conformitate cu acordul de pace semnat la 6 aprilie a.c. — informează agenția „Taniug". Prizonierii au fost luați de cele două părți în timpul conflictului Ogadenului, în 1977 și 1978.

Filatelie

O expoziție filatelică mondială va fi organizată la New Delhi, în perioada 20-29 ianuarie, anul viitor — informează agenția „China Nouă", care citează presa locală. Au confirmat participarea 90 de țări, iar alte 40 și-au exprimat dorința de a lua parte la această manifestare.

Opinie

Viitoarea Administrație a S.U.A., indiferent cine o va conduce — Bush sau Dukakis —, trebuie să-și revizuiască prioritățile în domeniul apărării și a programului cosmic, subliniază ziarul „Boston Globe". Arătînd că Inițiativa de Apărare Strategică (S.D.I.) este un program militar deosebit de costisitor, ziarul se pronunță pentru oprirea lui și orientarea fondurilor destinate S.D.I. spre elaborarea de programe de cercetare în scopuri pașnice a spațiului cosmic.

În Japonia, țară care a cunoscut tragicele consecințe a două bombardamente atomice, la Hiroshima și Nagasaki (la 6 și, respectiv, 9 august 1945), mișcările pentru pace sînt deosebit de active. În fotografie : demonstrație în favoarea păcii — una din numeroasele manifestări de acest gen care au avut loc în ultima săptămînă

1000+1

Decolonizare

Comitetul special al O.N.U. pentru decolonizare, reunit la sediul Națiunilor Unite, a luat în dezbatere situația creată în prezent în toate teritoriile coloniale. Hotărîrile pe care le va adopta acest organism al O.N.U. vor sta la baza rezoluțiilor în problema lichidării rămășițelor coloniale, ale luptei împotriva rasismului și apartheidului ce vor fi adoptate, în toamnă, de cea de-a 43-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Luînd cuvîntul la deschiderea lucrărilor, președintele Comitetului a arătat că statutul colonial impus insulelor din Pacific (Micronezia), aflate sub tutela O.N.U., încercările de a le sustrage de sub această tutelă, planurile de militarizare a Microneziei, stocarea de armament nuclear și efectuarea de experiențe nucleare în regiune reprezintă o amenințare nu numai pentru poporul micronezian, ci și pentru alte țări, contravin năzuinței statelor din Pacific de a crea o zonă denuclearizată în partea de sud a oceanului. Vorbitorul a relevat, în altă ordine de idei, necesitatea intensificării eforturilor O.N.U. în direcția încetării activității militare în teritoriile coloniale și dependente.

Fluturi

Cîteva milioane de fluturi au coborît pantele muntelui Xinglong, în districtul Yuzhong, din provincia chineză Gansu. Potrivit martorilor oculari, numărul mare de fluturi în zbor dădea impresia unei ninsori abundente. Entomologii apreciază că acest fenomen neobișnuit se explică prin condițiile de umiditate și vegetație favorabile dezvoltării larvelor de insecte existente în regiunea menționată.

Vizită

Ministrul de externe al Greciei, Karolos Papoulias, va vizita Turcia la începutul lunii septembrie, cum era programat, pentru a participa la cea de-a doua sesiune a Comitetului politic mixt elenoturc. (Comitetul politic mixt a fost instituit în cursul lunii mai, avînd misiunea de a examina căile de promovare a relațiilor de pace dintre cele două țări). Oficialități din Grecia și Turcia au convorbiri preliminare în vederea elaborării agendei sesiunii, care urmează să aibă loc în perioada 5—8 septembrie, informează agenția „ANA".

Apă

Din Canada a plecat prima navă care transportă apă potabilă îmbuteliată pentru Japonia, în baza unui acord încheiat recent între două firme din țările amintite. Apa este adusă de la o sursă de lîngă Ocean Falls, la circa 500 km de Vancouver.

Aviz

Mai multe firme din S.U.A. au anunțat că, în viitor, în plicul cu salariul fiecărui angajat va fi introdus și un aviz privind posibila lui concediere. Prin această măsură, relevă agenția „ADN", se reacționează la intrarea în vigoare a unei legi prin care orice întreprindere cu peste 100 salariați este obligată să anunțe desființarea ei sau concedieri în masă, cu 60 de zile înainte ca acestea să devină efective.

Longevitate

Presa britanică a anunțat că Charlotte Hughes, din Cleveland, a împlinit, la 1 august, venerabila vîrstă de 111 ani, fiind socotită cea mai vîrstnică cetățeană a Marii Britanii. Ea și-a petrecut aniversarea în acest an pentru prima oară în mijlocul familiei, deoarece în anii precedenți a preferat excursiile. Anul trecut, Charlotte Hughes și-a sărbătorit a 110-a aniversare la New York, iar la 109 ani a făcut o călătorie cu avionul supersonic „Concorde".

Deși următoarele Jocuri Olimpice de vară — după cele din acest an, organizate la Seul — se vor desfășura abia peste patru ani (Barcelona, 1992), interesul pentru acestea este evident încă de pe acum. În imagini : mascota și logotipul viitoarei olimpiade, prezentate, recent, la Barcelona

Sfidarea mondială 1986 *)

(9)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

Samuel Pisar a avut o frumoasă intuiție. Resimțind-o, în contact cu maeștri ai artei, ca Raj Reddy, Herbert Simon, Richard Cyert, Pat Crecine, vibrînd febril la instaurarea, dificilă pentru un umanist, a revoluției științifice, a descris-o, într-un moment de inspirație, pornind nu de la examinarea resorturilor sale tehnice, ci de la vocația sa de a face din omul însuși prima dintre materiile prime.

A extras de aici o teorie generală și o carte, combinîndu-și intuițiile cu cele ale economistului François Perroux și ale biologului Jacques Ruffié, autorul cărții *Știința viului*. Și-a intitulat, foarte judicios, lucrarea : *Resursa umană*.

S-a exprimat foarte precis în legătură cu ceea ce vrea să vadă la capătul acestor eforturi. Să reținem această parte din mesajul lui :

„Vîrtejul revoluționar care ne-a cuprins pe toți nu mai este japonez. A devenit multinațional.

De îndată ce apare o invenție într-o țară și duce la producții noi, ea are repercusiuni imediate în toate țările prezente pe piața mondială, potrivit unui proces de «distrugere creativă», a cărui înlănțuire a descris-o Schumpeter.

Pe vremea lui era nevoie de decenii pentru ca această competiție, cu mutațiile redutabile pe care le antrenează, să se producă. Iar, pe vremea inventării hîrtiei de către chinezi, trebuiau chiar secole. Astăzi, aceasta se produce instantaneu. Trebuie să se reacționeze în fiecare clipă.

Acest fenomen dur, această competiție fără milă, care va trebui să înlocuiască ciclul etern al războaielor, se desfășoară în cadrul regulilor jocului pe care occidentalii înșiși le-au stabilit în epoca supremației lor : comerțul liber.

Pe toate continentele, milioane de oameni prost hrăniți se trezesc și încep să învețe, să compare, să inventeze. Ei zdruncină din temelii tabûurile occidentale. Descoperind bogăția creatoare pe care o au în ei înșiși, ne dau o lecție care ne-a luat prin surprindere : ei încep să proiecteze, să producă și să vîndă. Încercarea Occidentului de a le închide piețele sale, de a refuza să le dea tehnologia sa, nu este decît o iluzie înșelătoare : ar fi o decădere, fără cale de întoarcere.

Nici o frontieră nu mai poate opri competiția, contagiunea progresului, necesitatea de a excela, ca și ceilalți, de a inventa în permanență, de a cultiva neîncetat *Resursa noastră*, dacă nu vrem să fim răpuși de o logică implacabilă. Ea nu va ceda în fața imprecațiilor. Ea nu poate să fie stăpînită decît cu calificativul *excelent*.

Astfel e pusă la încercare *Resursa umană* a fiecărei națiuni. Campionatele lumii, în toate domeniile, nu vor lua niciodată sfîrșit. Nu există arene protejate. Nu mai există „seria a doua".

Toate țările vor trebui să vegheze de acum înainte, cu pasiune, asupra tinerilor lor, viitori campioni ai concurenței mondiale, pe care, după exemplul atleților olimpici, vor trebui să-i antreneze, oferindu-le echipamente și condiții care să le permită să-și desfășoare la maximum capacitățile.

Cea mai bună educație, cea mai bună pregătire, cel mai bun antrenament și formarea gustului de a învăța, de a stăpîni aptitudinile, pentru toți copiii, pentru toți adolescenții — aceasta este sarcina cea mai urgentă. Căci, am întîrziat atît de mult pînă să înțelegem acest lucru, și chiar astăzi... Și, totuși, fiecare dintre ei este un campion în devenire.

Trăim ultimele spaime ale unei drame istorice. O nouă eră s-a născut. Trecutului nostru trebuie să-i spunem adio...

După două războaie mondiale, un genocid, masacrele coloniale, universul care agonizează este, totuși, purtătorul fermenților viitorului său. Sosește ziua în care eroii popoarelor și călăuzele lumii nu vor mai fi niciodată cei ce mînuiesc paloșul sau rachetele, ci cei ce stăpînesc cunoașterea și invenția.

Disprețuiesc nespusele ravagii ale trecutului, dar cred, cu toată ființa mea, în aventura creatoare a omului pacifist — aventură care începe".

■

Indira Gandhi nu fusese încă realeasă prim-ministru al țării sale și nu o întîlnisem niciodată. Obsedată, pur și simplu, ca și Sam Pisar, de ravagiile subdezvoltării în rîndul oamenilor, ea vroia, de asemenea, înainte de a se întoarce „la treburi", să știe mai mult despre această faimoasă și misterioasă tehnologie și, cunoscînd convingerea mea declarată că aceasta reprezintă șansa istorică a lumii a treia, m-a invitat la ea, la New Delhi. Nu-i chiar atît de demult, era în 1980.

Mai erau două zile pînă la comunicarea rezultatelor electorale. Într-un cartier modest din New Delhi, în apropiere de locul unde „Wellington Crescent" — o stradă în pantă — face un colț, vezi mulțimea obișnuită ; fără să strige sau să se-nghesuie, se îndreaptă spre mica grădină, nepăzită, ce înconjoară casa joasă cu cinci încăperi, unde trăiește și lucrează cea numită adeseori, și mai simplu, Gandhi.

După ce treci de intrare, dai într-un mic culoar și, imediat, urmează camera unde stă ea în permanență. Acolo e un du-te-vino neîntrerupt. Indirei îi place acest lucru. N-o deranjează. Se adresează din cînd în cînd, ba unuia, ba altuia. Dar nu te poți apropia de ea pînă nu ți-a făcut semn. Știe în fiecare clipă unde se află neobositul asistent pe care i l-a lăsat moștenire tatăl ei, ca s-o protejeze și s-o ajute, foarte abilul Yashpal Kapoor.

Extrema oboseală care o încearcă la sfîrșitul campaniei sale electorale — cînd n-a închis un ochi timp de douăzeci și opt de zile, ca să poată străbate, zi și noapte, în jeepul ei de campanie, fiecare sat din fiecare regiune —, epuizarea fizică îi dau, însă, un farmec deosebit, o frumusețe austeră ; această epuizare aprinde și mai puternic flacăra interioară, forța de expresie. Un lucru pe care nu-l știe nimeni încă, și la care nici ea nu mai pierde vremea să se gîndească : a cîștigat. India i s-a încredințat ei, Indira se va afla la putere mai înainte de sfîrșitul săptămînii. Și acolo tot singură, așa cum fusese, cu șase luni în urmă, în închisoare.

Noapte de noapte, a străbătut satele, luminîndu-și singură chipul cu o lanternă, pentru ca țăranii, în picioare în fața caselor lor de chirpici, să poată vedea că ea a venit pînă la ei. Se reîntoarce din străfundul Indiei. Știe ce se află în mormanele de urne cu buletine de vot, unde fiecare listă de candidați are cîte o imagine, pentru ca milioanele de analfabeți să-și poată exprima, ca și ceilalți, alegerea făcută. Și au făcut-o, ea știe acest lucru. Acum, toate acestea țin de trecut. Se întreabă și pune întrebări asupra viitorului.

Să dezvolți India, s-o scoți din mizerie, din deznădejde, să-i dai o șansă adevărată — dar cum să faci, de unde să începi ? Indira nu pretinde că știe. E toată numai întrebări — nenumărate, neîncetate, precise. De unde să începi ? După treizeci de ani, după imensa tristețe care a urmat asasinării lui Mahatma Gandhi, unificatorul Indiei, care avea să se scindeze după el ; după îndelungata luptă a tatălui ei, pe care îl admira cu pasiune și-l urma pas cu pas în tribulațiile sale ; apoi, după moartea lui Nehru, părăsit de lume ; după drumul Golgotei, pe care l-a urmat ea și cei doi fii ai ei, ca și poporul ei, mai sărac astăzi decît în zorii independenței — de unde să începi ?

Cel mai tare o apasă masa imensă a unui tineret care n-a putut niciodată să fie educat.

Cît de mulți sînt tinerii aceștia ?

Nimeni nu știe cu adevărat, și nici ea n-ar putea s-o spună cu exactitate : „Tinerii sub *cincisprezece ani*, care n-au învățat nici să citească, nici să scrie, trebuie să fie, după părerea mea, vreo 250 000 000...".

Așa că de unde să începi ? În amplul reportaj pe care i-l consacră, prevăzînd alegerea ei, ziarul *New York Times*, va citi, fără să se arate surprinsă, că n-are nici o șansă :

„Va putea oare Indira Gandhi, numai pe baza popularității sale, să călăuzească India printre dificultățile imense, slăbiciunile insondabile, care-i barează calea spre dezvoltare ? Este puțin probabil... Adevăratele probleme pe care trebuie să le înfrunte nu mai sînt de natură electorală. E vorba de inflație, care nu poate fi controlată, de șomaj, care e covîrșitor, de o productivitate în cădere liberă, de speranțe mereu dezamăgite. O sfidare supraomenească căreia Indira Gandhi nu va avea niciodată șansa să-i riposteze".

Ea știe că poate să înțeleagă... ea știe să comunice cu poporul ei, să-i redea speranța cînd el și-o pierde...

A auzit vorbindu-se de ceva ce se numește „tehnologie", domeniu misterios pe care, îmi spune ea, nu știe să-l deosebească bine de industrie. Or, India are nevoie, cu orice preț, de *industrii*, de multe industrii. Trebuie să li se dea de lucru, în toate felurile, zecilor și zecilor de milioane de brațe. Trebuie construite *multe uzine, tot mai multe uzine*. Toți cei care sînt gata să ajute India să se industrializeze să știe că pot să vină : vor fi bine primiți. Dacă tehnologie înseamnă *tot mai multe industrii și locuri de muncă*, atunci e nevoie de multă tehnologie ! Vrea să știe mai multe despre această micuță

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecția **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

pastilă, pe care o vede pentru prima oară, în căuşul palmei, pe care distinge nişte dungulițe fine, abia perceptibile — un *microprocesor*.

American sau japonez ?

N-are importanță : toate sînt la fel. Aceste aparate, care răspîndesc o nouă revoluție, n-au patrie şi nu cunosc frontiere. Sînt făcute, toate, din acelaşi nisip de siliciu („Sînt, într-adevăr, din nisip ?“, „Cum din nisip ?“) şi încep să lucreze oriunde le instalezi, oriunde este înțeleasă ideea că ele vin nu numai ca să înlocuiască mecanismele greoaie, ale căror performanțe le anulează, ci ca să-i elibereze pe oameni de munca grea.

Indira întrerupe discuția : *ce vrea ea este contrariul*. Sau, mai de grabă, poporul său vrea contrariul, *vrea să muncească*. Vrea să fie implantate uzine, orice fel de uzine, *numai să fie folosiți mulți oameni*. Nu vor fi niciodată prea multe uzine.

Şi-apoi, mai e nevoie de şcoli, şi de drumuri, ca să se meargă la şcoală, şi de locuințe de jur-împrejur, şi de mulți dascăli, şi de şcoli care să pregătească dascăli, şi de specialişti pentru uriaşele rezerve de mînă de lucru şi să învețe să muncească mai bine, să-şi mărească randamentul în uzine. Da, trebuie angajați şi calificați oameni.

Cine va ajuta India să străbată tot acest drum, pentru ca să reuşească să ajungă din urmă universul industrial şi să se apropie de el ? Este oare imaginabil că, printr-un uriaş efort de industrializare, cu o voință de muncă înzecită, de care acest popor e capabil, s-ar putea ajunge, de acum pînă la începutul secolului viitor, la jumătatea, numai la jumătatea nivelului de trai occidental ? Şi măcar dacă am putea fi siguri...

Indira a auzit atîtea promisiuni de treizeci de ani încoace, încît a încetat să le mai asculte, văzînd cum, în acest timp, țara ei continuă să se scufunde. Indira vrea, aşadar, altceva. Vrea să înțeleagă rolul acestei „tehnologii“ în industrie : ce diferență esențială este între *înainte* şi *acum* ?

De ce această mică pastilă, acest microprocesor reprezintă o revoluție în stare să facă din progresul industrial, pe care-l vedem în Europa şi în America, o concepție perimată ? Cum să nu mai depindă locul de muncă de numărul mare de industrii ?

Îl cheamă pe fiul ei. Al doilea fiu, Rajiv, cel care, îmi spune ea, nu se ocupă de politică. Este pilot, este inginer, cunoaşte tehnologia. Vrea să ştie ce gîndeşte el despre aceasta.

...Indira devine nerăbdătoare. Nu aceasta e problema. Tehnologiile înlocuiesc industria sau, mai degrabă, oamenii din uzine — ei, care este părerea lui Rajiv ?

Calm, dar fără să dea dovadă de o abilitate ipocrită, el se pronunță : „Ştii, cred că el are dreptate“.

Cînd l-am reîntîlnit, cîțiva ani mai tîrziu, la Paris, el devenise, printr-o înlănțuire neprevăzută de întîmplări şi de drame — fratele lui ucis, mama lui asasinată —, prim-ministru. Mereu acelaşi, calm şi hotărît.

India, dincolo de tabù-urile sale, de interdicțiile sale, de cei ce vegheau cu străşnicie la imobilismul ei, are o uimitoare *resursă umană*. Răbdarea lui Rajiv este profund înțeleaptă : nu trebuie aruncați în foc acești oameni atît de prețioşi, mai înainte ca maturizarea tineretului, care creşte asemenea mareei, ca în Brazilia, şi ca forța valorii lui să fi schimbat, fără bătălie, raportul de forțe.

Mărturisesc, cu naivitate poate, dar nu lipsit de experiență : izvorul încrederii mele, *pentru noi înşine*, îl constituie lumea a treia. Din exemplul pe care va şti să-l dea.

Traducere de Rodica Georgescu şi Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Sfîrşit)

R. P. CONGO

Ani de profunde transformări

În istoria Republicii Populare Congo, 15 august reprezintă o dată cu profunde semnificații : dobîndirea independenței naționale. În acest an poporul congolez sărbătoreşte şi un sfert de secol de la doborîrea regimului reacționar aservit cercurilor neocolonialiste, eveniment petrecut, printr-o coincidență, tot la 15 august, dar în 1963. Poporul congolez a realizat în acești ani însemnate transformări economico-sociale, concretizate prin crearea unei baze industriale şi a unei agriculturi apte să satisfacă necesitățile crescînde de consum ale populației. Au fost făcuți paşi importanți pe calea dezvoltării generale a țării.

Situată în partea centrală a continentului african, R.P. Congo se întinde pe o suprafață totală de 348 000 kmp, cu o populație ce depăşeşte 1 750 000 locuitori. Principalele bogății ale țării sînt formate din petrol, fosfați, cupru, minereu de fier şi păduri ecuatoriale cu arbori de esență prețioasă, aceştia din urmă constituind şi cea mai mare parte a exporturilor țării. Partidul Congolez al Muncii şi guvernul R.P. Congo acordă o atenție mereu sporită dezvoltării industriilor prelucrătoare şi extractivă, precum şi învățămîntului şi serviciilor sociale-sanitare. În ultimii ani, s-au produs schimbări economice însemnate, materializate prin aplicarea în practică a peste 300 de proiecte, extinderea rețelei de transport rutier şi continuarea acțiunii de electrificare a țării. De asemenea, au fost alocate fonduri sporite în vederea dezvoltării şi modernizării portului Brazzaville, important nod de comunicații şi schimburi economice externe al țării.

În spiritul politicii sale externe, în cadrul căreia solidaritatea militantă cu tinerele state independente ocupă un loc important, România socialistă urmăreşte cu interes eforturile poporului congolez pentru dezvoltarea economico-socială a patriei, între țările, partidele şi popoarele noastre statornicindu-se şi dezvoltîndu-se relații prietenești de colaborare pe multiple planuri.

O contribuție esențială în vederea extinderii conlucrării şi colaborării româno-congoleze în diferite sfere de activitate au adus-o înțelegerile convenite în cadrul întîlnirilor la cel mai înalt nivel de la București (1973 şi 1985) şi Brazzaville (1972 şi 1987).

Pe baza acordurilor stabilite cu aceste ocazii, s-a convenit, în mod concret, extinderea mai largă a schimburilor comerciale şi aprofundarea cooperării economice într-un şir de importante domenii de interes comun — petrol şi gaze, agricultură, mine şi energie, exploatarea şi industrializarea lemnului, construcții, lucrări publice şi altele.

În cadrul convorbirilor desfăşurate la cel mai înalt nivel s-a reliefat existența unor condiții din ce în ce mai propice pentru ca relațiile româno-congoleze să cunoască o extindere continuă — pe tărîm economic, tehnico-ştiințific, cultural şi în alte sfere de activitate — înțelegerile convenite cu aceste prilejuri marcînd momente de cea mai mare însemnătate în cronica relațiilor româno-congoleze devenite de acum tradiționale.

INDONEZIA

Aniversarea independenței naționale

La 17 august, Indonezia sărbătoreşte împlinirea a 43 de ani de la obținerea independenței — moment remarcabil în istoria arhipelagului, care a permis poporului indonezian să-şi făurească destinul conform propriilor idealuri, să înfăptuiască transformări de esență în toate domeniile vieții politice, economice, sociale, înscriind țara pe drumul progresului.

Una din preocupările de seamă din anii independenței a fost valorificarea, în interes propriu, a bogatelor resurse naturale şi umane ale arhipelagului indonezian. În acest sens, de o mare atenție s-a bucurat procesul de industrializare. Deşi în domeniul industrial este cuprinsă numai 12 la sută din populația activă a țării, industria deține, în prezent, o pondere relativ ridicată în produsul intern brut, de circa 26 la sută. Principalele direcții ale politicii economice pentru următorii ani, adoptate la începutul lunii martie, de către Adunarea Consultativă a Poporului, prevăd dezvoltarea accelerată a industriei, creşterea, în continuare, a nivelului investițiilor, stimularea producției pentru export, încurajarea participării investitorilor din sectorul privat la proiectele guvernamentale de dezvoltare, crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea cooperării cu țările din regiune şi restul lumii.

Între România şi Indonezia s-au stabilit şi intensificat, an de an, relații de prietenie, respect reciproc şi colaborare în diferite domenii. Evoluția ascendentă a raporturilor româno-indoneziene a fost hotărîtor determinată de întîlnirile şi convorbirile la nivel înalt, de la București şi Jakarta. Înțelegerile convenite cu aceste prilejuri au creat cadrul aşezării schimburilor şi cooperării româno-indoneziene pe baze trainice, de lungă durată, deschizînd noi şi ample perspective conlucrării dintre cele două țări şi popoare, în interesul reciproc al păcii, înțelegerii şi conlucrării în lume.

„C. I. A. — războaiele secrete: 1981 – 1987“

(5)

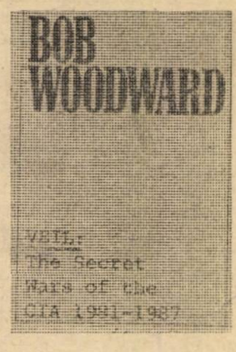

Bob Woodward

Miercuri 21 aprilie 1982, la vreo şase săptămîni după publicarea în „Washington Post“ a articolului despre operaţiunea clandestină în Nicaragua, l-am căutat pe Goldwater pentru a încerca să aflu dacă C.I.A. îl informase în detaliu. Birourile Senatului fac obiectul unor îngrijiri tot atît de atente, precum automobilele de curse. Amintiri şi decoraţiuni ornează pereţii şi mesele. În biroul lui Goldwater, nici măcar un creion care să nu fie la locul său. O singură notă originală : un aparat de radio-amator pe o măsuţă în spatele biroului.

„Cînd Ben m-a sunat în legătură cu afacerea centro-americană, a spus Goldwater vorbind despre Bradlee *[Benjamin Bradlee, redactorul şef al ziarului „Washington Post“]*, n-a apucat să spună zece cuvinte şi am înţeles că e la curent cu toată povestea. I-am răspuns doar : «Ştiţi, Ben, nu-mi amintesc nimic în legătură cu asta. De ce nu-l suni pe Bill Casey ?» Pe scurt, am făcut pe neştiutorul“.

Îl indusese, deci, pe Bradlee în eroare, dar nu minţise. Distincţia era subtilă.

„Mă gîndeam că cetăţenii ţării trebuie să fie informaţi“, a adăugat el. „În fapt, m-a bucurat apariţia articolului“. Era motivul pentru care confirmasem operaţiunea într-un interviu acordat revistei „Time“.

[În aprilie 1982, Eden Pastora, fost luptător sandinist, cunoscut şi drept „Comandantul zero“, fugit din Nicaragua în 1981, reapare în Costa Rica, şi se alătură forţelor „contras“. C.I.A. încearcă, fără succes, să-l angajeze în a conduce oponenţii antrenaţi în Honduras. (Peste alt an, Pastora, fără să fi obţinut vreun succes în lupte şi răniţ, părăseşte aceste forţe definitiv). Cam în aceeaşi perioadă, ambasadorul american în Honduras, John D. Negroponte, intră în contact cu membri ai fostei Gărzi Naţionale a lui Somoza, aflaţi în exil în Honduras, şi îi convinge să se alăture grupului „contras“. Faptele acestea se vor afla abia spre sfîrşitul anului].

În primăvara aceea, un alt punct cald a mobilizat atenţia lui Casey : Argentina invadase insulele Malvine, colonie britanică. După ce a încercat să rămînă neutră, Administraţia Reagan a sfîrşit prin a se alătura vechiului său aliat. Ziarele au anunţat că britanicii au beneficiat de fotografii luate de sateliţii americani, informaţie falsă, dar pe care Casey nu a dezminţit-o. În fapt, această regiune îndepărtată a Atlanticului de sud nici nu era încă acoperită de sateliţi.

Serviciile secrete reuşiseră o străpungere, mulţumită cîtorva informatori bine plasaţi pe lîngă junta la putere la Buenos Aires. Argentina, care luase în serios declaraţiile d-nei Kirkpatrick, ambasadorul S.U.A. pe lîngă Naţiunile Unite, îşi făcuse o iluzie despre neutralitatea americană, în asa fel încît ofiţerii şi membrii guvernului argentinian comunicau, în mod regulat, informaţii „staţiei“ C.I.A. şi ataşaţilor militari americani de la Buenos Aires, care le transmiteau la Langley, la Departamentul de Stat şi la Casa Albă. După care nu rămînea decît să se afle cine găsea mijlocul cel mai rapid de a face să parvină toate aceste informaţii britanicilor.

Coperta revistei „Newsweek“, din 8 noiembrie 1982. Articolul descria planul de subminare a guvernului sandinist

Casey a vegheat să se stabilească bune comunicaţii între C.I.A. şi MI-6. Nu servea la nimic să strîngi informaţii, dacă nu le puteai utiliza. Între timp, preşedintele hotărîse să-şi orienteze politica în favoarea britanicilor. Misiunea era deci bine definită : a transmite maximum de informaţii secrete unui aliat aflat în război.

Această luare de poziţie în favoarea britanicilor în conflictul Malvinelor îi determină pe argentinieni să se retragă din operaţiunea nicaraguană şi procesul, care nu mai avea secret decît numele, a devenit un proiect al C.I.A., dar, pentru agenţie, era şi mai bine. Clarridge avea, acum, mîinile mai libere să pună pe picioare armata sa de „contras“ — era de părere Casey, care nutrea o admiraţie cres-

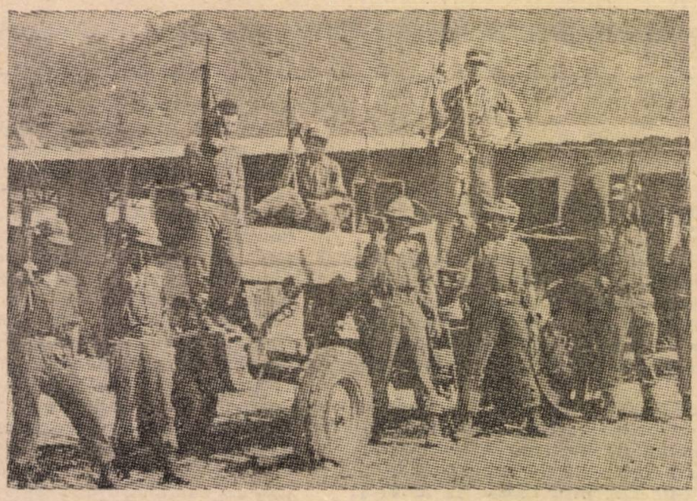

Grupuri „contras“ la frontiera dintre Honduras şi Nicaragua

cîndă pentru munca acestui om : nu neglija nici un detaliu, nu se lăsa oprit de nici un obstacol.

■

Boland rămînea, însă, inflexibil în ce priveşte operaţiunea clandestină din Nicaragua. Ideea îi displăcea, şi vechiul său prieten, Thomas O'Neill, preşedintele Camerei Reprezentanţilor, era atît de înverşunat împotrivă, încît, împreună, se străduiau, din toate puterile, să-şi facă împărtăşite sentimentele.

Eunice Tolan, mătuşa lui O'Neill, decedată cu un an mai devreme, la vîrsta de 91 de ani, fusese călugăriţă într-un ordin misionar, care exercita asupra lui o influenţă profundă, aproape mistică. După moartea mătuşii, O'Neill a început să corespondeze cu Peggy Healy, o altă călugăriţă a misiunii, care, instalată în Nicaragua, îi descria, în scrisori, ţara sfîşiată de războiul civil — un război încurajat, susţinut şi alimentat de C.I.A. Politica, se gîndea O'Neill, era o lume în care valorile morale nu mai erau luate în seamă.

„Nu pun la îndoială nici una din vorbele sale“, a mărturisit el unui colaborator, după o întrevedere de două ore cu Peggy Healy.

Un război clandestin focaliza, după părerea lui, toate sentimentele negative evocate în *The Ugly Americans [titlul unei lucrări celebre din 1958, scrisă de William Sederer şi Eugene Burdick]* şi suscitate de manipulaţiile C.I.A. Susţinînd clandestin „contras“-ii, S.U.A. recădeau în vechiul lor rol de exploatatori neocolonialişti.

[În august 1982, avioane de transport americane duc trupe hondurasiene spre frontiera cu Nicaragua „pentru a proteja forţele antisandiniste de represaliile nicaraguane“. Administraţia americană decide să sporească ajutorul militar către Honduras la 40 milioane dolari, în anul fiscal 1983. Ambasadorul Nicaraguăi la Washington declară reporterilor că, între ţara sa şi Honduras, există o virtuală stare de război].

Se dorea ca Boland să înţeleagă că Administraţia încerca să împiedice Nicaragua să „exporte revoluţia în Salvador“ ; în schimb era evident că C.I.A. organiza tabere în Honduras de la care rebelii „contras“ organizau misiuni-fulger de atac împotriva Nicaraguăi. Comisia sa restrînsă, formată din nouă democraţi şi cinci republicani, aleşi cu grijă de el însuşi, constituia nucleul strategic al Camerei Reprezentanţilor. Orice decizie a acestei comisii urma să fie aproape cert aprobată de întreaga Cameră. Boland voia suspendarea totală a creditelor acordate operaţiunilor nicaraguane şi, pentru a o face, avea sprijinul comisiei sale. Cît despre Goldwater, acesta căuta ceva între propunerile lui Boland şi o finanţare

totală. La conferința, care a reunit, în august 1982, Camera Reprezentanților și Senatul, s-a hotărît includerea unui paragraf interzicînd C.I.A și Departamentului apărării să furnizeze oricui echipament. antrenament sau sprijin militar „în scopul răsturnării guvernului din Nicaragua". Acest paragraf a fost ținut secret în proiectele de lege și aprobat de Senat și de Cameră. Dar Boland a avut surpriza să citească, pe coperta revistei „Newsweek" din 1 noiembrie 1982, următorul titlu : „Război secret american. Ținta : Nicaragua". Articolul preciza că operațiunea clandestină se transformase într-un „plan la scară mare vizînd să submineze guvernul sandinist".

[Articolul a apărut, de fapt, în nr. din 8 noiembrie — cîteva pagini de revistă, cu elocvente fotografii și hărți. Citățm : „Într-un bar înecat în fum din Tegucigalpa, șapte bărbați așezați în jurul unei mese beau rom. Unul purta un cercel de aur. A explicat că cei șapte erau exilați nicaraguani, care aparțineau unor fracțiuni diverse din «la contra», o bandă de contrarevoluționari, ce încerca să răstoarne guvernul sandinist de stînga. Erau gata să plece spre Managua, a spus unul din ei. «Așteptăm doar ca boss-ul să ne spună că a sosit vremea». Cine era boss-ul ? Bărbatul cu cercel de aur se arăta enervat de asemenea întrebări stupide. «E omul pe care d-ta îl numești domnule ambasador»". Revista aflase de existența a 10 tabere în Honduras ; de prezența a cel puțin 50 de membri ai C.I.A. ; de atragerea, în grupul de „contras", a multor foști membri ai Gărzii Naționale și sprijinitori ai dictaturii somoziste ; de finding-urile semnate de președinte. Mai mult, revista era de părere că tensiunea va spori după 5 decembrie, cînd S.U.A. și Honduras urmau să înceapă manevre militare comune lîngă frontiera cu Nicaragua...].

Casey, convocat în fața comisiei lui Boland, afirmă că principalul obiectiv al operațiunii consta tot în a împiedica livrările de arme. Avem deja mai multe succese la activ, a spus el. Numărul „contraș"-ilor se ridicase la 4 000, adică de opt ori mai mare decît efectivul propus cu un an mai devreme. Această creștere — a dat asigurări Casey — era direct legată de ura sporită față de sandiniști.

Boland era furios. Puterea de decizie trecuse de la președinte la Langley, unde era dirijată prin prisma ideologică a lui Casey, susținut de Administrație ; ajunsă după aceea la operațiunile clandestine și la „stațiile" C.I.A., această putere sfîrșise în mîinile liderilor „contras". Iar, pe drum, se produsese o schimbare fundamentală. Boland a hotărît să facă publică afacerea. La 8 decembrie 1982, el a citit, în fața Camerei Reprezentanților, paragraful consacrat interzicerii utilizării de credite pentru răsturnarea guvernului nicaraguan. Curînd s-a vorbit despre „amendamentul Boland". Cea mai secretă dintre operațiunile clandestine era, acum, cunoscută în mod oficial. Paragraful a fost votat în unanimitate — 411 voturi la 0 — ca amendament la *Intelligence Authorization Act* (lege pentru autorizarea informațiilor).

Și Moynihan se simțea din ce în ce mai tulburat, în mare parte datorită atitudinii lui Dewey Clarridge. Acesta venise să facă un expozeu secret comisiei senatoriale. După ce a desfășurat o hartă a Nicaraguăi în fața auditoriului său, si-a expus planul care consta în a tăia țara în două : o parte estică și o parte vestică, la fel ca la Beirut, pentru a fi mai exacți. „Contras"-ii, susținuți de C.I.A., urmau să ia sectorul est, iar sandiniștilor li se acorda capitala, Managua, și sectorul vest. Moynihan a găsit ideea complet absurdă. Doar 50 de oameni ai C.I.A. conduceau operațiunea. Pentru scindarea unei țări în două, ar fi trebuit să organizeze o adevărată armată.

Goldwater s-a aplecat spre Moynihan și i-a șoptit la ureche, sarcastic : „S-ar putea spune că e război".

Moynihan a încuviințat. Dar ce puteau face ei ? Întreaga afacere era „top secret".

Vreme de mai multe săptămîni, Moynihan n-a mai auzit vorbindu-se nimic despre planul lui Clarridge, care părea că fusese lăsat de o parte. Dar Moynihan nu se încredea în nimeni. Ideile lui Clarridge le reflectau pe cele ale Administrației. Operațiunea se îndrepta spre dezastru.

La 9 decembrie, a doua, zi după aprobarea, de către Camera Reprezentanților, a amendamentului Boland, Casey s-a prezentat în fața comisiei senatoriale pentru a-i aminti că interdicția de a livra arme rămîne principalul obiectiv, dar că C.I.A. spera să hărțuiască guvernul din Nicaragua și să facă presiuni asupra lui pînă va deveni „mai democratic".

Lui Moynihan i se părea că directorul se juca cu cuvintele.

Și cum veți face, întrebă Moynihan, pentru a afla unde sfîrșește hărțuiala și unde încep tentativele de răsturnare a guvernului ? Diferența nu va avea, probabil, aceeași claritate și pentru sandiniști, care vor socoti totul ca extrem de neplăcut.

Obiectivele noastre, a explicat Casey, sînt de a pune capăt expansiunii comunismului și de a face Nicaragua să plătească un preț mare pentru opțiunea sa. C.I.A. vrea să mențină acest guvern în „dezechilibru".

Ultimul cuvînt a fost urmat de o lungă tăcere.

Moynihan înțelegea că Administrația căuta să facă să treacă această acțiune drept ceva ce semăna cu o manevră diplomatică, poate într-o versiune ceva mai energică. Și ce rol aveau forțele „contras" în toate astea?, a întrebat Moynihan. Ei luptă pentru a răsturna guvernul și a lua puterea, nu numai pentru a opri acele livrări de arme. Oricine în locul lor ar face la fel.

Întrebarea n-a primit răspuns. Casey s-a mulțumit să repete că C.I.A. trebuia să utilizeze elementele disponibile : susținea „contraș"-ii, dar nu ea crease mișcarea lor.

Moynihan era teribil de stînjenit. Administrația și Congresul garantau o operațiune ale cărei șanse de reușită erau minime și care risca să ducă drept la catastrofă. A adresat o notă lui Casey, informîndu-l de sprijinul comisiei senatoriale pentru amendamentul Boland. Obișnuit cu viclenille juridice ale lui Casey, Moynihan spuse că spera ca Agenția să se conformeze literei și spiritului paragrafului. Apoi, a supus măsura preconizată de Boland plenului Senatului, care a adoptat-o.

Reacția lui Casey a fost fără echivoc : amendamentul nu interzicea nici una din activitățile în curs ale C.I.A. Să determini finalitatea unei acțiuni era ceva insesizabil. Ambiguitatea era inevitabilă în acest domeniu ; poate chiar utilă. El a dat asigurări Casei Albe că nu va exista nici o problemă și, la 21 decembrie 1982, Reagan a aprobat amendamentul Boland.

Casey a trimis, apoi, o telegramă „stației" din Honduras, care controla taberele și operațiunea, în general. Telegrama, care avea mai multe pagini dactilografiate, relua amendamentul Boland cu o fidelitate exemplară : nimic nu trebuia făcut — în ce privește echipamentul, antrenamentele, sprijinul, discursurile sau întrevederile — „în scopul" specific de a răsturna guvernul din Nicaragua. Liderii sau combatanții „contras", care ar încerca să îndrepte sprijinul C.I.A. spre asemenea obiective, urmau să fie sancționați !

Pentru a arăta că Administrația nu glumește în legătură cu interzicerea livrărilor de arme, președintele Reagan a semnat un *finding* „top secret" separat pentru Guatemala, a cărei frontieră comună cu Salvadorul se întindea pe 150 km. A trebuit, deci, să fie instalate dispozitive de detectare sofisticate, echipate cu un sistem de alarmă putînd semnala orice camion cu încărcătură cu mare concentrație de piese metalice. Cîteva transporturi de arme au fost interceptate, dar, cum existența acestei stații de detectare a fost repede cunoscută, capturile au fost și mai rare. Iar operațiunea aceasta de control a costat peste un milion de dolari.

[Amendamentul Boland nu avea să-l intimideze pe Casey].

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea

(Va urma)

Opțiuni gaboneze

La 17 august, poporul gabonez sărbătorește împlinirea a 28 de ani de la proclamarea independenței naționale. Cele aproape trei decenii, care au trecut de la acest act istoric, au marcat o pagină nouă în istoria acestei țări.

Republica Gabon se situează printre cele mai bogate țări în resurse naturale din Africa. Valorificarea acestora a constituit o preocupare permanentă a guvernului gabonez. Planurile naționale prevăd dinamizarea continuă a sectoarelor productive și diversificarea activității economice. Au fost puse bazele unei industrii proprii, s-au extins suprafețele agricole și s-a construit o importantă rețea de comunicații — cea mai reprezentativă fiind Transgabonezul, o cale ferată în lungime de 698 km — pentru a facilita legăturile dintre diversele puncte ale țării. Modernizarea porturilor, crearea unor noi centre miniere și exploatări forestiere se numără, de asemenea, printre prioritățile economiei gaboneze.

Între Republica Socialistă România și Republica Gabon s-au statornicit și se dezvoltă relații de colaborare prietenească, întemeiate pe deplina egalitate în drepturi și avantaj reciproc. Un rol hotărîtor în dezvoltarea acestor relații l-au avut întîlnirile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Omar Bongo, acordurile și înțelegerile realizate cu aceste prilejuri deschizînd perspective rodnice conlucrării dintre cele două state, pe diverse planuri, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Sancțiuni

În capitala Canadei s-a încheiat ședința Comitetului ministerial al Commonwealthului pentru problemele Africii de Sud, la care au participat miniștrii de externe din Australia, Guyana, Zambia, Zimbabwe, Canada, Nigeria, Tanzania și India. Comitetul a relevat necesitatea de a se aplica sancțiuni economice și comerciale mai eficiente și mai cuprinzătoare împotriva regimului rasist din Republica Sud-Africană, de a adînci izolarea Pretoriei. „Intenționăm să purtăm convorbiri cu conducătorii unor țări pentru a-i convinge să se ralieze liniei elaborate de noi — a declarat ministrul de externe al Canadei, J. Clark. Sancțiunile aplicate nu sînt destul de eficiente, trebuie să le intensificăm", a spus el.

„Energhia"

Racheta „Energhia", pusă la punct de specialiștii sovietici, constituie un nou sistem cosmic ce permite amplasarea pe orbită a unei încărcături de peste 100 tone, atît sub forma unei nave cosmice multifuncționale, cît și a unor aparate cosmice independente de mare gabarit, scrie în ziarul „Pravda" cunoscutul constructor de rachete B. Gubanov. La apariția unei situații nepreväzute, racheta poate să-și continue drumul chiar în conditiile în care un motor al primei sau celei de-a doua trepte s-a deconectat, ceea ce nu este posibil în cazul acceleratoarelor cu combustibil solid. În acest mod, arată inginerul sovietic, în U.R.S.S. s-au pus bazele rezolvării în viitor a unor probleme cum este de pildă crearea, pe baza modelului „Energhia", a unor module unificate și a unor blocuri pentru rachete din clasa „supergrea".

Aprecieri

Într-un mesaj cu prilejul Zilei armatei din Liban, președintele Amin Gemayel a apreciat că etapa dificilă prin care a trecut țara se apropie de sfîrșit și se înregistrează o evoluție nouă, pozitivă — informează agenția „KUNA". Șeful statului libanez, al cărui mandat de șase ani expiră la 23 august, a deplîns faptul că în această perioadă nu a putut fi găsit un moment favorabil pentru soluționarea conflictului intern, care durează de 13 ani. El a adus un elogiu forțelor armate, care s-au dovedit de neînlocuit ca factor determinant în menținerea securității naționale și suveranității țării. După cum se știe, conflictul intern din Liban a izbucnit în 1975, iar situația internă generală a avut puternic de suferit ca urmare a prezenței, în sudul Libanului, a trupelor israeliene de ocupație.

Spectacol

Domul din Köln a constituit decorul unui spectacol muzical neobișnuit : pe o scenă montată în aer liber, renumitul tenor Placido Domingo, alături de un ansamblu spaniol, a încîntat publicul cu un program de zarzuele, informează agenția „D.P.A.". Momentele folclorice, baletul și cîntecele au oferit publicului o sintetică trecere în revistă a vieții și culturii spaniole de-a lungul secolelor.

Bază

Guvernul Greciei a reafirmat hotărîrea sa de a desființa baza militară americană Hellenikon de lîngă Atena. Purtătorul de cuvînt guvernamental, Sotiris Kostopoulos, a precizat că nu se pune problema transferării bazei în Creta, așa cum au apărut informații în presa greacă, ci a desființării ei, relatează agențiile „TASS" și „E.F.E." Pe de altă parte, el a informat că în negocierile asupra acordului privind bazele nu au fost înregistrate progrese, în special în privința principiilor generale ale preambulului noului document, care se referă la legislația internațională și la Actul final de la Helsinki al C.S.C.E. Kostopoulos a reamintit că noul acord trebuie să includă garanții privind asigurarea intereselor naționale supreme ale Greciei.

Recunoaștere

După aproape 12 ani, guvernul britanic a recunoscut că, în pofida hotărîrilor O.N.U., a efectuat achiziții secrete de minereu de uraniu din Namibia ocupată de Republica Sud-Africană. După nenumărate interpelări în parlament și după o serie de „dezmințiri" oficiale din partea M.A.E. și Ministerului Apărării ale Marii Britanii, ministrul de stat pentru livrări destinate apărării, lordul Trefgarn, a recunoscut, în cele din urmă, că în perioada 1977—1984 Marea Britanie a importat 1 100 tone minereu de uraniu, precizînd însă că acesta a fost folosit „exclusiv în scopuri pașnice".

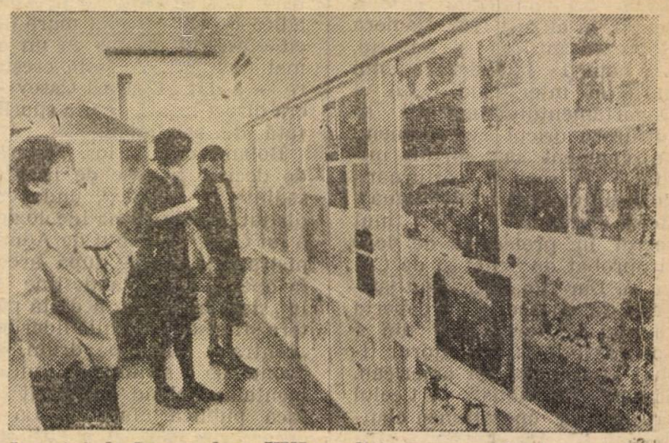

Imagini de la cea de-a XVI-a ediție a expoziției internaționale a copiilor — „Lidice". În acest an, copii din 55 de țări de pe patru continente au expediat la „Lidice-88", peste 5 500 de desene, păpuși, jucării etc.

Performanță

Italianul Enzo Maiorca, în vîrstă de 57 de ani, este primul om care reușește performanța de a se scufunda la o adîncime de peste 100 metri, fără a folosi aparate de respirat. Enzo Maiorca, care din anii '60 a reușit să stabilească mai multe recorduri mondiale subacvatice, s-a scufundat în apropiere de Siracusa, la adîncimea de 101 metri, fără a folosi un aparat cu oxigen. Pentru performanța sa el a avut nevoie de 2,35 minute.

Declarație

Primul ministru al Malayeziei, Mahathir Mohamad, a subliniat, într-o declarație făcută la Kuala Lumpur, că statele industrializate continuă acțiunile de subminare a eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru a-și dezvolta economiile naționale. Țările în curs de dezvoltare — a evidențiat el — au nevoie să-și extindă comerțul, dar, permanent, noi bariere protecționiste apar, într-o formă sau alta, blocînd accesul produselor de export ale statelor mai puțin dezvoltate. De asemenea, — a arătat el —, promovarea acestor practici protecționiste în comerțul internațional poate aduce grave prejudicii economice tuturor popoarelor lumii.

Apel

Președintele Braziliei, Jose Sarney, a lansat un apel la unitatea țărilor latino-americane, subliniind necesitatea adîncirii colaborării în vederea depășirii dificultăților cu care se confruntă regiunea. Într-un discurs pronunțat în parlamentul bolivian, cu prilejul vizitei sale oficiale la La Paz, el a subliniat importanța realizării unei concepții unitare asupra gravelor probleme ce afectează America Latină, precum datoria externă, scăderea prețurilor la materiile prime, schimburile comerciale inechitabile, protecționismul, controlul străin în domeniile tehnologiei și informației. Menționînd că pentru America Latină calea dezvoltării trece prin cooperare, președintele Sarney a chemat statele din regiune să extindă relațiile pe toate planurile, transmite agenția „Prensa Latina".

Despăgubiri

Statele Unite ale Americii nu au răspuns la cererea Curții Internaționale de Justiție (C.I.J.) de la Haga de a plăti despăgubiri Republicii Nicaragua în legătură cu sprijinul american acordat forțelor „contras", s-a anunțat oficial la Haga. Termenul pînă la care trebuia să fie trimis răspunsul oficial era de 29 iulie 1988. După cum se știe, în iunie 1986, C.I.J. a decis că sprijinul financiar și militar acordat de S.U.A. forțelor contrarevoluționare din Nicaragua constituie o violare a principiului neamestecului în treburile interne ale altei țări și o lezare a suveranității Republicii Nicaraaua. C.I.J. a condamnat minarea apelor teritoriale și blocarea porturilor acestei țări de către S.U.A., cerînd guvernului de la Washington să plătească despăgubiri pentru daunele provocate.

Rubrică realizată de Ilie Olteanu

POSTA REDACȚIEI

Organizații internaționale

Lucia Zugravu, București. Fenomen firesc, legat de însăși evoluția ascendentă a societății noastre, diversificarea relațiilor dintre state și creșterea, în același timp, a gradului de complexitate a acestora a dus, în mod necesar, la o proliferare și specializare, fără precedent, a organizațiilor internaționale, forumuri în care, prin mijloacele diplomației multilaterale, sînt căutate căi de urmat în diferite domenii de cooperare, ori modalități viabile de lichidare a unor diferende, litigii și chiar conflicte generate de cauze mai mult sau mai puțin specifice.

În zilele noastre ființează în lume aproximativ 300 de organizații internaționale guvernamentale, în timp ce numărul organizațiilor neguvernamentale se ridică la cîteva mii. Este un fenomen pozitiv, marcat, după cum se vede, mai ales de o creștere pe planul cantității, răspuns direct al societății umane la sfidarea pe care însăși viața contemporană i-o adresează prin problematica atît de complexă căreia trebuie să-i dea răspuns. De altfel, însăși această creștere cantitativă poate fi socotită, fără nici un fel de reticență, drept unul dintre aspectele importante ale democratizării vieții internaționale, chiar dacă acest proces de natură revoluționară presupune încă importante transformări atît în ceea ce privește organizarea, structura și funcționarea unora din aceste organizații cît, mai ales, transpunerea în viață a însăși obiectivelor și principiilor pe care aceste organizații și le-au propus în propriile lor statute. S-ar materializa în acest fel deziderатul larg exprimat al marii majorități a statelor lumii de a participa, în condiții de deplină egalitate, la rezolvarea tuturor problemelor cu care se confruntă omenirea și s-ar face astfel un important pas către instituirea, în viața internațională, a unor relații calitativ noi.

„Discovery"

Gh. Pislaru, București. Pregătirea reîntoarcerii astronauților americani în spațiul cosmic a suferit, la 4 august, la Cape Canaveral (Florida), o nouă amînare prin oprirea, in extremis, a unui test important al navetei.

După o întrerupere a numărătorii inverse, cu cîteva secunde înainte de ora H (11,30 GMT), acest test va fi amînat cu cel puțin 72 de ore, poate chiar cu o săptămînă, au relevat oficialități ale NASA, citate de agențiile de presă.

Orice întîrziere se repercutează asupra datei lansării navetei „Discovery", prima navetă care urmează să-i transporte pe astronauții americani în spațiu după explozia navetei „Challenger".

În pofida decepției tehnicienilor, un responsabil al NASA, John Talcone, nu a exclus, în cursul unei conferințe de presă, posibilitatea ca „Discovery" să poată fi lansată chiar în septembrie, cu toate că numeroși specialiști consideră, de pe acum, că lansarea ei ar putea avea loc, în cel mai bun caz, în luna octombrie.

Ordinul de punere în funcțiune a motoarelor, operațiune prevăzută la șase secunde înainte de momentul lansării, tocmai urma să fie dat, cînd ordinatorul central a semnalat o proastă funcționare a unei supape la unul din motoare și a oprit automat numărătoarea inversă cu o fracțiune de secundă înainte de punerea în funcțiune, a explicat John Talcone.

Tehnicienii nu au putut să precizeze imediat dacă problema se datora unei piese defecte — fie supapa, fie detectorul-cititorul de control care este fixat aici — sau unei probleme de logică pe ordinator, a arătat șeful proiectului, Joseph Lambardo.

Dacă va trebui schimbată o piesă, testul va putea fi amînat cu o săptămînă. Această valvă, cu o lungime de 5 pînă la 6 cm, asigură, de fapt, ca hidrogenul să intre normal în camera de combustie a motorului. Neînchiderea sa ar provoca un reflux de hidrogen spre rezervorul navetei, a explicat Talcone.

Chiar dacă totul se desfășoară bine, tehnicienii vor trebui să rezolve încă o problemă de scurgere apărută în interiorul navetei în ultimele săptămîni. Dacă aceasta se va agrava în cursul testului, „Discovery" va trebui dusă la hangar, ceea ce va amîna lansarea pentru cel mai devreme luna noiembrie.

„Marlin S 1"

Gabriel Petrescu, Baia Mare. Nu este vorba despre o „modă" a submarinelor, așa cum apreciați dumneavoastră, ci de necesitatea reală de a utiliza acest mijloc modern de transport și în alte scopuri (în diferite domenii de interes social-economic, științific) decît destinația sa inițială. Vă oferim, spre exemplu, submarinul din imagine, denumit „Marlin S 1", care funcționează cu ajutorul unui motor diesel electric. Creație a specialiștilor englezi, submarinul „circulă" la o adîncime de 200 metri, avînd o rază de acțiune de 322 km și o lungime de 8,5 metri. Poate naviga și la suprafață. Motorul are o putere de 37 kw, pilotarea submarinului fiind asigurată, la adîncime, de un alt echipaj de cît cel de suprafață. „Marlin S 1" poate fi ușor adaptat utilizării unor camere de luat vederi, sonare și este folosit în scopuri industriale, științifice, comerciale (supravegherea unor conducte sau țevi, asigurarea asistenței navelor naufragiate, efectuarea de filmări subacvatice de interes științific) fiind un mijloc de deplasare eficent, rapid, nou.

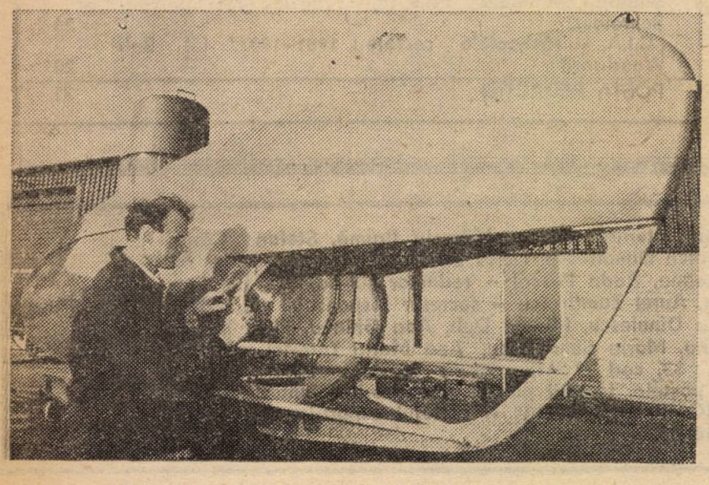

Opinii

Gh. Dinu, Pitești. Există, într-adevăr, numeroase luări de poziții în legătură cu recentele afirmații ale ministrului francez pentru mediul înconjurător. De pildă, Asociația medicilor francezi pentru preîntîmpinarea războiului nuclear și-a exprimat uimirea în legătură cu declarațiile lui Brice Lalonde, ministrul pentru mediul înconjurător, potrivit cărora experiențele nucleare franceze din sudul Pacificului nu prezintă pericol pentru mediul înconjurător.

Asociația — afiliată la „Asociația internațională a medicilor pentru preîntîmpinarea războiului nuclear" (Premiul Nobel pentru pace în 1985) — cere ministrului să prezinte date științifice pe care se bazează în avansarea unei asemenea afirmații ce „contrazice opinia științifică internațională".

Deteriorarea parțială a atolului Mururoa sub efectul acestor experiențe, a afirmat doctorul Franck Feuilhade, președintele asociației, provoacă o degradare a bancurilor de corali ce se află la originea apariției, în rîndul locuitorilor Arhipelagului polinezian, a unei maladii — ciguatera — care nu este mortală, dar provoacă infirmități. Coralii atacați emană o toxină care se fixează pe mușchii peștilor. Ciguatera — supranumită „săpăliga" din cauza mîncărimilor pe care le provoacă — apare în urma consumării acestor pești. Anul trecut, în Polinezia franceză au fost înregistrate 900 de cazuri de ciguatera. Mai grav, structura geologică a atolului este de așa natură, încît este posibil să intervină curînd difuzarea unor substanțe radioactive („nucleide cu viață îndelungată") în spațiul marin, „cu consecințe serioase pentru mediul înconjurător", situație care justifică prin ea însăși încetarea exploziilor, apreciază asociația.

I. S. E. S.

Gh. Ciubotaru, București. Societatea Internațională pentru Energie Solară (I.S.E.S.) figurează în documentele O.N.U. ca o organizație neguvernamentală cu statut consultativ și este considerată ca fiind cel mai important organism ce operează în domeniul energiei solare. A fost înființată în anul 1954, cuprinde 28

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

POSTA REDACȚIEI

de secțiuni la nivel național și este compusă din membri aparținînd unui număr de 90 de țări. Societatea are un caracter interdisciplinar și de aceea este interesată ca, în cadrul său, să se facă cercetări în orice domeniu care are legătură cu economisirea energiei și cu orice sursă de energie nepoluantă, cum ar fi energia eoliană, biomasa, minihidraulica. I.S.E.S. este condusă de un Consiliu de administrație ai cărui membri sînt aleși din rîndul țărilor care fac parte din organizație. Consiliul se întrunește anual într-una din aceste țări. Activitatea curentă a I.S.E.S. se desfășoară sub conducerea Secretariatului Administrativ aflat la sediul organizației situat, din 1970, în Australia. La nivel regional au fost create Secțiuni ale Societății, care au caracter autonom, organizează întruniri și alte activități de interes local și, în unele cazuri, difuzează publicații proprii. Ultima Conferință Internațională a avut loc la Hamburg, la care au participat 1 800 de delegați din 87 de țări.

Radu Bogza, Satu Mare. Despre stratul de ozon, care protejează Pămîntul împotriva radiațiilor ultraviolete, și despre „ciclul infernal" al distrugerii acestuia am scris pe scurt în numărul 15 din aprilie a.c. la această rubrică. Am publicat, de asemenea, în numerele 19 și 20, un articol intitulat „Enigmele climei", în care se prezentau o serie de teorii privind fenomenele climatice. Ținînd seama de preocuparea constantă a dv. pentru aceste probleme, vă prezentăm cîteva date interesante despre cauzele fluctuațiilor climatice. În secolul XVII — apreciază o serie de cercetători — întregul Pămînt a suferit o răcire generală accentuată, cunoscută sub numele de mica eră glaciară. Pînă nu demult, cauzele acestei fluctuații au rămas necunoscute pentru climatologi, însă o recentă descoperire făcută de trei astrofizicieni francezi, de la Observatoarele din Paris și Lyon, ar putea să ofere o explicație. Ei au analizat seriile de observații, cu privire la diametrul Soarelui și deplasarea petelor solare, efectuate în mod regulat, în secolul al XVIII-lea. Măsurătorile arată că, la vremea respectivă, diametrul Soarelui era mai mare cu aproximativ 2 000 km și că acest astru se învîrtea mai încet decît astăzi. Se pare că Soarele a cunoscut o expansiune datorată unei dilatări și unei răciri a păturilor solare superficiale. Acest fenomen ar fi fost suficient pentru ca energia primită de atmosfera terestră să scadă și să ducă la o răcire a climei. O asemenea dilatare a Soarelui ar avea loc aproximativ o dată la 300 de ani.

Revista „Lumea" anunță cu profundă durere încetarea prematură din viață, la 53 de ani, în urma unei boli necruțătoare, a redactorului său șef, ADRIAN IONESCU, gazetar comunist, care a servit cu deplin devotament politica partidului și a statului, îndrumînd cu înaltă competență activitatea colectivului nostru redacțional. Îi vom păstra mereu viu în memorie exemplul său de dăruire, exigență profesională, căldură și înțelegere umană.

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

33 (1294) **11 august 1988**

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Solidaritate militantă și largă colaborare cu forțele revoluționare, democratice și progresiste de pretutindeni. Crăciun Ionescu 1
Colaborarea și unitatea de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare – factor de primă importanță în promovarea obiectivelor noii ordini economice mondiale. dr. Ilie Șerbănescu 4
Popoarele sînt vital interesate în adoptarea unor măsuri hotărîte de dezarmare. Octavian Munteanu 6
20 de ani de la semnarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Cehoslovacia. N. Pătrașcu 7
Șapte zile. Ilie Olteanu 7
Zona Golfului. Încetarea focului – un succes al realismului politic. Ștefan Cârjă 8
Ciudad de Mexico. Apel la cooperare. L. Nichifor 9
Conferința O.N.U. pentru dezarmare de la Geneva. Interzicerea armelor chimice – obiectiv prioritar al actualei sesiuni. Teodor Mureșan 10
Reuniunea general-europeană de la Viena. „O întrerupere tehnică". Viorel Doru 11
Convorbirile cvadripartite privind Africa australă. O nouă rundă și o primă măsură concretă. Aurel Zamfirescu 12
Orientul Mijlociu. Decizie cu efecte imprevizibile. Crăciun Ionescu 13
Washington. Înaintea Convenției republicanilor. Stelian Țurlea 14
Tunis. Mutații înnoitoare. Neculai Mancaș 15
Manila. Opțiuni pentru dialog național. Liana Enescu 16
Wellington. Un nou buget. Mihaela Brumă 17
Africa. Impactul decisiv al datoriei externe asupra dezvoltării 21

INTERVIUL NOSTRU
Kare Andre Nilsen, președintele Partidului Comunist din Norvegia 2
Salomao Malina, secretar general al Partidului Comunist Brazilian 3

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU
Umbra din orașul de scrum... Radu Budeanu 18

DIN LUMEA CAPITALULUI
Exploatare și șomaj 19

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ
Medunarodna Politika, International Herald Tribune 20

1 000 + 1 22, 25, 30

PANORAMIC
Supercalculatoarele 23

ACCENTE
Creionul de lumină... Radu Budeanu 24

SERIALE
Sfidarea mondială 1986 (9) Jean-Jacques Servan-Schreiber 26
„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987" (5) Bab Woodward 28

POȘTA REDACȚIEI 31

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

9

M.I.Et. – C.I.E.A.

ÎNTREPRINDEREA DE TRADUCTOARE ȘI REGULATOARE DIRECTE – PAȘCANI

Str. Moldovei nr. 17 bis, jud. Iași
Telefon : 980/61 999 ; 63 900 ; 63 901 ; 63 902 ; Telex : 22 723

Detector electromagnetic de debit
Diafragme și ajutaje
Debitmetru electromagnetic de inserție
Debitmetru cu turbină
Debitmetru Vortex
Sondă Annubar
Termocupluri
Termorezistențe
Termometru numeric rezistiv
Pirometru de radiație totală
Pirometru electronic cu bolometru
Regulator direct de temperatură
Regulator direct de presiune
Rotametru cu tub metalic pentru fluide
Nivelmetru electronic capacitiv
Indicator magnetic de nivel
Sesizor capacitiv de nivel
Semnalizator de nivel pentru materiale granulare
Manometru diferențial cu tub „U"
Ventile electromagnetice
Robinete
Stimulator de energie termică
Tahometru electronic portabil
Tester multifuncțional
Adaptor pentru detectoare electromagnetice de debit
Termostat cu tijă din invar
Regulator direct de nivel

Vă oferă :

ROTAMETRU CU TUB METALIC PENTRU FLUIDE

Utilizare : măsurarea debitului de fluide corozive în domeniul 10 000 l/h
Diametre nominale : 25 ; 32 ; 40 ; 50 ; 65 ; 80 ; 100 mm
Semnal de ieșire : 0... 10 Vc.c. ; 2... 10 mA ; 4... 20 mA
Tensiune de alimentare : 220 Vc.c.
Temperatura fluidului de lucru : 10... 150° C

VENTILE ELECTROMAGNETICE PENTRU AGENȚI COROZIVI

Utilizare : în instalații de automatizare ca element de execuție sau de siguranță, precum și pentru acționări de la distanță
Diametre nominale : 2 mm ; presiunea nominală : 8 bar
4 mm ; presiunea nominală : 6 bar
6 mm ; presiunea nominală : 4 bar
Fluide de lucru : acizi sau baze

VENTILE ELECTROMAGNETICE PENTRU ABUR

Utilizare : în centrale termice, industria chimică, industria textilă, industria alimentară, pentru automatizarea necesară vehiculării aburului industrial
Diametre nominale : Dn=4 mm ; Pn=0.. 5 bar ; T max=160° C
Dn=20 ; 25 mm ; Pn=0... 6 bar ; T max=160° C
Tensiunea de alimentare : 24 ; 48 ; 110 ; 220 Vc.c. și c.a.
Dn=15 ; 25 ; 32 ; 40 ; 50 mm ; Pn max.=16 bar ; T. max=200° C
Tensiunea de alimentare : 24 ; 48 ; 110 ; 220 Vc.c. și c.a.

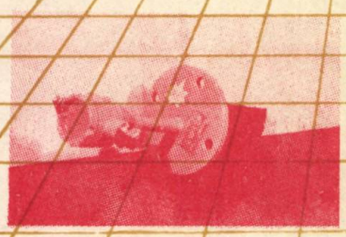
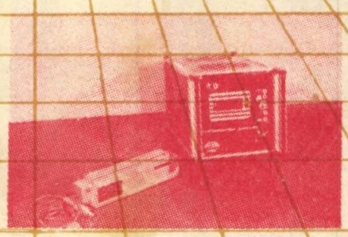
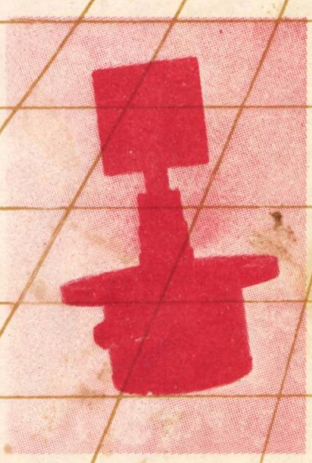
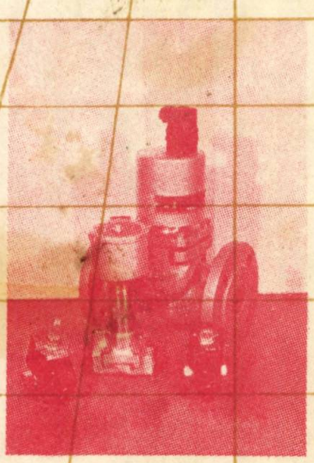
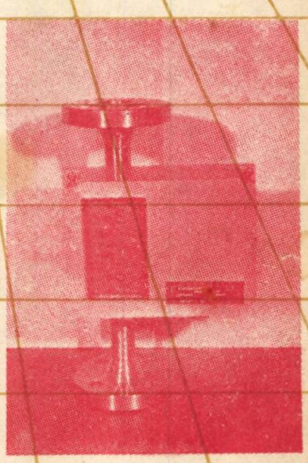

Nr. 34 18 august 1988

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

23 AUGUST

23 AUGUST
1944-1988

MAREA SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ

Conștiința propășirii libere și demne a patriei socialiste

Nouă expresie a dialogului nemijlocit al secretarului general al partidului cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la Întreprinderea de autocamioane din Brașov, a prilejuit o puternică manifestare a hotărîrii de a întîmpina marea sărbătoare de la 23 August cu remarcabile fapte de muncă

În aceste cîteva zile care ne despart de momentul sărbătoresc al aniversării a 44 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, conștiința propășirii, în libertate, demnitate și siguranță, a națiunii noastre socialiste își găsește cea mai limpede expresie în faptele de muncă, de responsabilă dezbatere democratică, revoluționară, ale întregului nostru popor, spre mobilizarea tuturor energiilor creatoare în opera de vastă și eroică edificare a noii orînduiri pe pămîntul României.

Unitate de gînd, de voință și acțiune — acesta este fundamentul de nezdruncinat, garanția supremă pe care, astăzi, România anului 44 al noii sale istorii și-a durat matca devenirii sale socialiste și comuniste, a afirmării, tot mai viguroase, pe coordonatele civilizației moderne, în constelația națiunilor libere și independente ale lumii. În acest arc de timp glorios — revelator pentru ceea ce înseamnă valorificarea muncii și geniului național, eliberate de oprimare, de dominație, de exploatarea atît cea dinăuntru, cît și cea din afară —, națiunea română, sub conducerea partidului comunist, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut marea demonstrație a unui „salt istoric" — căci, raportată la existența bimilenară a poporului, perioada este scurtă — în împlinirea destinelor sale de independență, suveranitate și multilaterală dezvoltare, determinate și asigurate printr-un proces de profunde și complexe prefaceri revoluționare, al căror unic și suprem țel îl reprezintă omul, fericirea și bunăstarea sa materială și spirituală.

Momentul aniversar — astăzi, cînd țara s-a ridicat, prin propriile forțe, la o înaltă treaptă pe drumul desăvîrșirii construcției societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism — invită, cu firescul actelor de conștiință, la trăirea memoriei istorice în plenitudinea valențelor ei. A acelei memorii care, dintotdeauna, a definit sufletul românesc întru cinstirea demnilor înaintași ai trecutului de luptă și jertfă, de fierbinte visare și speranță, de tenace și curată voință spre mai bine, spre triumful existenței în libertate și autentică independență între fruntariile strămoșești. Nealterată, această sfîntă tradiție, care păstrează și onorează valorile trăite la timpul trecut, este, astăzi, îmbogățită prin calitatea nouă, superioară, a certitudinilor, dobîndite prin actul revoluționar, prin care imensul tezaur al memoriei naționale trăiește astăzi la cotele construcției socialiste, marea și inepuizabila epopee în care necesarul, posibilul, tot ceea ce înseamnă zestre de suflet, inteligență și geniu național își găsesc împlinire concretă, propulsînd și stimulînd orizonturi mereu noi, aflate, irevocabil, sub zodia perenă a creației libere și conștiente. Însușindu-și, ca mod și lege de existență, revoluția, națiunea și-a cîștigat, definitiv, dreptul la trăirea celei mai robuste și fertile memorii — pentru prezentul și viitorul patriei, pentru neîntreruptă sa propășire. Este, aceasta, expresia dreptului deplin cîștigat asupra propriei istorii naționale și, deopotrivă, al participării, active și libere, la istoria lumii.

Supremă consacrare a istoriei naționale de necurmate lupte pentru libertate, de eroic sacrificiu și neabătut devotament revoluționar și patriotic ale Partidului Comunist Român, dobîndirea acestui drept legitim al țării și-a aflat împlinirea acum aproape un sfert de deceniu, cînd, prin opera unui om de excepție, o epocă de cea mai profundă renaștere națională a deschis României aceste nebănuite ori-

23 AUGUST
1944-1988

zonturi de adînci prefaceri constructive, conferind, peste ani, acel imperativ de vitală continuitate începutului de nouă eră istorică din vara lui August 1944, onorînd și mobilizînd, prin înțeleaptă faptă de curaj, vastul potențial de voință populară, redînd certitudini, creînd altele noi, superioare, prin care memoria națională își recăpăta nu numai firească cinstire a valorilor din trecut, ci, deopotrivă, fundamenta conștiința creației descătușate, în temeiul căreia țara își poate privi, limpede și încrezătoare, viitorul. De atunci, noua istorie a țării s-a făurit sub semnul unei identități născute din cel mai autentic consens național: PARTIDUL—CEAUȘESCU—ROMÂNIA.

Aureolată de împliniri fără precedent în existența patriei, o epocă a intrat, definitiv, în conștiința națiunii și a lumii prin geniul politic, gîndirea cutezătoare, tăria morală și fapta creatoare de istorie ale secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu — înflăcărat patriot, ilustru militant revoluționar, prestigios om de stat al lumii contemporane. Aniversarea victoriei din August 1944 își găsește, astfel, cea mai caldă expresie în sentimentele de dragoste, respect și adîncă recunoștință pe care poporul, în deplină unitate, le exprimă celui care — dînd viață, în practica muncii de zi cu zi, prin dialogul și consultarea nemijlocită cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, devizei de frontispiciu a politicii partidului: **cu oamenii pentru oameni, cu poporul pentru popor** — s-a identificat cu țara, în înaintarea ei fermă spre împlinirea destinului nou, de libertate și propășire.

Alese sentimente de prețuire și respect le adresează, și cu acest prilej, oamenii muncii din patria noastră tovarășei academician doctor inginer **Elena Ceaușescu** — exemplu luminos de conducător politic, eminentă personalitate științifică de largă recunoaștere internațională, promotor strălucit al geniului creator românesc.

Puternic însuflețit de ideile, orientările, profunda analiză a stadiului de dezvoltare a patriei și precisa stabilire a direcțiilor de acțiune în viitor, cuprinse în magistralul document elaborat de secretarul general al partidului și supus celei mai largi dezbateri democratice, document intrat în conștiința tuturor ca **Tezele din aprilie**, întregul nostru popor întîmpină marea sărbătoare de la 23 August cu hotărîrea de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru promovarea, cu intransigență și devotament revoluționar, a noului în toate domeniile de activitate, pentru ridicarea patriei pe noi culmi de civilizație și progres, pentru continua întărire a independenței și suveranității naționale, pentru afirmarea, mereu mai puternică, a României în lupta pentru triumful politicii de pace, prietenie și colaborare internațională.

„LUMEA"

Esența novatoare a gîndirii și acțiunii românești de politică externă

Normă de existență și gîndire revoluționară, spiritul novator s-a afirmat ca trăsătură definitorie a politicii românești în multitudinea laturilor ei de manifestare. Este, aceasta, o realitate confirmată de întreaga activitate de politică internă și externă a României, în ultimii 23 de ani, de cînd destinele partidului și ale țării sînt conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este, în același timp, un comandament izvorît din legitățile evoluției vieții moderne, pe care — sub impulsul determinant al conducătorului partidului și statului nostru — România îl onorează prin practica vie a unei politici deschise permanent înnoirii, abordării revoluționare, consecvent militante, a marilor probleme cu care este confruntată omenirea în acest sfîrșit de secol și mileniu. **A dat răspuns noilor probleme și realități, a oferit o perspectivă clară, progresistă pentru dezvoltarea generală a omenirii** — este îndemnul de generoasă și înaltă răspundere politică și morală, căreia gîndirea și activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu îi oferă un temeinic suport prin abordarea creatoare, în raport cu exigențele vitale ale propășirii propriei națiuni, ca și ale tuturor celorlalte popoare. De aici, apelul înflăcărat la **o nouă revoluție în gîndire**, la repudierea hotărîtă a concepțiilor și practicilor învechite, la curajul acțiunii de pionierat, născute din adînca înțelegere a rostului istoric al mersului înainte, în consens cu perspectiva revoluționară asupra lumii și a vieții (**nostalgia trecutului este întotdeauna un rău sfătuitor** — avertiza, în acest sens, secretarul general al partidului nostru); de aici, în lumina unei riguroase examinări științifice — forța de mare atracție socială a filozofiei politice a președintelui României socialiste, întemeiată pe o atentă identificare și perseverentă promovare a noului în viață și societate, îmbogățind permanent izvoarele de încredere în triumful luptei revoluționare pentru progres, pentru pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

Continuitate de inițiativă și acțiune

În nemijlocită conexiune cu vasta operă de propășire socialistă internă, activitatea internațională a partidului și statu-

Largă deschidere spre lume

Activitatea internațională intensă a României socialiste și-a găsit una din cele mai semnificative expresii în extinderea neîntreruptă a dialogului cu statele lumii, amploarea relațiilor sale externe conferind țării noastre o poziție cu valoare de exemplu în ansamblul raporturilor politice și economice mondiale.

● Dacă în urmă cu patru decenii, România avea relații diplomatice doar cu 25 de state, în prezent țara noastră întreține raporturi diplomatice și economice cu 155 de state de pe toate continentele.

● Un rol hotărîtor în amploarea fără precedent a relațiilor internaționale ale țării noastre l-au avut cele peste 200 de vizite oficiale întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări din întreaga lume.

● În același timp, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut pe pămîntul țării întîlniri și convorbiri cu peste 300 de șefi de state și guverne.

● România este afiliată la 401 organizații internaționale: 14 organizații din sistemul O.N.U., 19 organizații ale țărilor socialiste și 368 alte organizații, în cea mai mare parte neguvernamentale.

● Țara noastră este membră a „Grupului celor 77" — din care fac parte 127 de țări în curs de dezvoltare — și participă ca invitat permanent la reuniunile țărilor nealiniate.

lui nostru — avînd statornic punct de sprijin în apărarea și afirmarea independenței naționale, a dreptului la liberă dezvoltare a țării și, deopotrivă, la nestingherită participare la soluționarea problemelor mondiale — se bazează pe o riguroasă evaluare dialectică a fenomenelor, tendințelor, confruntărilor și marilor contradicții care definesc lumea contemporană, pentru ca, pornind de aici, printr-o limpede degajare a concluziilor și direcțiilor prioritare de acțiune, să determine un complex de demersuri, inițiative, propuneri originale, de recunoscută forță anticipativă și puternic marcate de finalitatea lor revoluționară. **„Este bine-cunoscut** — afirmă tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că întreaga dezvoltare a societății omenești este istoria luptei între vechi și nou, istoria luptei de clasă, a luptei împotriva asupririi, a luptei pentru libertate și independență. În acest sens, întreaga noastră activitate politico-ideologică trebuie să pună cu putere în evidență politica de pace și colaborare a partidului, a României socialiste, să contribuie activ la înțelegerea corespunzătoare a schimbărilor ce se petrec în lume, a noilor tendințe, a perspectivelor, a viitorului omenirii".**

Într-adevăr, fie și o sumară retrospectivă a activității internaționale a României socialiste oferă temeiuri de legitimă mîndrie patriotică pentru modul ferm angajant, mereu în avangarda istoriei, prin care politica partidului și statului nostru — elaborată și strălucit tradusă în viață de tovarășul Nicolae Ceaușescu — s-a afirmat în lupta cu vechiul, cu inerții de tot felul, deseori cu reacții potrivnice, retrograde, demonstrîndu-și, de fiecare dată și în toate cazurile, fertila investiție de idei creatoare, participarea intensă, responsabilă și constant constructivă la abordarea și soluționarea, în chip nou, democratic, a practic tuturor problemelor de care depind destinele de pace și progres ale umanității.

Printr-o dinamică și principială dezvoltare a legăturilor sale internaționale pe linie de stat și de partid, prin participarea activă la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, la marile dezbateri și confruntări de idei din lumea contemporană, România și-a creat un vast sistem de relații, de anvergură planetară, identificînd și promovînd căile cele mai adecvate de acțiune pentru reglementarea problemelor prioritare ale epocii, consolidînd sau, atunci cînd este cazul, defrișînd ample platforme de acțiune solidară a maselor, a popoarelor, a factorilor politici de răspundere, valorificînd toate resursele de pace și înnoire socială ale omenirii, în vasta operă de edificare a unei lumi mai drepte și mai bune, a înțelegerii și cooperării egale și pașnice între națiuni. În numele acestor comandamente, activitatea directă, nemijlocită a secretarului general al partidului, șeful statului român, s-a distins prin continuitate de inițiativă, prin acțiuni de prestigioasă amploare și perspectivă, dialogul la nivel înalt înregistrînd noi și noi momente, cu adevărat istorice, în dezvoltarea raporturilor de conlucrare și solidaritate ale partidului, ale României cu țările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate țările, fără deosebire de orînduire socială, cu toate forțele revoluționare, antiimperialiste, democratice și progresiste, cu toate popoarele, în lupta pentru triumful politicii de pace, colaborare și independență. Și este un fapt incontestabil că, încă dintr-o perioadă cînd înghețul politic, confruntarea sterilă, tensiunea, rigiditatea coercitivă și politica de forță făceau „lege" în viața internațională, președintele Nicolae Ceaușescu a fost dintre cei dintîi oameni de stat care, depășind rigori prestabilite și înfruntînd mentalități închistate, a demonstrat în practică virtuțile dialogului la nivel înalt, înțelegerile și documentele convenite, în cadrul unor asemenea întîlniri, contribuind nu numai la promovarea legăturilor bilaterale ale României, dar, totodată, la instaurarea, în premieră istorică, a unor fertile puncte de contact, de convergență și acțiune comună, angajantă, în efortul de soluționare, pe baze noi, a problemelor cardinale ale lumii contemporane.

Fie și o sumară evocare a marilor inițiative, idei și concepte românești acceptate, astăzi, ca valori politice de largă consacrare, e revelatoare pentru un adevăr

căruia timpul i-a conferit firească și mereu sporită strălucire : istoria ideilor politice contemporane nu poate fi, astăzi, concepută în afara contribuției de gîndire novatoare a președintelui Nicolae Ceaușescu. E de ajuns, poate, să amintim că — în plan european și, mai larg, în sfera raporturilor internaționale de amplitudine globală — procesul de normalizare a relațiilor politice și diplomatice între state cu orînduiri sociale diferite își are, în România, unul din cei mai prestigioși inițiatori, alianța dintre curajul și clarviziunea opțiunii politice de pionierat fiind pe deplin onorată de experiența izvorîtă din practica ulteriară a vieții internaționale. Ideea unui nou edificiu european, întemeiat pe noi principii, pe un echilibru real între îndatoririle, angajamentele și drepturile statelor, în deplinătatea prerogativelor lor de independență și suveranitate, își are sorgintea pe solul fertil al gîndirii politice românești ; și dacă, astăzi, practica a consacrat conferința general-europeană ca instrumentul esențial în opera de edificare a unui autentic sistem de securitate pe continent, e poate util să amintim că, într-o vreme cînd ideea însăși de for european se lovea de rețineri, împotriviri și opacă neînțelegere, România a fost printre primele țări care i-au susținut, cu argumente de mare forță de convingere, nu numai necesitatea, ci și posibilitatea ei, izvorîtă din înțelegerea exigențelor pe care le implică efortul de creare a unei noi structuri europene, unitare și democratice. În același context, e util, credem, să amintim și avertismentul — expresie a înaltei răspunderi pentru destinele de pace ale Europei și ale lumii — prin care președintele Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra

→

Promovarea noilor principii de relații în viața mondială

De un larg răsunet internațional se bucură acțiunea constantă a României pentru întronarea noilor principii de relații între state, pentru excluderea definitivă a politicii de forță din viața internațională, pentru încetarea conflictelor militare și soluționarea acestora, precum și a tuturor problemelor litigioase, exclusiv pe calea tratativelor.

● România și-a adus o contribuție însemnată la inițierea și elaborarea **„Declarației referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, conform Cartei Națiunilor Unite"**, adoptată în unanimitate la cea de-a XXV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., din 1970.

● Țara noastră a participat, de asemenea, activ la **elaborarea definiției agresiunii,** adoptată în unanimitate la cea de-a XXIX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., din 1974.

● La cea de-a XXX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., din 1975, țara noastră a prezentat documentul : **„Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice".**

● Din inițiativa țării noastre, în 1979, pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. au fost înscrise pentru prima dată punctele privind : **„Reglementarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state"** și **„Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți între state".**

● În 1982, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, la propunerea României, **„Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale".**

● Trei ani mai tîrziu, tot din inițiativa țării noastre, au fost adoptate **Apelul solemn către toate statele aflate în conflict de încetare fără întîrziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor** și **Angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferendele existente pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și amenințarea cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state.**

● Țara noastră preconizează crearea unei **Comisii permanente a O.N.U. pentru bune oficii, mediere sau conciliere.**

→

23 AUGUST
1944-1988

fragilității destinderii, în condițiile lipsei de progrese în domeniul fundamental al dezarmării — un adevăr pe care evoluțiile ulterioare l-au confirmat pe deplin. Marile dosare ale dezarmării, conceptul de nouă ordine economică și, în ansamblu, problematica păcii și războiului în epoca nucleară sînt toate revelatoare pentru investiția de idei — consecvent susținute prin pilda acțiunii proprii — prin care președintele României și-a înscris, definitiv, numele în galeria marilor personalități politice ale vremii noastre. Programul românesc de dezarmare reprezintă — se poate afirma — o platformă de acțiune care reunește, într-o armonioasă concepție, prioritățile unei noi abordări, oferind soluții practice, stimulînd la convergență și solidaritate de eforturi cele mai diverse și ample forțe politice și sociale. Același lucru se poate spune despre conceptul de nouă ordine economică, înțeles în globalitatea sa, în esența sa revoluționară, despre tezele privind primatul absolut al soluției pașnice, reglementate, despre atîtea alte concepte și idei care atrag la acțiune conștientă, responsabilă masele, popoarele.

Pentru promovarea fermă a principiilor noii gîndiri

Promovînd ferm, în relațiile sale internaționale, principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, România a făcut, în retrospectiva anilor, operă de pionierat, iar, astăzi, se afirmă cu aceeași necesară intransigență politică și morală în efortul general de edificare a unei noi și viabile structuri a păcii, care să-și aibă resorturile creatoare în acțiunea fertilă, practic nelimitată, a acestor principii cu vocație universală și de esență profund democratică. Atrăgînd atenția — în mod deschis, în indiferent ce împrejurare și în indiferent ce planuri ale raporturilor internaționale — asupra oricărei tentative de atingere sau încălcare a unuia sau a altuia dintre aceste principii — lezarea unuia afectînd întregul —, făcînd totul pentru recunoașterea și deplina valorificare a marilor virtuți ale conlucrării întemeiate pe noile principii de relații, România — prin acțiunea hotărîtă a președintelui Nicolae Ceaușescu — și-a cîștigat un imens prestigiu politic și moral, afirmînd un nou mod de gîndire și acțiune, un nou concept de putere în viața internațională, bazat pe forța dreptului și nu pe dreptul forței. Însăși dinamica de afirmare a noii gîndiri — ca fundament al unor relații de colaborare egală, al păcii, în multilateralitatea laturilor ei de manifestare — pe această nobilă strădanie trebuie să se întemeieze. Efort și acțiune de zi cu zi — nu zicere ocazională, de zile mari, așa cum avertiza șeful statului român, căci, este vorba de o normă de conduită existențială pentru fiecare națiune. **„Independența este o problemă de viață, de existență a fiecărei națiuni și deci realizarea acestor principii trebuie să stea permanent în centrul activității noastre, a tuturor statelor!"** — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu** în Raportul la Conferința Națională. Iar, în Expunerea din aprilie reafirma, dezvăluind esența revoluționară a procesului de consacrare a noilor principii în viața internațională, de asigurare și aprofundare a obiectiv necesarelor schimbări în raportul mondial de forțe, în însăși mentalitatea și gîndirea politică : **„Vorbind de noua gîndire politică — care trebuie să se afirme — este necesar să subliniem cu putere principiile ce trebuie să stea la baza acestei gîndiri, schimbările radicale care trebuie să aibă loc în raporturile internaționale, în politica internațională și care să pornească întotdeauna de la înlăturarea cu desăvîrșire a oricărui amestec în treburile interne ale altor popoare, de la asigurarea progresului economic și social, a independenței și suveranității popoarelor. Numai pe baza unor principii clare — și consider că activitatea noastră ideologică și politică trebuie să acorde mult mai multă atenție acestor probleme — se poate spune că se va putea ajunge la o schimbare a gîndirii și practicii mondiale, la realizarea unei noi gîndiri, a unor noi practici în relațiile internaționale".**

Perspectiva unei Europe unite, a păcii, securității și înțelegerii

Edificarea securității europene a constituit și constituie un obiectiv de prim ordin al politicii externe românești. Țara noastră a acționat și acționează hotărît pentru transformarea Europei într-un continent al păcii, înțelegerii și securității.

● Din inițiativa țării noastre a fost înscris pe ordinea de zi a celei de-a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. din 1960 punctul intitulat : **„Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate dintre state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite".** Această importantă inițiativă românească s-a concretizat printr-o rezoluție adoptată în unanimitate de Adunarea Generală la 21 decembrie 1965.

● România a adus o contribuție deosebită la pregătirea, desfășurarea și încheierea cu succes a primei **Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa.** Actul final de la Helsinki, din 1975, conține numeroase idei și propuneri avansate de țara noastră.

● La reuniunea general-europeană de la Madrid (1980 — 1983) și la Conferința pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa de la Stockholm (1984 — 1986), **România a depus eforturi susținute pentru adoptarea unor măsuri menite să întărească încrederea și securitatea pe continent.**

● La noua reuniune general-europeană, care își desfășoară lucrările la Viena, România a avansat un șir de importante propuneri, între care : **convocarea unei conferințe de dezarmare continentală în Europa ; inițierea unei conferințe în problemele cooperării tehnico-științifice ; organizarea unei reuniuni speciale care să convină măsuri pentru protecția mediului înconjurător ; convocarea unei conferințe în domeniul învățămîntului, al pregătirii și instruirii forței de muncă ; organizarea unei conferințe europene dedicate situației tineretului.**

● Încă din 1957, țara noastră a prezentat în mod constant propuneri concrete pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, lipsită de arme nucleare, de baze militare străine. România a participat activ la reuniunile balcanice de experți de la Ankara (1979), Sofia (1981), București (1982) și Belgrad (1984), precum și la Conferința de la Atena din 1984.

● La Conferința Națională a partidului, **secretarul general al partidului a reiterat importanța propunerilor României și Greciei privind organizarea la București a unei întîlniri la nivel înalt între șefii de state și guverne din țările balcanice.**

Pentru înlăturarea primejdiei nucleare și înfăptuirea dezarmării

Hotărîtă să facă tot ce depinde de ea pentru rezolvarea problemei fundamentale a zilelor noastre — oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare, și trecerea la măsuri reale de dezarmare —, România a avansat de-a lungul anilor multiple inițiative și propuneri constructive, de larg răsunet internațional.

● Pe ordinea de zi a celei de-a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., din 1960, a fost înscris din inițiativa țării noastre punctul intitulat : **„Măsuri pentru promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare".** Această inițiativă s-a concretizat în declarația adoptată în unanimitate de Adunarea Generală cinci ani mai tîrziu. Continuarea demersului românesc în această importantă problemă a dus la proclamarea, în 1979, a anului 1985 drept **„An internațional al tineretului".**

● România a desfășurat o susținută activitate în cadrul negocierilor purtate în Comitetul de la Geneva și la O.N.U.,

Definind noua gîndire menită a se afirma în viața mondială, secretarul general al partidului nostru atrage atenția că, în acest proces de anvergură planetară — și în condițiile lumii contemporane atît de complexe și profund contradictorii — trebuie să se pornească de la coexistența pașnică între statele cu orînduiri sociale diferite, de la demonstrarea superiorității unei orînduiri sau alteia nu pe calea forței, ci pe calea competiției pașnice. Această normă de conduită nu trebuie să umbrească, ci, dimpotrivă, să pună și mai puternic în valoare principiile și concepția revoluționară despre lume. Nici un moment nu trebuie — subliniază conducătorul partidului și statului nostru — să se confunde politica de coexistență pașnică, relațiile dintre state cu orînduiri sociale diferite, cu poziția fermă pe care orice partid comunist, muncitoresc, revoluționar trebuie să o adopte și promoveze față de orînduirea capitalistă. Coexistența pașnică, promovarea largă a conlucrării, identificarea și multiplicarea punților de contact, de acțiune comună pentru soluționarea problemelor grave ale umanității contemporane nu înseamnă — și nu pot însemna — o renunțare la confruntarea de idei, la lupta ideologică, la fireasca demonstrație a însești esențe deosebirilor dintre o orînduire și alta, a superiorității orînduirii socialiste, în comparație cu oricare orînduire de pînă acum și, mai cu seamă, cu orînduirea burghezo-moșierească, cu orînduirea imperialistă. **„Prețuim tot ceea ce am realizat în anii construcției socialismului** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — și cred că putem spune că, pe ansamblu, pe plan mondial, socialismul și-a demonstrat pe deplin superioritatea, că el reprezintă prezentul și viitorul întregii omeniri".**

Izvorîtă din solul fertil al filozofiei materialist-dialectice și istorice, al socialismului științific, concepția politică a președintelui Nicolae Ceaușescu se distinge prin atitudine principială, militantă, generînd o robustă încredere în perspectiva luptelor pentru progres, pentru pace, pentru înnoire socială.

Aflate într-o relație de complementaritate dialectică, dimensiunile novatoare, creatoare ale gîndirii președintelui Nicolae Ceaușescu determină direcțiile prioritare de acțiune ale politicii externe românești, în virtutea unei gîndiri de largă perspectivă istorică. O gîndire în care socialismul este conceput ca unica alternativă a dezvoltării libere a umanității ; în care procesul revoluționar mondial este fenomenul social determinînd cea mai amplă dinamică a înnoirilor reclamate de însești legitățile evoluției istorice ; în care pacea — țel suprem în epoca nucleară, condiție fundamentală pentru rezolvarea gravelor contradicții ale epocii, pentru progresul în libertate al omenirii — impune mobilizarea la luptă unită a tuturor forțelor progresiste, revoluționare, democratice, a maselor, a popoarelor, pe platforma celei mai largi solidarități, născută din interese și idealuri comune.

23 AUGUST
1944-1988

O politică deplin validată de viață

Într-o epocă de mari transformări sociale și naționale revoluționare, de rapidă și continuă modificare a raportului mondial de forțe, cînd balanța nu a înclinat încă definitiv de partea forțelor purtătoare ale noului în istorie, cînd se dezvoltă un „nod de contradicții" globale, multisectoriale, cînd asistăm la o proliferare a factorilor explozivi, conflictuali, pe fondul agravant al cursei înarmărilor, cu consecințe incalculabile asupra omenirii, prețedintele Nicolae Ceaușescu are meritul de excepție de a fi pus problema alternativei existențiale — pace sau război — în termeni esențial noi. Imperativ fundamental al epocii, dreptul la pace, la existență liberă și demnă, la viață al oamenilor, al popoarelor nu este, în con-

în anii 1967—1968, în vederea elaborării **Tratatului pentru neproliferarea armelor nucleare,** contribuind, alături de alte state, la îmbunătățirea proiectului inițial.

● La cea de-a XXV-a sesiune a sa, Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat, în urma unei inițiative a României, **„Deceniul dezarmării al Națiunilor Unite 1970—1980".**

● Pornind de la punctul înscris, de către țara noastră, pentru prima dată, în 1972, pe ordinea de zi a Adunării Generale în legătură cu **„Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor",** grupuri de experți O.N.U. au elaborat în 1972, 1977 și 1982 studii în această problemă. În prezent, se află în curs de elaborare un nou asemenea studiu.

● Prezentarea, în 1975, la O.N.U. a documentului intitulat **„Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, și instaurarea unei păci trainice în lume"** s-a bucurat de un larg ecou.

● În baza **„Hotărîrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare",** țara noastră a adus o contribuție majoră la convocarea și desfășurarea primei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U., consacrate dezarmării, din 1978.

● Din inițiativa țării noastre, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, în 1983, o rezoluție privind oprirea amplasării noilor rachete americane în Europa occidentală și renunțarea la contramăsurile anunțate de Uniunea Sovietică, iar în 1987 — un **apel către U.R.S.S. și S.U.A. pentru încheierea, în cel mai scurt timp, a acordului privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune** din Europa și Asia.

● Salutînd încheierea Tratatului dintre cele două țări în problema rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, secretarul general al partidului a evidențiat, în Raportul prezentat la Conferința Națională, că, în prezent, trebuie intensificată lupta pentru realizarea de noi acorduri în vederea eliminării treptate a armelor nucleare, pentru încetarea totală a experiențelor nucleare, pentru renunțarea cu desăvîrșire la militarizarea Cosmosului.

● În ultimii ani, țara noastră a prezentat diferite propuneri urmărind **reducerea armamentelor convenționale cu cel puțin 50 la sută pînă în anul 2000.** Îmbinînd vorba cu fapta, România a trecut, pe baza hotărîrii exprimate de întregul popor, în cadrul referendumului național care a avut loc în noiembrie 1986, la **reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.**

● Documentul, de excepțională însemnătate, prezentat celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, din 1988, și intitulat **„Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor"** prevede :

— înfăptuirea dezarmării nucleare și eliminarea completă din arsenalele statelor a acestor arme ;

— renunțarea la militarizarea Cosmosului, pentru ca acesta să fie folosit în scopuri exclusiv pașnice ;

— lichidarea armelor chimice ;

— trecerea la măsuri de reducere substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și cheltuielilor militare ;

— eliminarea actelor de forță sau amenințare cu forța ;

— adoptarea de noi măsuri de încredere și securitate în Europa ;

— măsuri pentru organizarea unui control strict și eficace asupra îndeplinirii obligațiilor asumate de state ;

— măsuri pentru ca fondurile eliberate prin dezarmare să fie folosite exclusiv în scopuri pașnice ;

— lansarea de către O.N.U. a chemării „Dezarmare prin fapte".

23 AUGUST
1944-1988

ceptia președintelui Nicolae Ceaușescu, un ideal plasat într-o sferă morală incertă și iluzorie, un deziderat abstract, ci o problemă concretă, a cărei rezolvare stă în puterea popoarelor, a maselor, ca adevărate făuritoare ale întregii dezvoltări, ale istoriei omenirii. Argumentele rațiunii au forța mobilizatoare a acțiunii sociale și politice. Căci, atrage atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să se pornească totdeauna de la faptul că un război mondial, în care se vor folosi, inevitabil, armele nucleare, este de neconceput, pentru că nu poate fi cîștigat, pentru că înseamnă distrugerea a însești umanității.

A renunța la armele nucleare, la celelalte arme de distrugere în masă, la calea militară de rezolvare a oricăror probleme; a trece ferm la dezarmare, pornind de la prioritatea dimensiunii nucleare, dar, în același timp, adoptînd măsuri ferme de dezarmare convențională, în cadrul unui program complex, atotcuprinzător ; a înlocui confruntarea cu dialogul, pentru a găsi reglementări viabile diverselor probleme în dispută, pentru a soluționa pe cale politică — din timp, pînă nu este prea tîrziu — conflictele și diferendele, spre a preveni cronicizarea lor ; a aborda, într-un mod radical nou, problemele economiei mondiale și, cu prioritate, ale subdezvoltării, a așeza relațiile dintre state pe baze autentic democratice, cu conștiința că soluționarea reală a problemelor mondiale reclamă participarea tuturor, fără deosebire de mărime și orînduire socială — sînt, acestea, coordonate de bază ale politicii externe românești. O politică deplin validată de viață, în consens cu interesele poporului român, ale tuturor popoarelor lumii. O politică în care România a investit și investește — într-o nedezmințită continuitate de inițiativă — o vastă contribuție de idei și acțiuni concrete, inaugurînd căi și modalități noi de abordare și soluționare a problemelor, stimulînd procese inedite care, dacă nu întotdeauna au fost de toți înțelese, timpul, viața — adevăratul și supremul judecător — le-a adus consacrarea, gîndirea și acțiunea politică românească constituind, astăzi, prin opera de excepție a președintelui Nicolae Ceaușescu, un aport de recunoscută valoare la patrimoniul gîndirii politice universale. Prin larga sa deschidere revoluționară, angajarea constantă și fermă de partea noului, mereu în primele rînduri ale luptei pentru pace și socialism, demonstrînd prin fapte imense resurse de creativitate și, fiind, deopotrivă, receptivă la orice reale contribuții înnoitoare, politica externă românească — elaborată și tradusă, cu strălucire, în viață de președintele Nicolae Ceaușescu — și-a atras stima, respectul și prețuirea tuturor forțelor iubitoare de pace, doritoare de progres și înnoire socială, de dreptate și libertate, în lupta pentru realizarea unei schimbări radicale în viața mondială, pe drumul edificării unei lumi mai drepte și mai bune, a conlucrării pașnice, libere și echitabile între națiuni.

Radu Pascal

Transformări radicale în economia românească, poziții active în vederea restructurării economiei mondiale

La împlinirea a 44 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă — care a deschis un drum nou în istoria patriei —, România se înfățișează ca o țară industrial-agrară în plin proces de dezvoltare intensivă, modernizare și înflorire multilaterală, ca un stat care se afirmă puternic, liber și suveran între națiunile lumii, care participă activ la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale, la soluționarea marilor probleme internaționale.

Drum istoric, revoluționar

Pe drumul istoric nou deschis de actul revoluționar de la 23 August 1944, România a trecut de la societatea burghezo-moșierească la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, ceea ce presupunea o lungă perioadă istorică. Sub conducerea Partidului Comunist Român, poporul nostru a realizat, însă, aceste transformări revoluționare în numai cîteva decenii, străbătînd, într-un răstimp scurt, mai multe etape istorice : instaurarea puterii democrat populare, cucerirea întregii puteri economice și politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, lichidarea claselor exploatatoare, înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste, desfășurarea cu succes a operei de edificare a orînduirii socialiste, consolidarea societății socialiste și trecerea la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Dimensiunea drumului parcurs de România nu se poate releva decît avînd în vedere nivelul deosebit de scăzut de la care aceasta a pornit în noua sa dezvoltare economico-socială. România era o țară înapoiată economic. Acum, în conformitate cu prevederile Congresului al XIII-lea, urmează să treacă, încă în actualul cincinal, la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată, ca pas hotărîtor spre ridicarea, pînă la sfîrșitul secolului, la stadiul economic superior, de țară socialistă multilateral dezvoltată, atît din punctul de vedere al industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, cît și al nivelului general de viață și civilizație al poporului.

În ansamblul realizărilor obținute de poporul român în perioada de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, un loc primordial revine înfăptuirilor din ultimii 23 de ani, de cînd destinele partidului, țării și poporului sînt conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu. De numele, gîndirea politică și activitatea practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu este legată, în mod direct, promovarea, potrivit unei concepții unitare și originale, a noului în toate domeniile, de la investigația teoretică la acțiunea concretă atît pe plan intern, cît și pe plan extern. Analiza sa pătrunzătoare și-a pus întreaga amprentă în problema-cheie a identificării conținutului principal al diferitelor etape parcurse de țara noastră în dezvoltarea economico-socială, problemă de care depinde însăși stabilirea liniei strategice și a orientărilor tactice ale politicii partidului, a direcțiilor fundamentale în care este necesar să fie mobilizate și canalizate eforturile și energiile creatoare ale tuturor oamenilor muncii, ale poporului. Așa cum evidențiază viața, așa cum consemnează statisticile, ponderea majoritară a remarcabilelor înfăptuiri ale poporului în cei 44 de ani de dezvoltare liberă și independentă s-a realizat după 1965, în perioada pe drept cuvînt denumită : „Epoca Ceaușescu". **„Sînt ani care** — așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită în cadrul Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cu prilejul împlinirii a 23 de ani de la istoricul Congres al IX-lea al partidului **— au pus capăt în mod radical vechii înapoieri și au asigurat ridicarea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, transformarea ei într-o țară industrial-agrară. Într-o perioadă așa de scurtă, sînt puține țări care au obținut asemenea realizări — și dacă luăm numai acest lucru și tot putem afirma cu îndreptățită mîndrie că partidul nostru și-a demonstrat forța și capacitatea sa de a conduce destinele României spre socialism și comunism".**

„O țară cu totul nouă"

România are, în prezent, fonduri fixe productive în valoare de peste 2 500 miliarde lei, față de numai circa 80 miliarde lei acum patru decenii și, practic, aproape în totalitate, baza tehnico-materială a societății noastre a fost creată în anii construcției socialiste, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului. Industria românească este, astăzi, de 120 ori mai puternică decît la începutul perioadei postbelice și circa 90 la sută din creșterea producției industriale a fost realizată în „Epoca Ceaușescu". Producția agricolă a sporit de peste 6 ori, iar, în ultimii ani, au devenit curente recoltele de peste 30 milioane tone cereale. Sim-

boluri peste timp ale „Epocii Ceaușescu" sînt : grandiosul Canal Dunăre—Marea Neagră, cea mai importantă construcție din istoria țării, șoseaua care traversează Munții Făgăraș, cei mai înalți și pînă nu de mult cei mai puțin accesibili din România, Canalul Poarta Albă — Midia Năvodari, ansamblul feroviar și rutier de poduri dunărene din zona Fetești—Cernavodă, Metroul bucureștean și noul ansamblu arhitectonic din Capitală, marile ctitorii industriale din toate județele țării, numeroasele complexe hidrotehnice și de irigație. O proporție covîrșitoare reprezintă contribuția creșterii venitului național din ultimele două decenii la sporirea de peste 32 de ori a venitului național pe ansamblul perioadei de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Pe această bază, s-au asigurat fondurile necesare dezvoltării forțelor de producție, a întregii societăți, precum și ridicării nivelului de trai, material și spiritual, al poporului.

Una din cele mai de seamă realizări ale socialismului în România este dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, obținută ca urmare a strategiei promovate consecvent de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea propășirii economico-industriale mai rapide a regiunilor rămase în urmă, cerință fundamentală a înfăptuirii adevăratei egalități în drepturi între toți cetățenii țării, fără deosebire, a asigurării unor condiții egale, de muncă și viață tuturor acestora.

Racordînd strategia dezvoltării românești la exigențele contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a preocupat permanent de așezarea, la baza acesteia, a aplicării în producție, în alte activități sociale, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, cerînd cercetării științifice proprii, creației originale să aducă în acest sens o substanțială și mereu sporită contribuție. Mărturie pregnantă a preocupării statornice a partidului și statului nostru pentru promovarea științei și tehnicii românești, în ultimii 20 de ani numărul personalului muncitor în sfera cercetării—dezvoltării a crescut de 5 ori, fondurile fixe aferente au sporit de 11 ori, iar alocațiile curente în acest domeniu de peste 14 ori. Un rol de prim ordin în îndrumarea și coordonarea întregii activități de cercetare științifică și inginerie tehnologică, în elaborarea și realizarea programelor de dezvoltare economico-socială a țării, în așezarea acestora pe baza științei și tehnicii moderne, în înflorirea continuă a științei românești și afirmarea acesteia tot mai puternică în lume, l-a avut și îl are tovarășa academician doctor inginer **Elena Ceaușescu**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vicepremier ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, strălucit om politic și de știință, savant de recunoaștere mondială.

Succese de seamă au fost obținute în toate sectoarele de activitate economico-socială. În România este instituit învățămîntul obligatoriu de 10 ani, care, în curînd, va fi generalizat la 12 ani. Iar în puternicele institute de învățămînt superior românești se pregătesc și circa 20 000 de tineri din țări în curs de dezvoltare și chiar din țări dezvoltate. În România este garantat, nu numai politico-juridic, dar și economic, dreptul la muncă și se asigură o deplină ocupare a forței de muncă.

În România există un cadru organizatoric larg democratic pentru desfășurarea proceselor economico-sociale și participarea mereu mai activă a oamenilor muncii la conducerea treburilor societății. Acest cadru organizatoric, unic în felul său, cuprinde organismele democrației socialiste începînd de la consiliile oamenilor muncii din unități în toate sectoarele economico-sociale, de la conducerile colective ale organelor centrale, pînă la congresele și consiliile la nivel național ale acestor organisme ale democrației muncitorești-revoluționare, pînă la Marea Adunare Națională.

Față de trecut, **„România — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea menționată — **se deosebește radical, este o țară cu totul nouă — aș putea spune — în ce privește concepția revoluționară, democrația, precum și baza tehnico-materială, științifică, unitatea poporului în jurul Partidului Comunist Român".**

Opțiunea socialistă : realizări și semnificații

O asemenea transformare înnoitoare dobîndește multiple semnificații într-o lume în care problema crucială a dezvoltării la nivel global-mondial are, ca dimensiune de fond, lichidarea subdezvoltării, în care zeci și zeci de popoare caută căile progresului economico-social de sine stătător.

România a ales, în dezvoltarea sa, calea socialistă. Și experiența românească a evidențiat că socialismul este calea sigură de lichidare a înapoierii economice și, apoi, de înaintare fermă spre noi trepte, superioare de dezvoltare. În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, dialectica edificării noii orînduiri are două laturi esențiale, inseparabile : bazarea pe legile obiective, proprii, ale socialismului și aplicarea creatoare a acestora la condițiile concrete.

În înaintarea economico-socială a țării, secretarul general al partidului a pus pe prim-plan, în spiritul materialismului dialectic și istoric, dezvoltarea puternică și multilaterală a forțelor de producție, inclusiv a științei, atît în industrie cît și în agricultură — cele două ramuri de bază ale economiei românești —, cît și în celelalte sectoare economico-sociale, preocupîndu-se, totodată, în mod permanent, de perfecționarea, în concordanță, a relațiilor de producție și sociale. Și, în viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în conformitate cu legitățile obiective ale socialismului științific, la baza acestui proces a stat întărirea proprietății socialiste. Partidul Comunist Român consideră că tocmai proprietatea socialistă constituie cadrul adecvat pentru înaintarea economico-socială în continuare, pentru realizarea cerințelor dezvoltării intensive, corespunzătoare actualei etape de înflorire multilaterală a patriei, oferind condiții pentru dezvoltarea și mai puternică a forțelor de producție și repartizarea lor armonioasă pe întreg teritoriul țării, pentru asimilarea pe scară largă a cuceririlor științei și tehnicii moderne, pentru participarea activă a factorului uman, datorită unității dialectice dintre laturile triplei

Pe calea noii ordini economice internaționale: demers de pionierat, program concret de acțiune

■ Cu ani în urmă, la începutul anilor '70, cînd omenirea trăia încă sub înrîurirea performanțelor economice obținute, în deceniile anterioare, într-o serie de țări cu pondere pe plan internațional, cînd mai exista impresia că aproape de la sine aceste performanțe nu numai că se vor prelungi în timp, dar se vor și generaliza în spațiu, la scară mondială, președintele Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția, cu profunzime științifică, asupra **factorului destabilizator pe care îl constituie în economia mondială subdezvoltarea, decalajele,** scindarea anacronică a lumii în țări bogate și țări sărace, asupra pericolelor pe care perpetuarea și adîncirea acestora le prezintă pentru continuarea dezvoltării generale și asigurarea păcii, subliniind **caracterul obiectiv al unor restructurări de fond în economia mondială,** al adaptării relațiilor economice internaționale la noile realități, astfel încît progresul să devină un bun al tuturor și confruntarea potențială să fie evitată în interesul comun.

■ Pe calea unor asemenea restructurări, a noii ordini economice internaționale, însă, nu s-a înaintat la nivel mondial. O serie de țări occidentale dezvoltate au văzut în aceasta o amenințare la adresa pozițiilor lor prioritare și privilegiilor lor, ridicînd obstrucții, procedînd la tergiversări, dar, în fapt, neînțelegînd miza cu mult mai importantă pe care o reprezintă schimbarea ordinii economice actuale — asigurarea păcii și continuarea dezvoltării, în care se regăseau și propriile interese de fond și pe termen lung. Ca urmare, distorsiunile n-au încetat să se acumuleze, implicațiile grave ale dezechilibrului structural pe care îl constituie asimetria dezvoltării în economia mondială n-au făcut decît să se accentueze. Criza economică mondială a căpătat caracterul unei furtuni de mari proporții, care a afectat pe verticală toate sectoarele economice, iar pe orizontală toate statele lumii. Și, cum fără înconjur subliniază președintele Nicolae Ceaușescu, aprofundarea crizei a proiectat contradicția țării bogate-țări sărace ca o contradicție de fond, dintre cele mai puternice în lumea contemporană.

→

23 AUGUST
1944-1988

sale noi calităţi (de proprietar, producător şi beneficiar), la actul productiv social, pentru realizarea egalităţii depline în drepturi a tuturor oamenilor muncii şi adîncirea democraţiei socialiste, pentru afirmarea şi consolidarea continuă a independenţei şi suveranităţii ţării.

Pe baza muncii propriului popor, în colaborare echitabilă cu celelalte popoare

România a fost o ţară înapoiată economic, aşa cum sînt actualmente cele mai multe din ţările globului ; ea a reuşit, într-un răstimp istoric scurt, să depăşească această stare, probînd că perspectiva înlăturării anacronicei scindări actuale a lumii din punctul de vedere al nivelurilor de dezvoltare este posibilă. În acest sens, s-a dovedit justeţea şi viabilitatea opţiunii fundamentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în ce priveşte alocarea sistematică şi pe perioade îndelungate a unei părţi importante (circa o treime) din venitul naţional pentru investiţii, pentru dezvoltare, ca singură cale de înlăturare a înapoierii economice şi lichidare a decalajelor, de sporire susţinută a avuţiei naţionale şi, pe această bază, a nivelului de trai material şi spiritual al poporului. Tocmai realizările în dezvoltarea unei puternice baze tehnico-materiale, creată prin eforturile îndelungate depuse, permit acum ca România să treacă la o nouă treaptă în dezvoltarea sa economico-socială. Este treapta pe care, ca expresie a ridicării substanţiale a productivităţii sociale a muncii şi, în general, a eficienţei economice, sporirea dinamică a venitului naţional urmează a fi obţinută cu o creştere mult mai mică a investiţiilor, a dotării cu fonduri fixe, a consumului energetic şi de materii prime şi materiale.

România este, asemenea covîrşitoarei majorităţi a statelor lumii, o ţară nu de mari dimensiuni, care, însă, şi-a asigurat acces la dezvoltare şi, prin aceasta, la independenţă economică şi afirmare puternică, liberă şi suverană pe arena mondială exclusiv prin munca propriului popor, în colaborare echitabilă cu celelalte popoare, şi nu pe seama altor popoare ; ceea ce confirmă că aspiraţia spre o lume mai dreaptă şi mai bună poate deveni o perspectivă realizabilă.

Pornind de la cerinţele progresului în lumea contemporană, o dimensiune de bază a dezvoltării economico-sociale a constituit-o participarea intensă a ţării la diviziunea mondială a muncii. În contextul interdependenţelor crescînde din economia mondială, economiile naţionale — care au fost şi vor rămîne celulele e-

---

←

■ În ampla dezbatere din ultimii ani, pe plan mondial, asupra instaurării unei noi ordini economice internaţionale, demersul românesc, al preşedintelui Nicolae Ceauşescu, s-a înscris ca o **contribuţie originală**, cu valoare promoţională, atît prin argumentaţie şi sistematizare, cît şi prin concretizare şi operaţionalitate. Această contribuţie a fost adusă încă de la **primele începuturi ale perioadei de cristalizare pe plan internaţional** a conceptului noii ordini. Şi tot de la început, viziunea românească asupra conceptului a fost conturată într-o structură închegată şi unitară, potrivit unei abordări sistemice. Argumentarea necesităţii noii ordini a fost completată cu evidenţierea căilor şi mijloacelor de realizare a ei, pentru a o trece din sfera discuţiilor în cea a acţiunii. Iar un asemenea demers teoretic activ, a fost întregit printr-un demers practic constructiv pe care l-au constituit conduita şi iniţiativele României pe arena internaţională.

■ Pentru preşedintele Nicolae Ceauşescu este vorba de o **nouă ordine economică internaţională** deoarece actualele manifestări de instabilitate, dezechilibru şi distorsiune din economia mondială sînt expresii ale unei **crize nu în cadrul ordinii existente, ci a însăşi ordinii existente.** Ca atare, o autentică ieşire din criză nu se află — şi nici nu se poate afla — în actuala ordine, ci numai într-o nouă ordine economică internaţională.

■ **Prezentînd în cadrul O.N.U., încă din 1975, un amplu şi cuprinzător program de acţiune** în vederea instaurării noii ordini economice internaţionale şi **actualizînd, de atunci, în mod permanent, acest program în conformitate cu cerinţele noi apărute,** România, în spiritul politicii ei constructive, principiale, a fost şi este, în acelaşi timp, gata să ia în considerare, cu toată atenţia şi receptivitatea, orice ale propuneri — avansate de celelalte state — de natură să impulsioneze procesul de lichidare a subdezvoltării, de edificare a noii ordini economice mondiale.

■ De însemnătate esenţială este, în concepţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu, organizarea unei **conferinţe internaţionale,** în cadrul O.N.U., cu participarea în condiţii de deplină egalitate, a tuturor ţărilor, atît dezvoltate cît şi în curs de dezvoltare, atît capitaliste cît şi socialiste, în vederea realizării unui acord corespunzător asupra depăşirii gravelor probleme din economia mondială, lichidării subdezvoltării şi instaurării unei noi ordini economice internaţionale.

■ Pentru preşedintele Nicolae Ceauşescu, adîncirea crizei economice mondiale, accentuarea ameninţărilor ei nu sînt obstacole de neînvins. Criza poate fi depăşită, confruntarea ţări bogate-ţări sărace poate fi evitată, cu condiţia, însă, ca să se treacă la **abordarea globală,** într-un spirit nou, a problemelor acute din economia mondială, la măsuri concrete pe calea noii ordini economice internaţionale.

23 AUGUST
1944-1988

conomice fundamentale — nu se pot dezvolta în izolare, în autarhie, participarea fiecărei ţări la diviziunea internaţională a muncii fiind obiectiv determinată. Acordînd fireasca atenţie de prim ordin dezvoltării relaţiilor economice externe cu ţările C.A.E.R., în primul rînd cu Uniunea Sovietică, în general cu ţările socialiste, România a amplificat şi diversificat continuu schimburile şi cooperarea economică cu toate statele lumii, fără deosebire de mărime, potenţial, nivel de dezvoltare, situare geografică sau sistem politico-social, înţelegînd să aşeze, la baza raporturilor sale economice cu toate acestea, respectarea strictă a principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii depline în drepturi, neamestecului în afacerile interne şi avantajului reciproc.

Schimbarea radicală a cadrului economic internaţional, în vederea realizării funcţiei acestuia de a contribui efectiv la valorificarea, la potenţarea eforturilor de progres ale tuturor ţărilor, prin aşezarea relaţiilor economice dintre state pe echitate, pe o reală reciprocitate a avantajelor de pe urma participării la schimburile mondiale, constituie esenţa demersului românesc, al preşedintelui Nicolae Ceauşescu, în direcţia instaurării unei noi ordini economice internaţionale, cu filonul ei central — lichidarea subdezvoltării, a decalajelor. Actuala asimetrie flagrantă a nivelurilor de dezvoltare reprezintă, în concepţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu, cea mai gravă problemă economică a contemporaneităţii, de soluţionarea ei depinzînd în mod direct progresul şi pacea omenirii. În spiritul echităţii şi autenticei reciprocităţi a avantajelor argumentează România legitimitatea sprijinirii de către ţările dezvoltate a ţărilor în curs de dezvoltare. Numai un tratament favorabil pentru aceste din urmă ţări în relaţiile economice internaţionale este de natură să compenseze handicapul cu care ţările respective intră, dintru început, în schimburile mondiale datorită condiţiilor inegale de producţie, consecinţă a decalajelor, a dezvoltării unor state pe seama altora. Sprijinirea ţărilor în curs de dezvoltare se impune, însă, nu doar în numele unor criterii şi valori morale, ci în baza a însuşi interesului comun; ea se revendică, în fond, tocmai în vederea creării condiţiilor ca aşa-numita „lume a treia" să constituie imensa piaţă pentru produsele întregii lumi, pe care ar putea s-o reprezinte, prin marile ei resurse materiale şi umane, dacă ar avea acces deplin la dezvoltare.

dr. Ilie Şerbănescu

Pagini de istorie, pagini de glorie

Strălucită afirmare a rolului conducător al partidului în lupta pentru eliberarea, independenţa şi propăşirea patriei

Măreaţa epopee din August 1944 a fost rezultatul voinţei întregului nostru popor, al acţiunii revoluţionare a eroicei noastre clase muncitoare, a maselor largi populare, al unirii, sub conducerea Partidului Comunist Român, într-un larg front, a tuturor forţelor antifasciste, democratice, patriotice. Era, aceasta, expresia tradiţiilor antifasciste ale poporului român, de apărare a independenţei şi integrităţii statului naţional unitar român făurit prin lupta maselor în 1918. Relevînd această realitate istorică, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arată că actul glorios din August 1944, precum şi angajarea activă a României în războiul împotriva Germaniei naziste **„au constituit încununarea luptei antifasciste purtate neabătut de poporul român, în frunte cu clasa muncitoare"**. Dînd dovadă de o înaltă responsabilitate patriotică şi revoluţionară, Partidul Comunist Român — făurit în mai 1921 pe temelia României reîntregite ca reprezentant autentic al aspiraţiilor vitale ale întregului nostru popor — a fost organizatorul luptei împotriva regimului burghezo-moşieresc, a dictaturii militaro-fasciste, împotriva războiului, pentru participarea poporului român la zdrobirea Germaniei naziste şi transformarea revoluţionară a societăţii româneşti, pentru libertatea, unitatea, independenţa şi suveranitatea patriei. Este meritul istoric al Partidului Comunist Român de a fi înţeles cel dintîi pericolul pe care hitlerismul îl reprezenta pentru fiinţa naţională a statului român, pentru pacea şi independenţa popoarelor.

Pe fondul general, caracterizat de sporirea gradului de împotrivire a poporului român, în ansamblul său, faţă de Reichul hitlerist, faţă de fascism, Partidul Comunist Român a desfăşurat, cu consecvenţă şi fermitate, o activitate deosebit de complexă pentru coalizarea, într-un front comun de luptă, a tuturor forţelor patriotice, naţionale. Apreciind în mod just natura contradicţiilor ce se aflau, la vremea aceea, pe prim plan în România, precum şi sensul real al evoluţiei situaţiei internaţionale, Partidul Comunist Român a manifestat spirit creator şi îndrăzneală revoluţionară în modul cum a înţeles comandamentele epocii şi a acţionat pentru realizarea lor, stabilind, ca obiectiv prioritar, apărarea drepturilor şi libertăţilor democratice, salvgardarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii patriei. Definind, în condiţiile istorice respective, ca imperativ necesară mobilizarea tuturor forţelor patriotice, antihitleriste, în vederea scuturării dominaţiei germane, a cîştigării libertăţii şi independenţei naţionale depline, P.C.R. a acţionat pentru făurirea unui front unic naţional, capabil să mobilizeze la luptă întregul popor român. Această strategie, adoptată de P.C.R., se înscrie pe linia tradiţiei istorice româneşti, care atestă că factorul determinant al victoriilor dobîndite de poporul român, în lupta sa îndelungată pentru libertate naţională şi dreptate socială, l-a reprezentat unirea, în toate momentele de răscruce, a forţelor populare, realizarea consensului naţional.

COMUNIŞTII — ÎN PRIMELE RÎNDURI. Un prim succes obţinut de comunişti, pe linia coalizării unor forţe democratice şi patriotice, l-a reprezentat crearea, în iunie 1933, a Comitetului Naţional Antifascist, la numai cîteva luni după venirea nazismului la putere în Germania. Comitetul Naţional Antifascist, în conducerea căruia, ca reprezentant al tineretului revoluţionar, a fost desemnat, de către partidul comunist, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, a reprezentat o organizaţie la scară naţională, deschisă tuturor cetăţenilor ţării, indiferent din ce formaţiune politică făceau parte, cu sarcina precisă şi clară, care interesa întregul popor român — lupta împotriva pericolului fascist, pentru pace, pentru salvgardarea democraţiei, a independenţei şi integrităţii teritoriale.

În acest spirit, partidul comunist a desfăşurat o activitate multilaterală pentru făurirea unităţii de acţiune a clasei muncitoare, ca temelie a frontului tuturor forţelor ce se opuneau fascismului, hitlerismului, politicii de revizuiri teritoriale. Pentru realizarea acestui obiectiv, Partidul Comunist Român a iniţiat, sistematic, tratative cu Partidul Social-Democrat şi Partidul Socialist-Unitar, adresîndu-le acestora propuneri de colaborare privind organizarea de acţiuni comune, pentru

apărarea drepturilor și libertăților democratice, a independenței și suveranității naționale. Așa de pildă, în scrisoarea C.C. al P.C.R. adresată Comitetului Executiv al P.S.D., în 1935, se releva că „rolul partidelor noastre, ca partide muncitorești, este să fim în fruntea acestei lupte". Apare limpede, în scrisoare, poziția patriotică a P.C.R., arătîndu-se că, în cazul în care România va fi atacată de puterile fasciste, „comuniștii vor considera necesară apărarea fiecărei palme de pămînt a țării noastre", ei „situîndu-se în primele rînduri ale luptătorilor pentru respingerea agresiunii fasciste".

Totodată, comuniștii și-au lărgit contactele cu grupările și organizațiile democratice, au stabilit legături cu diferite fracțiuni ale forțelor politice burgheze și cu un număr mare de personalități politice cu orientare realistă, antifascistă. Pentru a asigura caracterul larg popular al luptei antifasciste, P.C.R. a inițiat o amplă acțiune de mobilizare a tuturor claselor și categoriilor sociale ostile fascismului, prin crearea unui șir de organizații de masă, între care Liga Muncii, Blocul Democratic, Frontul Plugarilor, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari (Madosz), Frontul Studențesc Democrat, Frontul Feminin. De asemenea, au fost editate numeroase publicații — „Blocul", „Cuvîntul liber", „Arena", „Clopotul", „Manifest", „Dacia nouă", „Era nouă", „Horea", „Orizont", „Reporter", „Korunk", „Torța", „Vremuri noi" ș.a., în coloanele cărora era denunțată și condamnată ideologia fascistă, ca o primejdie pentru libertatea individului și a națiunilor.

În conlucrare cu celelalte partide muncitorești, cu alte forțe democratice, acțiunile inițiate de partidul comunist au înrîurit opinia publică românească, aceasta reflectîndu-se în acordurile de front popular încheiate, în ultimele luni ale anului 1935, la Băcia și Țebea, la care au aderat Partidul Comunist Român, Partidul Socialist, Frontul Plugarilor, Madosz-ul și, ulterior, unele organizații locale ale Partidului Social-Democrat și ale Partidului Național-Țărănesc. Coalizate, aceste partide și organizații au obținut un succes de prestigiu în alegerile parlamentare parțiale, din 1936, din județele Mehedinți și Hunedoara, și în alegerile din 1937 pentru consiliile județene la Ploiești, Iași, Bihor și în alte localități. Constituiau, toate acestea, dovada limpede a marilor posibilități politice pe care le reprezenta formula de front popular preconizată de partidul comunist, a succesului înregistrat de orientarea sa spre un consens național istoriceste reclamat de lupta împotriva pericolului fascist și revizionist, pentru apărarea independenței și integrității patriei.

Actele de agresiune ale Germaniei naziste și ale aliaților săi au continuat, în condițiile conciliatoare ale marilor puteri nefasciste. Creșterea pericolului izbucnirii războiului și, implicit, a primejdiei încălcării teritoriului țării de către statele fasciste și revizioniste a alertat toate forțele conștiente ale poporului nostru. În aceste condiții grele, partidul comunist și-a făcut auzit din nou cuvîntul. El a lansat apelul — cum glăsuia manifestul C.C. al P.C.R. din martie 1939 — „să fie pregătit de luptă întreg poporul român..., pentru apărarea țării împotriva cotropitorilor fasciști", reafirmîndu-și poziția că militanții partidului, „comuniștii, vor lupta cu arma în mînă, în primele rînduri". Manifestul reînnoia chemarea adresată tuturor forțelor sociale și politice de angajare la acțiune fermă, la rezistență neabătută, în slujba libertății patriei : „Uniți-vă cu toții într-un singur front puternic contra lui Hitler și a aliaților săi revizioniști".

În lumina acestor coordonate ale activității partidului comunist și a celorlalte partide muncitorești și organizații democratice, a stării de spirit patriotice și antifasciste a maselor largi, se evidențiază, pregnant, prin amploarea și caracterul său, marea demonstrație populară de la 1 Mai 1939, care a relevat, cu putere, voința clasei noastre muncitoare, a întregului popor de a se împotrivi, cu orice preț, fascismului și războiului, de a apăra libertatea și frontierele patriei.

Întregul ansamblu de pregătiri și măsuri organizatorice, care au determinat caracterul profund patriotic, antifascist și antirevizionist al întrunirilor și manifestărilor de la 1 Mai, a fost strîns legat de activitatea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**. Prezența sa în fruntea Comitetului de organizare a amplei demonstrații de la 1 Mai era o reflectare a prețuirii și încrederii pe care partidul o acorda neînfricatului militant comunist, care făcuse, în repetate rînduri, dovada dîrzeniei și intransigenței sale revoluționare, a tactului și viziunii sale politice largi, înaltelor sale calități organizatorice. Din partea organizației de tineret a Capitalei, o rodnică activitate a desfășurat tovarășa **Elena Ceaușescu**.

În memorabila zi de 1 Mai 1939, la București și în alte centre ale țării, miile de manifestanți au demonstrat hotărîrea lor de a se opune războiului pregătit de forțele fasciste și revizioniste, de a apăra independența și integritatea teritorială a patriei, scandînd lozincile : „Trăiască democrația !", „Vrem România liberă și independentă !", „Vrem respectarea granițelor !", „Jos războiul !", „Jos hitlerismul !", „Trăiască integritatea teritorială a României !". Rememorînd, peste ani, evenimentele de la 1 Mai 1939, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** le dezvăluia astfel întreaga lor semnificație istorică : **„Cînd în multe țări era o oarecare stare de așteptare, muncitorimea română, sub conducerea comuniștilor, s-a ridicat și a demonstrat că nu trebuie să ne plecăm în fața fascismului, că trebuie să ridicăm steagul luptei și că, unită, muncitorimea, popoarele pot bara calea fascismului ! Și dacă în 1939 popoarele ar fi acționat unite, hitlerismul nu ar fi dezlănțuit al doilea război mondial !"**

Așadar, nerealizarea, la timpul respectiv, a unității de acțiune a popoarelor, a permis Germaniei naziste să dezlănțuie, la 1 septembrie 1939, cea mai pustiitoare conflagrație cunoscută în istoria omenirii. În acele împrejurări tragice, poporul român, aflat singur în fața agresiunii hitleriste, lipsit de orice sprijin din afară, a devenit victima politicii de forță și dictat, de uzurpare a unității sale naționale. Instaurarea dictaturii militaro-fasciste cu sprijinul direct al Germaniei naziste, ocuparea țării de către trupele Wehrmachtului, intrarea precipitată a statului român în orbita politică și militară a Reichului imperialist și participarea sa la războiul hitlerist au însemnat smulgerea României de pe făgașul politicii tradiționale, conturînd o situație de o gravitate excepțională pentru poporul român.

REALIZAREA CONSENSULUI NAȚIONAL — CHEZĂȘIA VICTORIEI. În acele vremuri în care erau grav amenințate destinele națiunii, lupta antifascistă a cunoscut o continuă dezvoltare, cuprinzînd,

treptat, toate forțele sociale și politice patriotice ale societății românești. Organizatorul și forța politică cea mai consecventă și combativă a rezistenței populare a fost Partidul Comunist Român, care, din primul moment, a elaborat tactica de luptă corespunzătoare noilor condiții în care se afla țara, stabilind programul, căile și mijloacele care să ducă la înfăptuirea lui. O sinteză remarcabilă a cadrului programatic al mișcării de rezistență a reprezentat-o Platforma-program a C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941, intitulată „Lupta poporului român pentru libertate și independență", care prevedea, în esență : răsturnarea regimului antonescian și formarea unui guvern din reprezentanții tuturor forțelor patriotice naționale, ieșirea României din războiul antisovietic și alăturarea ei la coaliția Națiunilor Unite, alungarea trupelor hitleriste din țară și eliberarea părții de nord-vest a patriei de sub ocupația horthystă, restabilirea drepturilor cetățenești, democratice. Pentru înfăptuirea acestor țeluri, P.C.R. și-a asumat, ca sarcină prioritară, mobilizarea tuturor forțelor patriotice, antihitleriste, concentrarea lor într-un Front Unic Național în vederea înlăturării dominației germane, a recuceririi libertății și independenței naționale. În concepția partidului comunist, coloana vertebrală a Frontului Unic Național trebuia să fie unitatea clasei muncitoare, a celor două partide ale sale — Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat.

Militînd neobosit, pe aceste temeiuri, pentru realizarea Frontului Unic Național al tuturor forțelor patriotice, antihitleriste, partidul comunist a condus cu eroism marile acțiuni antifasciste, a organizat puternice mișcări de masă pentru sabotarea mașinii de război naziste, a constituit detașamente de partizani și formațiuni de luptă patriotice. În activitatea sa multilaterală, P.C.R. s-a sprijinit pe Uniunea Tineretului Comunist și pe o serie de organizații de masă aflate sub conducerea sa. Slujind cu abnegație revoluționară interesele vitale ale poporului român, politica partidului comunist de coalizare, într-un front comun de luptă, a tuturor forțelor naționale, a început să dea roade. În acest sens, un important succes l-a reprezentat crearea, în toamna anului 1943, a Frontului Patriotic Antihitlerist, la care au aderat Partidul Comunist Român, Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioților, Partidul Socialist-Țărănesc și Madosz-ul, reprezentînd clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, păturile mijlocii de la orașe. O puternică înrîurire asupra întregului curs al evenimentelor politice interne și, îndeosebi, a ralierii forțelor antihitleriste a exercitat-o realizarea, la mijlocul lunii aprilie 1944, a Frontului Unic Muncitoresc între Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat. Manifestul programatic, dat publicității cu prilejul zilei de 1 Mai, chema toate forțele patriotice antihitleriste să se unească în lupta hotărîtă pentru înlăturarea dominației naziste, pentru făurirea României libere, democratice și independente.

23 AUGUST
1944-1988

O LINIE POLITICĂ DEPLIN CONFIRMATĂ DE EVOLUȚIA EVENIMENTELOR. Realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare a dat un puternic impuls procesului de unire a tuturor forțelor antihitleriste. La 26 mai 1944, s-a creat Coaliția Național-Democratică, în care erau reprezentate Partidul Comunist Român, gruparea liberală tătărăsciană și Partidul Național Democrat. În spiritul orientărilor sale realiste, care aveau în vedere cerințele fundamentale ale țării în acele circumstanțe ale istoriei, P.C.R. a stabilit, încă din vara anului 1943, legături cu cercurile palatului regal, cointeresate în acțiunea de doborîre a dictaturii militaro-fasciste. Pe parcurs — pe măsura creșterii mișcării de rezistență națională și a înfrîngerilor suferite pe fronturi de Germania hitleristă —, discuțiile purtate cu sfetnicii apropiați ai regelui au dus la acceptarea, de către palat, a programului de luptă susținut de partidul comunist.

În făurirea frontului unic de luptă al întregului popor, o însemnătate de prim ordin a constituit-o acțiunea de realizare a unei strînse conlucrări între forțele patriotice și armată, în care se dezvoltă o puternică stare de spirit antihitleristă. În acest context, sprijinul acordat orientării P.C.R. de către generali și ofițeri superiori, în direcția creării consensului național în lupta antihitleristă, și-a găsit o expresie vie în cursul consfătuirii din noaptea de 13-14 iunie 1944 — cu participarea reprezentanților partidului comunist, ai palatului și ai armatei —, în cadrul căreia s-a adoptat planul elaborat de P.C.R. pentru răsturnarea, prin forță, a regimului antonescian și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste. O semnificație aparte a avut organizarea, de către P.C.R., a propriului instrument militar, a formațiunilor de luptă patriotice, destinate să stimuleze și concentreze întregul efort militar al poporului.

În aceste condiții, s-a precipitat aderarea Partidului Național-Țărănesc și a Partidului Național Liberal la propunerile P.C.R. privind constituirea Frontului Unic Național Antihitlerist. La 20 iunie 1944, s-a constituit Blocul Național Democratic, alcătuit din P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L., coaliția avînd la temelie punctele esențiale ale programului rezistenței, propus de comuniști încă din 1941.

Astfel realizat, Frontul Unic Național Antihitlerist reprezenta o expresie a politicii de alianțe, inițiată și urmărită cu tenacitate de partidul comunist, ceea ce a angajat la o luptă hotărîtoare, pentru interesele naționale fundamentale, cele mai largi pături ale populației, întregul popor român. Sistemul de alianțe făurit de P.C.R. s-a dovedit, în confruntarea cu viața, cu evenimentele, un veritabil model de acțiune revoluționară originală, aplicată la realitățile concrete, sociale și politice din România. Era, aceasta, o expresie a capacității P.C.R. de profundă înțelegere a priorităților naționale, în contextul larg al luptei generale antifasciste.

În împrejurările internaționale favorabile și după ce condițiile interne au fost maturizate și pregătite, Partidul Comunist Român, împreună cu celelalte forțe politice și cu armata, au accelerat momentul trecerii la acțiune, prin declanșarea, la 23 August 1944, a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă ; era răsturnat regimul antonescian și constituit un guvern de uniune națională, din care făcea parte — pentru prima dată în istoria țării — și Partidul Comunist Român ; dominația nazistă era înlăturată iar țara noastră, intrînd în cadrul coaliției antifasciste, deschidea ostilitățile împotriva Reichului nazist. Răspunzînd cu entuziasm la decizia noului guvern, armata română, în totalitatea ei, de la soldat la general, a întors armele împotriva celui de-al treilea Reich și a luptat, cu eroism legendar, pînă la zdrobirea Germaniei naziste. Un asemenea act a rămas unic în analele celui de-al doilea război mondial. Deosebit de caracteristic a fost, totodată, faptul că, alături și în strînsă colaborare cu armata, au acționat masele largi populare, întreaga națiune română. Eliberînd cu forțe proprii zonele sudice, centrale și sud-estice ale țării, armata română a luptat, umăr la umăr cu armata sovietică, pentru alungarea hitleriștilor și horthyștilor din partea nord-vestică, iar, după aceea, dincolo de hotarele patriei, a participat activ la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și a unei părți din teritoriul Austriei, pînă la victoria finală asupra Germaniei naziste.

Angajarea României, cu tot potențialul său militar, uman, material, la uriașa bătălie împotriva fascismului reprezintă o încununare a bogatelor tradiții de luptă antifascistă ale poporului român, ale apărării independenței și suveranității naționale. Relevînd acest fapt, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arată : **„Prin răsturnarea dictaturii fasciste și alăturarea la coaliția antihitleristă, prin numărul combatanților, amploarea operațiilor militare la care a participat și eforturile economice, poporul român și-a demonstrat ura nestăvilită față de fascism, hotărîrea sa de a participa la nimicirea acestui periculos dușman al civilizației și libertății popoarelor, a adus o prețioasă contribuție materială și de sînge la marea victorie asupra fascismului“.**

Prin întreaga strategie și tactică de luptă, prin larga sa viziune politică și acțiunea sa energică, Partidul Comunist Român și-a demonstrat deplina capacitate de a fi conducătorul destinelor națiunii, asigurînd desfășurarea victorioasă a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, dobîndirea independenței depline a României, promovarea intereselor vitale ale națiunii. Revoluția din august 1944 s-a înscris ca o mărturie strălucită a națiunii române de a fi la înălțimea comandamentelor istorice, prin unirea și mobilizarea tuturor energiilor sale, sub conducerea partidului, în direcția hotărîtoare pentru destinele noi ale României libere și suverane.

EVENIMENT DE MARE ÎNSEMNĂTATE INTERNAȚIONALĂ. Declanșată de întregul popor român, revoluția din August 1944, reprezintă, în istoria națională, un eveniment de însemnătate crucială, care a deschis o eră nouă în destinul națiunii noastre — era împlinirii idealurilor sale de dreptate socială și națională, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale, a făuririi României libere, socialiste. În același timp, marea ridicare la luptă a poporului român, în vara anului 1944, s-a înscris, în istoria universală, ca un eveniment remarcabil, contribuind la accelerarea victoriei coaliției antihitleriste și, implicit, la scurtarea celui de-al doilea război mondial.

Evidențiind semnificația internă și internațională a revoluției române, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arată : **„Înfăptuirea actului istoric de la 23 August a deschis o eră nouă în istoria poporului român, — era unor profunde transformări democratice, revoluționare, a realizării deplinei independențe și suveranități naționale, a făuririi unei vieți noi. Totodată, prin întoarcerea armelor și angajarea României, cu întregul ei potențial, alături de Uniunea Sovietică și aliați, s-a dat o puternică lovitură planurilor strategice ale Germaniei hitleriste. Aceasta a dus la prăbușirea întregului front de sud, a deschis calea înaintării rapide a trupelor sovietice, a accelerat zdrobirea dispozitivului militar al Germaniei în această parte a Europei“.**

Semnificația internațională a memorabilului eveniment românesc din August 1944 decurge din implicațiile directe pe care le-a avut asupra desfășurării în ansamblu a războiului — implicații care au acționat ca un factor de accelerare a sfîrșitului marii conflagrații. Declanșată în acel punct al dinamicii evenimentelor pe teatrele de război, cînd victoria Națiunilor Unite nu se conturase cu certitudine, cînd cel de-al III-lea Reich era departe de a fi învins, revoluția română a avut un impact remarcabil asupra desfășurării celui de-al doilea război mondial din Europa, scurtînd durata conflictului cu circa 200 de zile.

Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a deschis calea unor noi etape în istoria patriei — a revoluției democratice, a revoluției socialiste și trecerii la construcția noii orînduiri, asigurîndu-se condițiile marilor transformări înnoitoare din acești 44 de ani de nouă istorie.

Pe drumul inaugurat de revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, în împlinirea idealurilor de libertate, deplină independență și suveranitate, de propășire multilaterală a patriei, epoca inaugurată de Congresul al IX-lea — de cînd în fruntea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu — se înscrie cu litere de aur în istoria României. Omagiind faptele de jertfă și eroism ale trecutului de luptă revoluționară, antifascistă și antiimperialistă, poporul român are deplina conștiință a treptei istorice, a marilor orizonturi de dezvoltare dobîndite prin muncă eroică, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu legitima satisfacție a succeselor obținute pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism, poporul român întîmpină marea sărbătoare națională cu angajamentul ferm de a face totul pentru ridicarea patriei pe noi culmi de civilizație și progres, pentru întărirea prestigiului ei internațional în lupta pentru pace și independență, pentru ca ororile războiului să nu se mai repete, pentru ca forțele negre ale fascismului și reacțiunii internaționale să nu mai amenințe libertatea și viața popoarelor, pentru ca în lume să se instaureze relații de autentică și largă conlucrare și încredere între toate popoarele.

dr. Gheorghe Unc

Reglementarea pașnică, prin dialog și negocieri, a conflictelor și diferendelor dintre state

În determinarea caracterului grav, complex și contradictoriu al vieții internaționale, alături de problemele de natură globală — înarmările, criza economică mondială ș.a. —, o influență negativă, deloc neglijabilă, au așa-numitele dosare locale, care îmbracă forme diferite, de la litigii sau diferende mai mult sau mai puțin profunde la expresia lor extrem de dăunătoare păcii — conflictele armate. Aspectul „local" al acestor probleme este dat, firește, de numărul relativ restrîns al celor implicați, de cele mai multe ori două sau un mic grup de state. Efectele, însă, se extind asupra ansamblului vieții internaționale.

Situații de încordare și conflict, litigii și diferende — unele vechi, altele mai noi — sînt numeroase în lumea de azi și ele figurează, an de an, pe agenda politică mondială. De cîtva timp, însă, se face simțită o abordare nouă, constructivă, cel puțin a cîtorva dintre acestea ; ne gîndim, desigur, la retragerea trupelor străine din Afganistan, la evoluțiile noi ce se prefigurează în legătură cu războiul din Golf, cu situațiile din sud-vestul Africii, Cipru, zona indochineză sau Peninsula Coreeană. Calitativ diferite, toate aceste puncte litigioase sau conflictuale de pe harta lumii se întîlnesc azi sub numitorul comun al uneia și aceleiași modalități de soluționare : tratativele. Aceste evoluții confirmă, cu putere, o concepție clară și o acțiune perseverentă, legate, ambele, de numele României, al președintelui său, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

În ansamblul amplei și susținutei activități externe a României, al acțiunilor și demersurilor pe care președintele Nicolae Ceaușescu le desfășoară cu perseverență, dinamism și principialitate, preocuparea pentru soluționarea, pe cale pașnică, la masa tratativelor, a tuturor litigiilor și diferendelor dintre state, a situațiilor de încordare și conflict, în general a oricăror probleme deschise, ocupă un loc de prim ordin, ea constituind sursa permanentă a unui înalt și binemeritat prestigiu. În virtutea viziunii profund novatoare a conducătorului partidului și statului nostru, noul mod de gîndire și abordare politică înseamnă, în esență, și implică, în mod logic, renunțarea la calea războiului ca mijloc de soluționare a diferendelor, a chestiunilor litigioase dintre state, a stărilor conflictuale existente în diferite părți ale lumii, a problemelor asupra cărora există diferende de păreri, puncte de vedere divergente. Dacă în trecut se putea afirma, cu mai multă sau mai puțină îndreptățire, că războiul reprezintă o continuare a politicii cu alte mijloace, astăzi, dimpotrivă, se poate spune, cu deplin temei, că politica, orice politică sănătoasă, lucidă, presupune în mod necesar excluderea războiului, renunțarea cu desăvîrșire la folosirea forței, la recurgerea la arme în practica relațiilor internaționale. Această teză este valabilă inclusiv pentru așa-numitele conflicte locale sau regionale, care, pe lîngă marile pierderi de vieți omenești și distrugerile pe care le provoacă, riscă — în condițiile actuale ale interdependențelor tot mai accentuate, politice și economice, între toate țările lumii, ale existenței sistemelor de alianțe militare continentale și intercontinentale, ca și ale reducerii distanțelor geografice, ca urmare a tehnicilor noi din comunicații și transporturi — să se extindă și să capete proporții mondiale.

De la premisa inadmisibilității războiului decurge în chip firesc — potrivit concepției în numele căreia România, președintele său militează în mod consecvent — ideea că tratativele, mijloacele pașnice constituie, în lumea contemporană, singura cale de soluționare a disputelor, a problemelor de orice fel, unica alternativă a înfruntărilor militare. Istoria, inclusiv cea de dată recentă — arată stăruitor și convingător președintele României — dovedește că „reglementarea" prin recurgerea la forță este temporară și fragilă, că aceasta complică și înveninează și mai mult lucrurile, accentuează neîncrederea, generează noi tensiuni. Cu atît mai mult, în prezent, cînd cursa înarmărilor, mai ales nucleare, devine vertiginoasă, dialogul politic, negocierile în jurul aceleiași mese apar ca o necesitate absolută — și nici un fel de considerente legate de orînduire, de sistemul politic, de ideologie nu pot și nu trebuie să constituie un obstacol în calea lor. Situația nou creată ridică, în fața tuturor factorilor de răspundere ai statelor, a oamenilor politici, cerința de a acționa cu reținere, cu luciditate, de a trece peste orice idei preconcepute și interese înguste și a pune, mai presus de toate, interesele supreme ale supraviețuirii propriilor popoare, a speciei umane în ansamblul său.

În concepția profund umanistă aflată la temelia politicii externe românești, toate situațiile conflictuale, fără excepție și indiferent de natura lor, de locul sau zona în care se produc, își pot afla o reglementare reală numai pe căi politice, prin negocieri între părțile directe interesate. De însemnătate capitală este, însă, potrivit acestei concepții, nu numai să se manifeste „acordul de principiu" față de ideea tratativelor — tocmai pentru că, astăzi, puțini sînt cei ce se declară deschis împotriva acestei idei —, ci să nu se admită exacerbarea, ascuțirea neînțelegerilor existente, să nu se permită ca problemele să ajungă la „încandescență", la stadiul cînd glasul armelor să acopere și să excludă pe cel al rațiunii. Calea tratativelor, și numai ea, este singura modalitate de acțiune eficientă, capabilă să producă rezolvări trainice, corespunzător cerințelor coexistenței pașnice, aspirațiilor popoarelor, ale umanității în general.

Evident — și acesta este un alt aspect asupra căruia România stăruie în mod deosebit — datorită, deseori, caracterului spinos al problemelor în dispută, complexității deosebite a „dosarelor" ce se cuvin soluționate, negocierile nu sînt nici simple, nici ușoare ; apoi, pe parcursul lor, pot apărea — și apar — numeroase dificultăți, obstacole și impedimente. Important este, însă, să se acționeze cu curaj, perseverență și răbdare, pe baza principiilor fundamentale ale legalității internaționale, respectîndu-se riguros libertatea și independența fiecărui popor și excluzîndu-se orice imixtiuni sau ingerințe străine, procedîndu-se în spiritul receptivității și bunăvoinței, al dorinței de a se identifica punctele de acord și a se înainta pas cu pas spre înțelegeri reciproc acceptabile, al răspunderii pentru soarta popoarelor implicate, pentru destinele păcii. În nici un caz, masa negocierilor nu poate fi considerată un spațiu al discuțiilor sterile, un paravan pentru a se tergiversa lucrurile și a se induce, astfel, în eroare opinia publică. Tratativele trebuie să aibă un țel bine definit, să urmărească un obiectiv bine stabilit și nicidecum să constituie un scop în sine. De asemenea, ele nu pot și nu trebuie să fie condiționate de considerente de prestigiu, după cum nu se pot desfășura de pe poziții de forță sau dictat, deoarece, atunci, pur și simplu, nu mai poate fi vorba de tratative. Dimpotrivă, poziția de egalitate în drepturi, spiritul constructiv, dorința de acord, voința politică și disponibilitatea reciprocă spre concesii și compromisuri sînt condițiile „sine qua non" ale unei desfășurări fructuoase. Purtate într-un asemenea cadru și pe asemenea baze — arată președintele României —, nu există divergențe ori litigii, oricît de acute sau persistente, care să nu poată fi reglementate prin negocieri politice.

Istoria ultimelor două decenii stă mărturie că, tocmai în spiritul acestor poziții de principiu, a depus România eforturi necurmate, a întreprins și întreprinde demersuri constante pentru stingerea diferitelor focare de conflict. Nu a existat diferend — oricare ar fi fost originea, natura ori evoluția sa —, nu a existat caz de recurgere la arme în orice parte a lumii s-ar fi produs, în legătură cu care România să nu-și fi făcut auzit glasul, să nu fi făcut apel la rațiune, la încetarea ostilităților, la inițierea dialogului, pentru a se netezi drumul aplanării divergențelor pe calea discuțiilor politice.

În toate împrejurările în care s-a produs o încălcare sau o atingere a păcii și securității, într-o parte sau alta a lumii, România a adoptat, cu promptitudine, o atitudine hotărîtă împotriva actelor agresive și a manifestărilor de forță, s-a situat constant de partea celor ce își apărau dreptul la existență și la viață liberă, s-a ridicat cu vigoare pentru a face apel la rațiune, pentru rezolvarea problemelor existente prin negocieri. În mod deosebit, România a subliniat necesitatea de a se evita angajarea statelor — în marea lor majoritate state în curs de dezvoltare, confruntate cu nevoia acută de a-și mobiliza toate resursele umane, materiale și financiare de care dispun pentru a-și asigura progresul economic și social — în conflicte militare, care nu pot să le aducă decît mari pierderi materiale și umane, să deschidă calea intervențiilor străine.

Sînt de o largă notorietate și se bucură de o binemeritată apreciere pe plan internațional acțiunile, propunerile și demersurile statornice ale României în sprijinul unei reglementări globale, trainice și juste a situației din Orientul Mijlociu. În spiritul poziției constructive românești a sosit, de mult, timpul ca o asemenea reglementare să se transforme în fapt — ceea ce impune intensificarea eforturilor politice și diplomatice, promovarea de noi acțiuni și inițiative menite să accelereze realizarea acestui deziderat, în primul

rînd realizarea unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a O.E.P., ca reprezentant unic și legitim al poporului palestinian. Această idee este preconizată de multă vreme de România, tot mai mult recunoscîndu-se că, în afara tratativelor, nu poate exista cale de ieșire pentru situația din Orientul Mijlociu. La fel de consecventă este poziția României și cu privire la conflictul dintre Iran și Irak — unul dintre cele mai sîngeroase din epoca postbelică —, țara noastră pronunțîndu-se, încă de la izbucnirea ostilităților, pentru oprirea vărsării de sînge și inițierea de tratative între cele două state. În baza aceleiași concepții susținute constant de președintele României, renunțarea la forță, acceptarea dialogului, încetarea amestecului străin constituie cheia rezolvării și a altor situații cu caracter de criză, indiferent de zona în care au loc — în Asia de sud-est sau sud-vest, în Africa, în America Centrală.

Alături de stăruința permanentă de a contribui în mod concret la aplanarea divergențelor dintre state, la stingerea focarelor de tensiune și conflict, președintele Nicolae Ceaușescu a acordat și acordă o atenție deosebită dezvoltării și consolidării procedurilor, mecanismelor și structurilor internaționale de reglementare pașnică a diferendelor, pornind de la convingerea că orice țară, indiferent de sistemul social-politic, fie ea mare sau mică, trebuie să-și asume răspunderea pentru soluționarea problemelor care amenință pacea lumii, să participe la găsirea soluțiilor care să corespundă intereselor fiecărei națiuni. În acest sens, România atribuie un rol de o deosebită importanță Organizației Națiunilor Unite, chemată, prin înseși prevederile Cartei, să acționeze, prin toate mijloacele, pentru reglementarea pașnică a tuturor diferendelor care apar între state. Înscrierea, de către România, încă din 1979, pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. a punctului privind „Reglementarea pașnică a diferendelor dintre state", adoptarea prin consens, tot la inițiativa României, a „Declarației privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale", propunerea românească de creare, în cadrul O.N.U., a unui organism special pentru bune oficii, mediere și conciliere au pornit tocmai de la credința în necesitatea punerii mai bine în valoare a posibilităților pe care le oferă Națiunile Unite pentru a se acționa mai viguros și mai eficient în direcția prevenirii și soluționării, pe baze juste și durabile, a conflictelor dintre state. În același spirit, România a propus și Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat în unanimitate, în 1985, Apelul solemn către toate statele lumii aflate în conflict pentru încetarea, fără întîrziere, a acțiunilor armate și soluționarea problemelor dintre ele pe calea tratativelor, precum și Angajamentul solemn al statelor membre ale O.N.U. de a reglementa, pe această cale, stările de încordare și conflict, orice divergențe existente între ele.

Promovînd neobosit o gîndire și o abordare nouă a problemelor mondiale acute, acționînd intens pentru rezolvarea durabilă, exclusiv prin mijloace politice, pe calea tratativelor, a oricăror diferende și stări conflictuale, a oricăror dosare în suspensie, sprijinind și încurajînd ferm crearea unui climat favorabil dialogului, discuțiilor sincere, deschise și constructive, președintele României aduce o contribuție efectivă, inestimabilă la făurirea acelei lumi noi, mai bune și mai drepte, a păcii, înțelegerii și colaborării, spre care năzuiesc cu ardoare și spre care își îndreaptă cu speranță gîndurile toate popoarele planetei.

N. Pătrașcu

Națiunile Unite și dezamorsarea stărilor de încordare

Fondate cu 43 de ani în urmă, după stingerea marelui incendiu mondial, Națiunile Unite au întrupat, înainte de toate, o speranță. Generoasele obiective pe care și le-au asumat prin Cartă alimentau, ele însele, speranța într-o lume mai bună, a echității și dreptății, a păcii și colaborării.

Astăzi, O.N.U. a atins anii maturității; neocolită de critici — adesea severe și cu temei —, Organizația mondială merge înainte încrezătoare în steaua sa, în pofida dificultăților reale cu care se confruntă. Rolul și eficiența sa — necesar de a fi sporite — depind, totuși, de gradul de implicare a statelor membre în soluționarea uneia sau alteia din numeroasele probleme ce îi încarcă agenda, de voința acestora de a debloca mecanisme și proceduri menite să scurteze drumul către țelul de atins. Expresie a democratizării vieții internaționale, Organizația însăși resimte nevoia democratizării unora dintre importantele sale activități.

Dincolo de luminile și umbrele care îi definesc autentica personalitate, Organizația Națiunilor Unite își păstrează, în conștiința membrilor săi, un important capital politic, care face ca egida sa să fie căutată, cu încrederea reușitei, în variate circumstanțe politice internaționale. Dacă, prin puterea obișnuinței, necesara (și solicitata) prezență a forțelor O.N.U. din Orientul Mijlociu sau Cipru nu mai reține atenția marelui public mai mult decît o face un banal fapt divers, iată că „efectul O.N.U." se face simțit în conștiința opiniei publice și, deopotrivă, pe terenul faptei politice, odată cu punctele pe care Organizația mondială le-a marcat în ultima vreme. Retragerea în curs a contingentului militar sovietic din Afganistan este, desigur, o rezultantă a conjugării voinței acestor state, care și-au și pus, în cele din urmă, semnătura pe acord, dar nimeni nu poate și nu trebuie să ignore calitatea eforturilor de mediator ale O.N.U.

Exemplul nu este izolat, de vreme ce — prin voința părților — Organizația Națiunilor Unite este implicată în stingerea unuia dintre cele mai redutabile conflicte locale din perioada postbelică — cel din zona Golfului. Se impun, aici, anume considerații. Deciziile luate de Națiunile Unite — cunoscutele și numeroasele rezoluții acoperind un vast cîmp de preocupări — au valoare de recomandare: ele pot fi luate în seamă sau eludate de cei la care se referă. Fără a răspunde, la modul ideal, așteptărilor, rezoluțiile O.N.U. conțin, totuși, principalele elemente ale unui compromis, suficiente pentru a le face acceptabile. Este cazul și al rezoluției 598 privind conflictul dintre Iran și Irak, aflată la originea noii

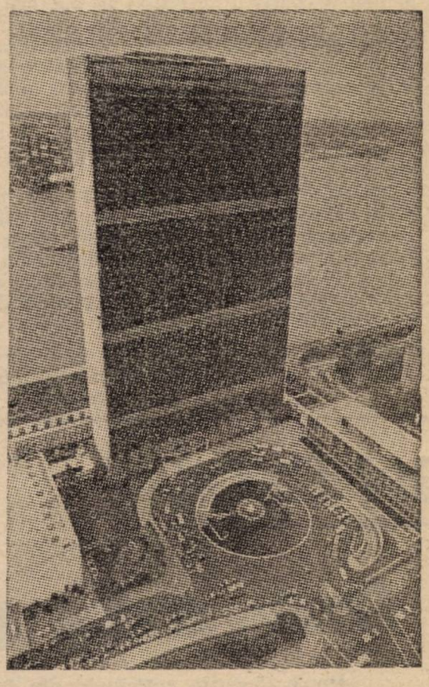

evoluții a evenimentelor. Perspectivele — cel puțin prin rezultatele de pînă acum, ca urmare a bunelor oficii ale O.N.U. — sînt optimiste, și ar fi în interesul popoarelor iranian și irakian, al păcii internaționale, ca, la capătul acestui drum, optimismul să fie confirmat prin găsirea soluției așteptate.

De cîteva zile, grație inițiativei secretarului general al O.N.U., o altă sursă de încordare — ne referim la Sahara occidentală — este abordată cu intenția dezamorsării, și rămîne de sperat ca, în primele zile ale lunii viitoare, răspunsurile solicitate de Perez de Cuellar să vină în întîmpinarea acestei intenții. Atribuim Națiunilor Unite capacitatea de a contribui la rezolvarea și a altor probleme de natură conflictuală, cum sînt cele din Orientul Mijlociu sau sud-vestul Africii. Timpul este acela care va valida un astfel de punct de vedere. Pentru că starea de incertitudine, de încordare nu avantajează, pînă la urmă, nici pe cei ce o doresc sau o întreține.

Revenind la O.N.U., să-i remarcăm disponibilitatea de a sluji scopurilor și idealurilor care au inspirat nașterea sa. Disponibilitate devenind efectivă numai prin sporirea încrederii în tribuna democratică a Organizației, prin afirmarea plenară a voinței politice a statelor ce o compun.

I. O.

ȘAPTE ZILE

Dacă am căuta un numitor comun al evenimentelor ce s-au derulat pe parcursul ultimelor șapte zile, acesta ar însuma eforturile susținute pentru soluționarea unora din majorele probleme regionale. În această săptămînă, au continuat eforturile a două decizii importante, consemnate cu puțină vreme în urmă : anunțarea de către secretarul general al O.N.U. a încetării focului în conflictul iraniano-irakian, începînd cu data de 20 august, și declarația comună a Angolei, Cubei, Africii de Sud și Statelor Unite privind măsurile necesare pentru pregătirea accesului la independență a Namibiei, în conformitate cu rezoluția 435, pentru realizarea păcii în Africa australă. Demersurile diplomatice pentru soluționarea pe cale pașnică a două din războaiele așa-zis locale — a celui din zona Golfului, declanșat în septembrie 1980, precum și a celui din Africa australă, ce durează de peste 13 ani — scot pregnant în evidență virtuțile căii negocierilor, ca singură soluție de reglementare a stărilor conflictuale dintre state.

Metoda dialogului a fost, de asemenea, din nou probată și în cadrul numeroaselor reuniuni din această săptămînă consacrate cooperării regionale. Astfel, în capitala Nepalului a avut loc întîlnirea miniștrilor de externe din cele șapte țări membre ale Asociației Asiei de Sud pentru Cooperare Regională (SAARC). La Ciudad de Panama, s-au desfășurat lucrările Congresului pentru unitate latino-americană, la finele cărora a fost dată publicității o declarație finală, în care se reafirmă, printre altele, importanța consultărilor regionale în principalele probleme cu care se confruntă America Latină. Țările membre ale Zonei comerciale preferențiale pentru Africa de est și australă (PTA) au hotărît la Harare, în cadrul colaborării Sud-Sud, crearea unui centru tehnologic în Zimbabwe ; iar exemplele pot continua.

Evenimentele din perioada la care ne referim demonstrează, cu puterea faptelor, o serie de adevăruri de netăgăduit, înscrise, de altfel, printre principiile politicii externe românești. În primul rînd, dezamorsarea încordării din Golf a arătat că, atunci cînd se apelează la bunele oficii ale forumului mondial, cînd se dă dovadă de realism politic, rezultatele nu pot fi decît pozitive. În al doilea rînd, noile realități din regiunea Africii australe relevă că, atunci cînd părțile implicate se așază la masa tratativelor, soluțiile acceptabile sînt incomparabil mai ușor de găsit decît din tranșee. În al treilea rînd, reuniunile consacrate cooperării regionale, desfășurate în diverse capitale de pe un continent sau altul, reliefează necesitatea colaborării reciproc avantajoase, a așanumitei conlucrări „Sud-Sud", între țări în curs de dezvoltare, cu efecte favorabile asupra procesului de consolidare economică și creștere a ponderii politice a țărilor respective.

Concentrate în limitele temporale ale unei săptămîni, evenimentele menționate evidențiază, totodată, că, într-o lume a interdependențelor, soluționarea problemelor regionale are consecințe benefice asupra întregului climat politico-economic mondial.

Ștefan Cârjă

BANGKOK

Configurație post-electorală

După alegerile anticipate din 24 iulie, Thailanda are un nou parlament și un nou guvern de coaliție, al cărui lider, premierul Chatichai Choonhavan, a făcut cunoscută intenția menținerii principalelor orientări de politică internă și externă.

La 1 august, noul parlament — configurat prin scrutinul general anticipat din luna iulie — s-a întrunit în prima sa sesiune. Este al 23-lea parlament al Thailandei, avînd o Cameră a Reprezentanților cu 357 de deputați aleși și un Senat de 267 de membri.

Deschizînd lucrările, suveranul thailandez, Bhumibol Adulyadej, a cerut membrilor parlamentului să se aplece cu mai multă responsabilitate asupra îndatoririlor lor, de a căror îndeplinire — a afirmat regele — depind, direct, stabilitatea țării și bunăstarea populației. Unii comentatori au interpretat cuvintele suveranului thailandez drept o evocare subtilă a disensiunilor și luptelor partizane din rîndul unor formațiuni politice — inclusiv din cadrul fostei coaliții guvernamentale, deci, a unor partide reprezentate în parlament —, disensiuni care au creat, în primăvara acestui an, un climat de criză politică și au determinat dizolvarea parlamentului și organizarea de alegeri anticipate.

În prima sa reuniune, Camera Reprezentanților și-a desemnat președintele în persoana lui Panja Kesornthong, membru al partidului Chart Thai, formațiune cîștigătoare a celui mai mare număr de voturi la scrutinul de luna trecută. (Potrivit uzanțelor vieții politice thailandeze, numirea președintelui forului legislativ și a adjuncților săi revine, de obicei, formațiunilor politice cu cea mai largă reprezentare în Camera Reprezentanților).

Tot partidului Chart Thai i-a revenit un rol important în formarea noului cabinet — un guvern de coaliție, deoarece, la alegeri, nici unul dintre partidele participante nu a obținut majoritatea. Învestit cu funcția de prim-ministru al țării, liderului formațiunii Chart Thai, Chatichai Choonhavan, i s-a încredințat sarcina alcătuirii noului cabinet. (Vizat, inițial, pentru un nou mandat, fostul premier, Prem Tinsulanonda, care a deținut, vreme de opt ani, conducerea guvernelor de la Bangkok — cel mai lung mandat al unui prim ministru thailandez, după abolirea monarhiei absolute, în 1932 — a refuzat candidatura. De asemenea, un alt candidat, Siddhi Savetsila, ministru al afacerilor externe și șef al Partidului Acțiunii Sociale, s-a pronunțat în sprijinul lui Chatichai Choonhavan).

Noul cabinet — prezentat la 9 august de premierul Chatichai Choonhavan — este o coaliție de șase formațiuni, dintre care patru (Chart Thai, Partidul Acțiunii Sociale, Partidul Democrat și Rassadorn) au făcut parte din fosta coaliție la putere, iar alte două (Democrația Unită și Muan Chon) sînt foste partide de opoziție. Împreună, ele controlează o majoritate confortabilă de 230 din cele 357 de locuri ale Camerei Reprezentanților.

Compus, în majoritate, din oameni de afaceri și foști ofițeri superiori, guvernul actual are 44 de membri. Primul ministru deține și portofoliul apărării, iar Siddhi Savetsila și-a menținut funcția de ministru de externe.

Ministru al finanțelor a fost numit un influent om de afaceri, Pramuan Saphawasu, iar ministru de interne — fostul general Pramarn Adireksarn. Într-un comentariu al ziarului „Le Monde", se aprecia că, prin instalarea unui guvern condus de un premier ales — cum este cel actual — s-a deschis o nouă etapă a procesului democratic thailandez. Beneficiar al majorității parlamentare, noului prim-ministru îi revine, însă — considera publicația franceză — sarcina dificilă de a menține coeziunea unui cabinet eteroclit, de orientare conservatoare și cu interese uneori contradictorii. În acest context, s-ar înscrie păstrarea în funcție a șefului diplomației și rezervarea, de către premier, a portofoliului apărării. Este vorba de o funcție-cheie într-o țară în care armata — care, deseori, a intervenit în viața politică — deține, în continuare, un rol considerabil. A reținut, de aceea, atenția declarația comandantului șef al forțelor armate thailandeze, generalul Chaovalit Yongchaiyuth, în sprijinul noului guvern de coaliție, la data respectivă încă în formare.

După desemnarea sa ca prim-ministru, Chatichai Choonhavan a precizat intenția de a continua politica economică a predecesorului său, punînd accentul pe dezvoltarea rurală. De asemenea, pe planul politicii externe, afirmațiile noului premier au lăsat să se întrevadă perspectiva continuării relațiilor, mai ales a prieteniei și colaborării cu celelalte state membre ale Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN).

Intenția extinderii, pe mai departe, a raporturilor cu toate statele, indiferent de sistemul lor economic, politic și social, a fost relevată și de ministrul de externe. El a menționat totuși, că, deși politica externă va rămîne, în ansamblu, neschimbată, se vor opera unele modificări, în funcție de evoluția situației internaționale.

Deși Thailanda a beneficiat de o lungă perioadă de stabilitate internă și dispune de o economie în avînt, noul guvern — consideră analiștii politici de la Bangkok — va avea de înfruntat o serie de probleme. Printre acestea se numără și raporturile cu un parlament în care și-au găsit reprezentare, după alegerile din 24 iulie, nu mai puțin de 14 formațiuni politice. De felul în care vor putea fi armonizate activitatea guvernului, parlamentului și armatei va depinde, în bună măsură, evoluția evenimentelor thailandeze.

Liana Enescu

ORIENTUL MIJLOCIU

Evoluții în problema palestiniană

Șocul produs de decizia luată de regimul de la Amman de a renunța la responsabilitățile în legătură cu malul vestic al Iordanului, ocupat de Israel, continuă să întrețină o puternică efervescență politico-diplomatică, pe care, vrînd-nevrînd, a declanșat-o, simplificînd, pe de o parte, și complicînd aparent, pe de altă parte, întregul complex al problematicii procesului unei reglementări negociate a vechiului conflict arabo-israelian din Orientul Mijlociu.

În strategia cercurilor politice israeliene, indiferent dacă ele acceptă sau resping organizarea unei conferințe internaționale de pace pentru soluționarea conflictului, Iordania ocupa un loc privilegiat, speranța acestora îndreptîndu-se, în ultimă instanță, spre o înțelegere directă cu regatul hașemit. De altfel, și Washingtonul, inițiind ultimele sale planuri în vederea unui proces de reglementare a conflictului sub lozinca „pămînt în schimbul păcii", se gîndea tot la un aranjament politic cu Iordania. În context, însăși rezolvarea problemei palestiniene era canalizată de israelieni și americani spre Iordania, care ar fi trebuit, potrivit concepției lor, să preia responsabilitatea viitorului populației de pe malul vestic, teritoriu ce făcuse parte din regatul hașemit, pînă la războiul arabo-israelian din iunie 1967. Or, în momentul de față, cercurile politice din Israel se află confruntate cu o realitate total neconvenabilă pentru ele, în condițiile amplificării revoltei palestiniene din teritoriile ocupate și ale apropiatelor alegeri parlamentare : singurul interlocutor valabil pentru discutarea rezolvării problemei palestiniene se dovedește a fi Organizația pentru Eliberarea Palestinei. Or, după cum este cunoscut, conform unei hotărîri adoptate cu cîțiva ani în urmă de Knesseth, orice contact israelian cu O.E.P. este interzis prin lege. Așa cum recunosc, mai mult sau mai puțin indirect, chiar cercurile conducătoare israeliene, cei un milion și jumătate de palestinieni de pe malul vestic și Gaza, aflați în plină revoltă, consideră, în cvasi-totalitatea lor, ca singur reprezentant legitim, Organizația pentru Eliberarea Palestinei. Toate încercările de pînă acum ale israelienilor de a găsi alți interlocutori din rîndurile populației palestiniene s-au soldat, de fiecare dată, printr-un eșec total. Există un adevăr valabil, azi mai mult decît oricînd, că rezolvarea problemei palestiniene nu poate fi întreprinsă fără participarea directă a palestinienilor și, deci, a O.E.P. Orice abordare politică va fi obligată, în viitor, să pornească de la admiterea acestei realități.

Dezbaterile ce au avut loc, într-o ședință specială a Knessethului dedicată situației nou create în urma hotărîrii, oarecum neașteptate, a Ammanului în problema malului vestic al Iordanului, a evidențiat deruta cercurilor conducătoare israeliene aflate în plină campanie electorală. Premierul Shamir a declarat, cu acest prilej, că există un consens național de a nu admite crearea unui stat palestinian și orice fel de negocieri cu O.E.P. Personalitatea numărul 2 a coaliției de dreapta Likud, ministrul Sharon, și-a exprimat părerea ca o treime din teritoriile ocupate să treacă în componența statului Israel ; reprezentanții extremei drepte au cerut anexarea lor totală. Ca răspuns la astfel de opinii, liderul Partidului Muncii, Shimon Peres, a ținut să sublinieze că anexarea, pur și simplu, la statul Israel, a Cisiordaniei și Gazei, ar însemna un dezastru pentru poporul evreu. Peres a reafirmat, cu această ocazie, sprijinul său pentru organizarea unei Conferințe internaționale de pace, idee respinsă de premierul Shamir pe motiv că ea „ar putea obliga Israelul să se retragă pe frontiere nesigure". Cîteva zile mai tîrziu, cei doi lideri ai actualei coaliții guvernamentale, Y. Shamir și S. Peres, s-au acuzat reciproc, în cadrul unei ședințe a cabinetului, că folosesc situația din teritoriile ocupate în campania electorală.

În situația existentă, observatorii politici din zonă sînt de părere că, pentru israelieni, situația va continua să se mențină confuză pînă la alegerile parlamentare programate la 1 noiembrie, răstimp în care este greu de presupus că Israelul va întreprinde vreun pas important pentru a ajunge la o clarificare valabilă. Ceea ce rămîne, însă, ca o realitate vie, care ar putea influența într-o direcție sau alta rezultatul viitorului scrutin, este revolta palestiniană din teritoriile ocupate, cu tendință netă de amplificare, în pofida represaliilor autorităților militare israeliene (zilele trecute, a fost înregistrat cel de-al 255-lea palestinian ucis în confruntările cu armata israeliană, în cele opt luni de cînd s-au declanșat evenimentele în curs).

Decizia regelui Hussein privind malul vestic al Iordanului a produs o puternică efervescență politică și la nivelul Organizației pentru Eliberarea Palestinei. Primind, în general favorabil, hotărîrea Iordaniei (cu singurul repros că nu s-a consultat ,în prealabil, cu conducerea palestiniană) ,O.E.P. a trecut imediat la discutarea măsurilor ce se impun, în cadrul reuniunii Consiliului Central al O.E.P., desfășurată, cîteva zile mai tîrziu, la Bagdad, sub președinția lui Yasser Arafat. Cu acest prilej, s-a decis convocarea, în decurs de o lună, a forului suprem — Consiliul Național Palestinian (parlamentul în exil, ce numără 451 de membri), a cărui sesiune extraordinară va avea loc, probabil, în septembrie, la Alger. Toate informațiile din surse palestiniene și nepalestiniene converg spre formarea unui guvern palestinian în exil și proclamarea statului palestinian independent. Rămîne ca hotărîrea definitivă, în această direcție, să fie adoptată de sesiunea extraordinară a Consiliului Național Palestinian, ce urmează să aibă loc luna viitoare.

În acest scop a fost formată o comisie condusă de Farouk Kaddoumi, șeful Departamentului politic al O.E.P., însărcinată să aprofundeze aspectele politice și juridice ale problemei, urmînd să prezinte forurilor conducătoare ale organizației concluziile la care va ajunge. Totodată, s-au inițiat consultări cu țările arabe și cu o serie de guverne din Europa, printre care Spania, Italia, Franța, Grecia, pentru a tatona poziția acestora în eventualitatea proclamării statului palestinian independent și formarea unui guvern în exil. Pînă acum, mai multe state arabe și-au declarat sprijinul lor în acest sens. Regele Hussein a anunțat, primul, că va recunoaște imediat statul palestinian independent și guvernul-în exil.

Declarațiile făcute, în ultimul timp, de diverși reprezentanți ai Organizației pentru Eliberarea Palestinei exprimă spiritul realist al abordării problemei în vederea găsirii unor căi viabile, politice, negociate, pentru reglementarea problemei palestiniene care, în ultimă instanță, constituie cheia soluționării globale a conflictului arabo-israelian. După cum este cunoscut, imediat după reuniunea arabă extraordinară la nivel înalt de la Alger, din iunie a.c., purtătorul de cuvînt al O.E.P., Bassam Abu Sharif, s-a pronunțat, într-o declarație făcută presei, atît pentru recunoașterea dreptului la existență al Israelului, cît și pentru convorbiri directe între O.E.P. și Israel, în cadrul unei conferințe internaționale de pace. Salah Khalaf (Abu Iyad), unul din liderii tradiționali ai mișcării palestiniene, membru al conducerii Fatah, a declarat, zilele trecute, într-un interviu, amintind Rezoluția 181 a O.N.U., din 29 noiembrie 1947, că recentele evoluții din Orientul Mijlociu „impun să fim suficient de realiști pentru a accepta această rezoluție", ceea ce poate fi considerată drept o recunoaștere implicită a dreptului la existență a statului israelian. Salah Khalaf a arătat, în continuare, că, „în actualele condiții, israelienii și S.U.A. nu mai au alți interlocutori în afară de noi". Dacă O.E.P. va proclama un stat palestinian independent, cu frontiere încă incerte, aceasta înseamnă — a arătat el — că va recunoaște, implicit, existența statului Israel, în baza prevederilor Rezoluției 181 a O.N.U., fapt pe care organizația îl respinge în declarația sa de principii (referire probabilă la Carta națională palestiniană din 1964 și la documente ulterioare — n.n.).

Ar fi de reamintit că Rezoluția 181 a O.N.U., adoptată la 29 noiembrie 1947 cu 33 de voturi pentru, 13 contra și 10 abțineri, prevedea partajarea teritoriului Palestinei, aflat pînă atunci sub mandat britanic, între un stat arab palestinian și un stat evreu, ce urmau să fie create, Ierusalimul și o mică zonă înconjurătoare rămînînd sub administrație internațională. În acel moment, pe teritoriul Palestinei, dintr-o populație de 1 935 000 de locuitori, 608 000 erau evrei și 1 327 000 arabi. Statului arab palestinian îi reveneau conform rezoluției în cauză 11 800 kmp ; statului evreiesc — 14 500 kmp. Ca urmare a războiului arabo-israelian din 1948—1949, statul Israel, nou creat, a mai ocupat 6 200 kmp din teritoriul destinat statului arab. Ulterior, în cursul războiului din 1967, Israelul a ocupat și ceea ce mai rămăsese din fosta Palestină sub mandat britanic — malul vestic al Iordanului (Cisiordania) și Gaza, teritorii aflate sub administrație iordaniană și, respectiv, egipteană.

Desigur, în cei peste 40 de ani, ce au trecut de la adoptarea de către Națiunile Unite a Rezoluției 181, s-au produs multe schimbări în această regiune : imigrarea masivă evreiască a sporit numărul locuitorilor Israelului la peste 4 200 000, dintre care 3 400 000 sînt evrei și 800 000 arabi ; Cisiordania și Gaza, locuite aproape în exclusivitate de un milion și jumătate de arabi palestinieni, se află, de 21 de ani, sub ocupație militară israeliană ; rămînînd nerezolvată, problema palestiniană continuă să constituie una din cauzele de bază ale conflictului din Orientul Mijlociu, care a provocat atîtea pierderi umane, pagube materiale și suferințe tuturor popoarelor ce trăiesc în această regiune. Faptele demonstrează că, în prezent, există posibilități de soluționare globală a conflictului, pentru stingerea acestui vechi focar de încordare, pentru instaurarea unei păci trainice. Valorificarea eficientă a acestei situații favorabile depinde, însă, de spiritul constructiv, de bunăvoința și dorința de înțelegere, de care vor fi dispuse să dea dovadă părțile interesate.

Crăciun Ionescu

QUITO

Un nou guvern, un nou președinte

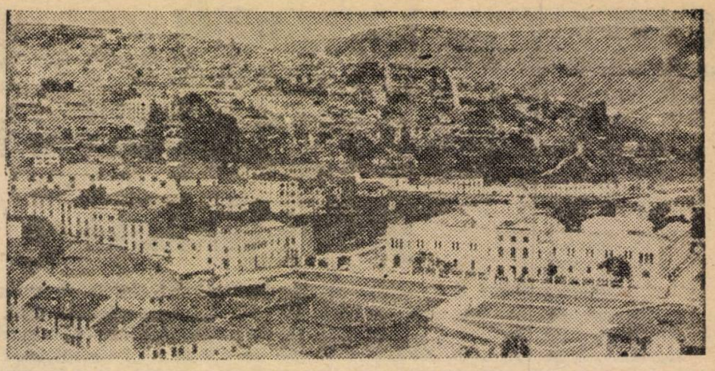

La 10 august, în capitala ecuadoriană, a avut loc învestitura celui de al 37-lea președinte constituțional al țării și al patrulea de la instaurarea, în 1979, a regimului civil, în persoana social-democratului Rodrigo Borja Cevallos, victorios în alegerile prezidențiale desfășurate la 8 mai a.c. La ceremonie au participat delegații din 67 de țări, inclusiv România, șapte șefi de state latino-americane (Argentina, Columbia, Costa Rica, Cuba, Nicaragua, Uruguay și Venezuela), președintele Portugaliei, secretarul Departamentului de Stat al S.U.A., precum și reprezentanți ai 40 de organisme internaționale.

Data de 10 august, fixată pentru această ceremonie, desfășurată într-o atmosferă „de sărbătoare democratică" — după expresia unui reporter al agenției „EFE" — n-a fost aleasă întîmplător : 10 august este una din zilele cele mai scumpe acestei națiuni latino-americane : comemorarea primului „grito" (strigăt) al independenței, în urmă cu 179 de ani. Instalarea unui nou lider al centrului-stînga este considerată de observatori drept o consolidare a democrației într-o țară guvernată, pînă în urmă cu nouă ani, de militari.

Născut la Quito la 19 iunie 1935, noul președinte este licențiat în științe politice și doctor în jurisprudență al Universității centrale din capitala Ecuadorului. Rodrigo Borja și-a început cariera politică în 1962, cînd a fost ales deputat. Fondator, în 1970, ideolog și lider al partidului Stînga Democratică, Rodrigo Borja este și unul din cei șase vicepreședinți ai Internaționalei Socialiste pentru America Latină. În 1966, a fost membru al comisiei speciale de juriști, însărcinată cu proiectul Constituției ecuadoriene, iar, în 1970 și 1979, a fost reales deputat. Noul președinte al Ecuadorului este și un reputat eseist. Între lucrările sale cele mai reprezentative se numără „Dreptul politic și constituțional", „Democrația în America Latină", „Tineretul și revoluția".

În discursul adresat națiunii, Rodrigo Borja a trecut în revistă problemele cu care este confruntat, la ora actuală, Ecuadorul și a prezentat, totodată, detaliat, programul administrației sale pe următorii patru ani, făcînd apel la concertarea națională pentru soluționarea gravei crize pe care o traversează țara : „Am împlinit zece ani de restaurare constituțională, dar — a spus el — democrația este o sarcină de zi cu zi...". Criticînd moștenirea lăsată de guvernul predecesorului său, conservatorul Leon Febres Cordero, noul președinte a afirmat că „situația este haotică" într-o țară „aflată în cea mai gravă criză economică și socială din istoria sa". Cifrele sînt elocvente : în 1987, produsul național a scăzut cu 5,2 la sută, fapt inedit în ultimii 30 de ani, ceea ce a dus la o descreștere a produsului pe locuitor de 8 la sută ; inflația a ajuns la 220 la sută, procent care — a arătat Rodrigo Borja — ar putea fi considerat normal în alte țări latino-americane, dar nu și în Ecuador, unde o asemenea cotă n-a mai fost atinsă niciodată. Creșterea

„Timpul andin" la ora prezentului

Prezent la festivitățile de la Quito, corespondentul agenției „Prensa Latina", José Dos Santos, a transmis un interesant comentariu privind semnificația momentului în contextul latino-american :

„În acest oraș s-a pus o piatră de hotar. Calmul și monotonul «timp andin», cel al fiecărui lucru la vremea sa, pare să nu mai conteze pentru cei care, dornici de suveranitate și dezvoltare, reclamă o concertare latino-americană. Social-democratului Rodrigo Borja, noul președinte ecuadorian, îi revine onoarea de a fi grăbit ceea ce, cu multă vreme înainte, se profila sub diverse auspicii : un dialog între forțele politice și ideologice cele mai reprezentative din regiune. Un fapt ce ar fi putut fi de rutină — investitura unui guvern — a devenit o întîlnire la nivel înalt a unor personalități care nu întotdeauna și nu întru totul gîndesc la fel, dar care au drept numitor comun înfruntarea unei sfidări : criza economică și tensiunile internaționale. A-i vedea, alături, pe liderul revoluționar cubanez Fidel Castro și pe conservatorul Leon Febres Cordero, fostul președinte al Ecuadorului, putea, într-adevăr, constitui o surpriză. Paradox real sau realitate paradoxală, nu se pot aplica scheme predeterminate întîlnirii ai căror martori oculari au fost locuitorii orașului Quito și sutele de ziariști prezenți în Palatul condorilor.

Ruptura față de trecut a fost definitivă. Nimic nu va mai putea fi la fel de acum înainte în relațiile politice interlatino-americane, deoarece, deși diferențele și neîncrederile rămîn, s-a vorbit, aici, de obiective comune și s-au trasat, cu o mai mare sau mai mică profunzime, contururile unei concepții necesare, aceea exprimată de președintele cubanez de «a ne vedea uniți», așa cum unii n-ar vrea să ne vadă.

În simpatia populației, manifestată față de delegați ai 70 de țări și aproape cincizeci de organizații internaționale, în dialogul degajat, purtat între personalitățile străine, în ambianța creată de noul guvern, care-și proclamă atașamentul față de cei săraci, își află rădăcinile certitudinile și optimismul care, deocamdată, n-au fost exteriorizate formal. Întîlnirile bilaterale între colegi care niciodată nu s-au văzut, în special cele ale lui Fidel Castro cu șefi de state cu care Cuba nici nu are relații diplomatice, nu pot trece neobservate.

La Quito, s-au abordat teme de cea mai mare urgență : pacea în America Centrală și lupta împotriva datoriei externe, cu efectele ei devastatoare pentru dezvoltarea și bunăstarea națională și regională. Pe primul loc, restabilirea relațiilor diplomatice dintre Ecuador și Nicaragua — un merit incontestabil al lui Rodrigo Borja — dă o dimensiune clară propunerilor administrației Stîngii Democratice. Tăcerea cu care a fost primit, în Congresul național, secretarul de stat american, George Shultz, la sesiunea de învestitură a lui Borja, a fost, poate, mai neplăcută decît fluierăturile — și cîteva expresii mai violente — care l-au însoțit în periplul său antisandinist. Tacita înfrîngere morală pe care, cu cîteva zile înainte, au primit-o, în Guatemala, disperatele și agonicele tentative ale Administrației Reagan care a căutat zadarnic un consens agresiv contra Nicaraguăi, s-a multiplicat prin tăcerea manifestată în timpul scurtei sale șederi la Quito.

O acțiune a Statelor Unite împotriva sandiniștilor nu ar rămîne nepedepsită, cel puțin în America Latină. Încorporarea Ecuadorului în frontul ce reclamă neamestec și respectarea deciziilor suverane ale fiecărei țări întărește acest curent.

Ecuadorul a fost, de asemenea, un cadru pentru recăpătarea unei mai mari conștiințe privind imensa datorie externă. O țară care, în urmă cu două decenii, era îndatorată cu cîteva sute de milioane de dolari, depășește azi zece miliarde. Într-o carte din anii '60, pe care am citit-o înainte de a veni la Quito, se spunea că un dolar echivalează cu 18 sucres. Eu l-am schimbat, azi, cu 520.

Dramatica realitate economică ecuadoriană, în ciuda faptului că, în capitală, sărăcia vizibilă este mai atenuată decît în alte locuri din America Latină și chiar din Ecuador, a constituit o temă de reflecții privind necesitățile de cooperare ale regiunii.

Și multe întrebări ar putea închide o încercare anticipată de a ajunge la unele concluzii : toți cei prezenți au venit aici doar pentru a-și aduce omagiul unui om, unui partid sau unui curent politic ? De ce atîția laureați ai Premiului Nobel pentru pace ? Cărui fapt se datorează neobișnuit de ridicatul număr de reprezentanți ai organizațiilor internaționale ? Să mai adăugăm și altele : Arias și Ortega, împreună, într-o altă țară decît a lor ? Fidel Castro dialoghează, în particular, doar de dragul dialogului, cu șefi de state cu care nu are relații diplomatice ? Și, cum mai rămîn încă multe întrebări, e preferabil ca evenimentele să le dea răspunsul definitiv. Cert este că, la întîlnirea «la vîrf» din Anzii ecuadorieni, a început să se nască o nouă epocă".

prețurilor alimentare, în aceeași perioadă, a ajuns la 240 la sută, iar costul transporturilor și educației la 300 la sută. În Ecuador — a menționat președintele — există 400 000 de șomeri (13 la sută din populația activă) și un milion 700 de mii de persoane subocupate, ceea ce reprezintă jumătate din populația aptă de muncă. Remunerațiile muncitorilor care, în 1980, reprezentau 32 la sută din produsul intern, au scăzut la 20 la sută, în timp ce — a atras atenția Rodrigo Borja — profiturile au crescut, în aceeași perioadă, de la 60 la 70 la sută, „ceea ce evidențiază procesul de concentrare piramidală a veniturilor". Dar — a adăugat el —, poate cea mai dramatică manifestare a crizei o reprezintă scăderea consumului pe locuitor. În același timp, — a menționat noul șef al statului — datoria externă a țării „depășește 10 miliarde și jumătate de dolari". De aceea, Rodrigo Borja și-a propus ca guvernul său — format din șapte miniștri social-democrați, patru independenți și un democrat-creștin — să elaboreze un program economic de urgență, pentru a face față dificilelor probleme cu care este confruntat Ecuadorul. În acest sens, — a explicat el — vom încerca „să aplicăm politici intensive de creare a noi locuri de muncă", „să controlăm inflația" și „să ducem o politică financiară realistă". În acest moment — a conchis Rodrigo Borja — „semnez o convenție pe termen lung cu speranța".

De asemenea, în plan intern, noul președinte a anunțat „o democrație participativă, care va îmbina libertatea politică și justiția socială". „Angajamentul meu fundamental rămîne acela față de oamenii săraci din patria mea", față de „cei pe care-i iubesc atît de mult : poporul vibrant al pămîntului ecuadorian".

În planul politicii externe, social-democratul Rodrigo Borja a marcat, de asemenea, cu claritate tot ce îl opune predecesorului său Febres Cordero. Solidaritate cu popoarele latino-americare, participare la marile cauze ale regiunii, independență față de cele două blocuri — au fost temele pe care s-a axat alocuțiunea noului președinte. Primul său act de politică externă a fost restabilirea, la 11 august, a relațiilor diplomatice cu Nicaragua, rupte, la 11 octombrie 1985, de Febres Cordero. Amintim că, în acel an, Ecuadorul a devenit unica țară din lume care a adoptat această măsură față de Nicaragua, de la triumful revoluției sandiniste, în 1979. Protocolul de restabilire a relațiilor diplomatice la nivel de ambasadă a fost semnat de Rodrigo Borja și Daniel Ortega, aflat la Quito într-o vizită calificată drept „istorică" de presa ecuadoriană. „Ne exprimăm solidaritatea — a arătat noul președinte — cu popoarele ce luptă pentru independență națională, pentru democrație și apărarea resurselor lor naturale".

Criticînd cursa înarmărilor, Rodrigo Borja l-a citat pe scriitorul uruguayan Eduardo Galeano : „Unele țări s-au specializat în a cîștiga și altele, precum ale noastre, s-au specializat în a pierde, sacrificînd interesele vitale ale popoarelor". În fiecare minut — a atras atenția președintele — în lume se cheltuiesc 1,7 milioane de dolari pentru înarmări și, tot în fiecare minut, mor 30 de copii din lipsă de alimente și vaccinuri ; un program de imunizare infantilă la scară mondială față de șase boli ar costa doar 300 milioane de dolari, sumă ce se cheltuiește în scopuri militare în trei ore. Nici țările dezvoltate — a arătat Rodrigo Borja — n-au putut scăpa de sărăcie și contradicții sociale, iar în unele dintre ele s-au redus în mod semnificativ programele de educație, sănătate, bunăstare și altele, în vederea diminuării deficitului creat de cheltuielile militare. În context, președintele ecuadorian a adresat un apel țărilor continentului latino-american de a elimina cheltuielile militare și a destina resursele obținute necesităților fundamentale ale popoarelor, pentru a face din frontiere „scene de întîlnire și libertate, în loc de puncte de incidente militare". Totodată, Borja a lansat un apel la acțiune în direcția dezarmării, deoarece „o pace înarmată nu este o pace sigură" și, mai ales, pentru că „a sosit ora promovării cooperării între țările noastre".

În legătură cu datoria continentului, al cărei total depășește 400 miliarde dolari, Borja a apreciat că ea nu poate fi achitată în condițiile impuse de bănci și de țările creditoare, cărora le-a cerut, „în modul cel mai prietenos, dar și cel mai ferm", să dea dovadă de mai multă înțelegere.

A reținut în mod deosebit atenția prezența la ceremonia de învestitură a mai multor șefi de state latino-americani — prilej de dialog oportun și, sub unele aspecte, inedit. A fost — comenta presa ecuadoriană — o ocazie, poate unică, pentru ca țările interesate în găsirea unei soluții pașnice a conflictului centro-american să dialogheze direct, fapt ce — era de părere trimisul special al agenției „E.F.E." — ar putea constitui „o pilulă amară" pe care a trebuit „s-o înghită" actuala Administrație de la Washington. Și aceasta — subliniază observatorii —, deoarece fiecare din țările reprezentate la ceremonie constituie, în optica S.U.A., un „caz" aparte. Columbia și Venezuela, de pildă, în afară de faptul că fac parte din Grupul de la Contadora, joacă un rol distinct în cadrul Grupului celor opt, care s-a reunit recent la Oaxaca, Mexic. Nicaragua este singura țară centro-americană care a făcut pași substanțiali în direcția realizării acordurilor de pace Esquipolas II, în ciuda ostilității Statelor Unite, care au acționat și acționează prin intermediul forțelor contrarevoluționare, înarmate și finanțate de actuala Administrație americană. Cuba este supusă, de 30 de ani, de la triumful revoluției, blocadei economice a S.U.A. Costa Rica este ținta a numeroase presiuni ale Washingtonului pentru a sprijini proiectul său militar privind America Centrală. Și, nu întîmplător, unii din șefii acestor țări, sosind la Quito, au declarat, deschis, că a sosit ceasul unității și cooperării latino-americane.

Rodica Dumitrescu

În această săptămînă...

Comunicatul reuniunii Comisiei Sud-Sud

Cea de-a treia reuniune a Comisiei Sud-Sud, ale cărei lucrări s-au desfășurat în Mexic, s-a pronunțat în favoarea unui răspuns colectiv al țărilor lumii a treia pentru a face față, în mod efectiv, strategiei statelor dezvoltate, în special la viitoarea rundă de negocieri din cadrul G.A.T.T., prevăzută să aibă loc, în luna octombrie, la Montevideo (Uruguay) — arată agenția „Prensa Latina".

Într-un comunicat comun referitor la „Runda Uruguay" se subliniază că țările occidentale dezvoltate încearcă să stabilească în mod detaliat structura unui nou sistem, care să corespundă fundamental intereselor și concepției lor despre lume. Se apreciază că această rundă de negocieri ar putea afecta foarte mult dezvoltarea și viitoarele opțiuni ale lumii a treia, avînd în vedere că statele industrializate occidentale încearcă să restructureze comerțul internațional în avantajul puterilor comerciale.

Comisia Sud-Sud propune, astfel, o strategie în nouă puncte privind liberalizarea comerțului, sistemul monetar internațional, fluxul de resurse financiare, investițiile străine, intensificarea comerțului între țările în curs de dezvoltare.

Avînd în vedere că, la forul din Uruguay, se negociază probleme de importanță majoră, statele în curs de dezvoltare — apreciază o serie de observatori — trebuie să aibă grijă să nu sacrifice interesele lor structurale mai ample, să nu-și asume obligații și să nu accepte măsuri dezavantajoase pe termen lung, în schimbul unor concesii marginale, subliniază comunicatul.

Țările în curs de dezvoltare sînt îngrijorate în special de proliferarea măsurilor protecționiste, care eludează sau încalcă normele și principiile G.A.T.T. Documentul avertizează, totodată, că la „Runda Uruguay" se poate manifesta un important conflict de interese între statele occidentale dezvoltate și țările lumii a treia în legătură cu semnificația și amploarea liberalizării comerțului.

INDIA

41 de ani de dezvoltare independentă

An de an, la 15 august, la Fortul Roșu din Delhi, este evocat, în cadrul unei ample adunări populare, momentul proclamării independenței țării, pe care poporul indian a cucerit-o după o lungă și grea luptă împotriva dominației străine. După acest eveniment, de excepțională însemnătate în istoria milenară a Indiei, au fost întreprinse intense eforturi pentru lichidarea consecințelor dominației coloniale, pentru depășirea vicisitudinilor subdezvoltării și înscrierea țării pe drumul ferm al propășirii economice și sociale. Drept urmare, în toate domeniile de activitate au fost obținute notabile succese, India devenind, totodată, o prezență tot mai activă în viața internațională, situîndu-se în primele rînduri ale luptei pentru pace, înțelegere, colaborare.

Pe baza atașamentului celor două țări și popoare la cauza păcii, cooperării și progresului, tradiționalele raporturi de prietenie și colaborare rodnică dintre România și India s-au îmbogățit, în anii independenței, cu noi valențe și dimensiuni, un aport de covîrșitoare însemnătate revenind, în acest sens, dialogului la nivel înalt, care a stimulat puternic și impulsionat conlucrarea româno-indiană, în interesul popoarelor român și indian, al înțelegerii, cooperării și păcii în lume.

AMERICA CENTRALĂ

Un an de la acordurile de pace

Prezența la Quito, cu ocazia instalării noului președinte, a șapte președinți latino-americani a constituit un prilej de abordare a problemelor centro-americane, la împlinirea unui an de la semnarea acordurilor Esquipolas II. Este un moment în care — atrăgea atenția șeful statului costarican, Oscar Arias, autorul planului de pace regional — „trebuie să ne dublăm eforturile, să ne unim voințele, pentru a-i determina pe cei cinci președinți care au semnat" planurile de pace, „să le și îndeplinească". Planul Esquipolas II „a dus — sublinia președintele costarican — la o serie de progrese pe calea păcii, în timp ce recurgerea la arme nu a dus la nimic".

Deși, la un an de la semnarea acordurilor de pace Esquipolas II (7 august 1987), angajamentele asumate de semnatari nu au fost în întregime îndeplinite, observatorii politici coincid în a semnala că bilanțul este „încurajator", acum fiind absolut necesar să se acționeze în continuare pentru ca ele să devină „viabile și ireversibile".

La o analiză atentă a evenimentelor ce au urmat semnării acordurilor de pace, se poate constata că guvernul nicaraguan a îndeplinit, într-o măsură mai mare decît celelalte țări, prevederile acestora. În Salvador, Honduras și Guatemala — apreciază ziarul mexican „Uno mas uno" (Unu plus unu) — s-au realizat mai puține progrese în acest sens.

În Nicaragua, inițiativa de pace a președintelui costarican Oscar Arias s-a concretizat în adoptarea unor măsuri, precum ridicarea, în ianuarie, a stării de urgență decretate în martie 1982 sau reapariția ziarului opoziției „La Prensa". De asemenea, guvernul și reprezentanții „contras" s-au așezat la masa tratativelor. În acest an străbătut de dificultăți, instabilitate politică și ascuțită criză economică regională, un element pozitiv l-a reprezentat încetarea preliminară a focului (21 martie), stabilită în condițiile Acordului de la Sapoa, menținută unilateral, pînă la 31 iulie, doar de guvernul de la Managua. Din păcate, convorbirile nu au dus încă la rezultate concrete, ele rămînînd, de la 9 iunie, suspendate. Potrivit observatorilor locali, înregistrarea, în ultima vreme, a noi ciocniri armate nu înseamnă că negocierile privind încetarea permanentă a focului s-au sistat definitiv, întrevăzîndu-se oarecare speranțe de reluare a lor.

În clipa de față, forțele „contras", sprijinite necondiționat, începînd din anul 1981, de Administrația S.U.A., sînt din nou confruntate cu disensiuni interne, în permanenta luptă pentru deținerea puterii, disensiuni manifestate atît la nivel militar, cît și civil. Recent, șapte lideri insurgenți, avînd sub comanda lor 2 700 de oameni, au părăsit gruparea centrală, în semn de protest față de întreruperea tratativelor de pace cu guvernul de la Managua și împotriva noului „om forte" al organizației, Enrique Bermudez, fost membru al forțelor de securitate somoziste. (Bermudez este un adversar declarat al oricăror negocieri de pace cu guvernul condus de Daniel Ortega).

Cheia încetării războiului purtat de „contras", care a provocat pînă acum peste 50 000 de victime, se află la Washington — sînt de părere majoritatea observatorilor. Astfel, ziarul „New York Times" apreciază că, dacă Statele Unite ar acorda din nou ajutor militar contrarevoluționarilor, războiul din Nicaragua ar reizbucni, iar planul regional de pace ar primi o grea lovitură.

Știrea aprobării, de către Senatul american, în noaptea de 10 spre 11 august, cu 49 de voturi pentru (nici unul republican) și 47 împotrivă, a unui plan al democraților ce autorizează acordarea, pînă în martie anul viitor, a unui ajutor nemilitar rebelilor nicaraguani, în valoare de 27,1 milioane dolari, nu e deloc încurajatoare pentru cei care și-au pus speranțe în realizarea, într-un răstimp scurt, a păcii în regiune. Mai ales că decizia include posibilitatea altui vot, anul acesta, privind încredințarea de arme și muniții în valoare de 16,3 milioane, aprobate inițial, dar „congelate", în februarie a.c., precum și eventualitatea ca președintele S.U.A. să solicite asistență militară pentru rebeli. Fondurile aprobate, ce fac parte din planul prezentat de liderul majorității democrate, Robert Byrd, s-ar putea transforma — e de părere „EFE" — „într-o bombă cu efect întîrziat în acest an electoral american". Votul a pus capăt unei săptămîni de infructuoase negocieri între cele două partide, pentru prezentarea unui program comun de ajutor și pentru care democrații au căutat sprijin pînă în ultima clipă. Mai întîi a eșuat propunerea liderului minorității republicane, Robert Dole, privind acordarea a 47 milioane de dolari ajutor militar și economic rebelilor nicaraguani, respinsă cu 57 voturi contra 39. Dole a cerut, atunci, Casei Albe să sprijine planul democraților, dar cererea sa n-a fost acceptată. Amintim că Michael Dukakis, candidatul democrat la Casa Albă, se opune ajutorului american acordat elementelor „contras". De altfel, problema în sine continuă să rămînă controversată, generînd noi divergențe și dezacorduri în cercurile politice de la Washington.

Comentînd votul Senatului, șeful diplomației nicaraguane, Miguel D'Escoto, a declarat: „Este o mare rușine că o țară ce-și spune democratică și care se autoproclamă apărătoare a drepturilor omului a discutat și aprobat alocarea de fonduri pentru menținerea unei forțe teroriste și mercenare ce are drept unic țel înlăturarea guvernului Nicaraguăi". Votul Congresului „nu ucide acordurile de la Esquipolas, ci dăunează prestigiului Statelor Unite" pe plan internațional — a arătat D'Escoto.

La 10 august, secretarul de stat american, George Shultz, și-a încheiat un turneu-fulger în trei țări centro-americane — Honduras, El Salvador și Costa Rica —, unde a conferit cu președintele Jose Azcona, Rodolfo Castillo (ad-interim) și Oscar Arias. Turneul lui Shultz s-a desfășurat sub stricte măsuri de securitate, după ce, luni 8 august, în timpul vizitei sale în Bolivia, a avut loc un atentat terorist împotriva sa.

Acesta a fost cel de-al treilea turneu al secretarului de stat american în America Centrală, în mai puțin de șase săptămîni, desfășurat, ca și cele precedente, în intenția de a găsi sprijin pentru politica americană împotriva guvernului de la Managua. (Primul turneu a avut loc, între 29 iunie și 1 iulie, în toate țările regiunii, cu excepția Nicaraguăi, iar al doilea — 1 august — în Guatemala, unde s-a întîlnit cu miniștrii de externe guatemalez, costarican, hondurian și salvadorian, ce au refuzat să semneze o declarație antisandinistă). Părerile privind rezultatele ultimelor sale vizite sînt defavorabile în zonă. În timp ce Shultz declara că acest turneu a constituit un „succes", presa latino-americană menționa că, și de data aceasta, înaltul funcționar american a părăsit regiunea „cu mîinile goale", fără a obține consensul dorit împotriva guvernului nicaraguan.

R. D.

În această săptămînă...

Rangoon. Noi evoluții politice

După numai 18 zile de la instaurarea la putere, în condițiile unui val de proteste antiguvernamentale, președintele birman U Sein Lwin și-a prezentat demisia. Potrivit postului național de radio, citat de agenția „Kyodo", el a demisionat și din funcția de președinte al Partidului Programul Socialist Birman (P.P.S.B.), de guvernămînt.

U Sein Lwin și-a asumat postul de lider al partidului la 26 iulie, după retragerea fostului președinte al P.P.S.B., U Ne Win, iar, la 27 iulie, i-a succedat lui U San Yu ca președinte al statului. Explicînd retragerea fostei conduceri birmane, comentatorii se refereau la tulburările care agitau de mai mult timp țara, avînd la bază mai ales nemulțumirea față de o situație economică în sensibilă deteriorare.

Deși, venind la putere, Sein Lwin a declarat că are în vedere o serie de reforme în domeniul economic, se pare că aceasta nu a satisfăcut, deoarece noi tulburări au izbucnit la Rangoon și în alte localități birmane — consemna agenția „China Nouă". Astfel, la 3 august — nota agenția —, grupuri de studenți au demonstrat pe străzile capitalei, scandînd lozinci antiguvernamentale și cerînd ridicarea stării de urgență, proclamate cu puțin înainte. Cîteva zile mai tîrziu, demonstrațiile s-au extins și au căpătat amploare. Poliția a intervenit. La 9 august, incidentele tulburau 25 de orașe birmane. Potrivit unor date incomplete, furnizate de autorități și preluate de „China Nouă", în numai cîteva zile, aproape 100 de demonstranți și-au pierdut viața, alți 200 au fost răniți și s-a operat un mare număr de arestări. Polițiști și soldați au avut, de asemenea, de suferit.

Pe acest fundal a avut loc demisia lui U Sein Lwin din funcția de președinte al țării și al partidului guvernamental, ca și din cele de membru al C.C. și al parlamentului. La 19 august, urmează să aibă loc o ședință extraordinară a C.C. al P.P.S.B., pentru confirmarea demisiei și alegerea unui nou lider. De asemenea, — a informat postul birman de radio — o sesiune extraordinară a Adunării Consultative Populare este prevăzută, tot pentru 19 august, pentru desemnarea succesorului lui Sein Lwin la conducerea statului.

1000+1

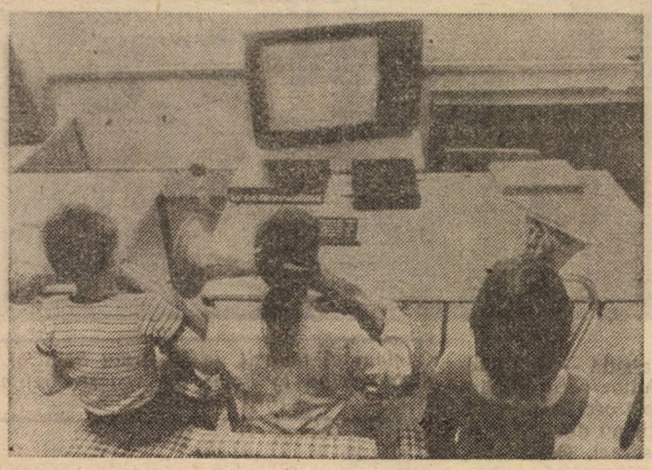

Elevi ai unei şcoli din Jena (R.D. Germană) învaţă să cînte la instrumente de suflat, cu ajutorul calculatorului

Recomandare

Centrul pentru studii strategice şi internaţionale de la Washington (care realizează proiecte privind concepţia politicii externe a S.U.A.) a recomandat Administraţiei Statelor Unite să accepte negocieri directe cu Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei. „O.E.P. nu poate fi înlocuită, deoarece numai această organizaţie reprezintă poporul palestinian", se arată în raportul referitor la viitoarea politică a S.U.A. în Orientul Mijlociu.

Majorare

Principalele bănci britanice au hotărît să majoreze cu 0,5 la sută, respectiv la 11 la sută, diferitele tipuri de dobînzi percepute după ce Banca Angliei a anunţat o creştere pentru dobînzile sale la împrumuturi. Este pentru a şaptea oară din luna iunie cînd se procedează la o modificare a dobînzilor, în urma hotărîrii guvernului britanic de a acţiona pe această cale pentru combaterea inflaţiei. În ultimele două luni, dobînzile au crescut, astfel, cu 3 la sută, potrivit unor statistici oficiale citate de agenţia „EFE".

Aprecieri

Preşedintele Ciprului, Ghiorghios Vassiliou, a apreciat într-un interviu că viitoarele convorbiri pe care le va avea (începînd de la 24 august), la Geneva, cu liderul cipriotilor turci, Rauf Denktaş, oferă posibilităţi pentru soluţionarea unor probleme cu care se confruntă Ciprul, inclusiv cea a divizării insulei. Recunoscînd faptul că dialogul intercipriot la nivel înalt va fi „dificil", preşedintele a subliniat că, în prezent, climatul internaţional este favorabil tratativelor şi reglementării unor conflicte regionale. De asemenea, ministrul cipriot de externe, G. Iacovou, şi-a exprimat optimismul în legătură cu perspectivele unei soluţionări juste şi trainice a problemei cipriote. „Perspectivele reglementării problemei cipriote sînt foarte bune", a declarat el, după întrevederea de la Atena cu primul ministru grec, A. Papandreu. Ministrul cipriot a precizat că a avut cu premierul grec un schimb de păreri în legătură cu viitoarea întîlnire dintre preşedintele Vassiliou şi liderul cipriot turc, Rauf Denktaş.

Propuneri

Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a anunţat, la o conferinţă de presă, — arată agenţia „China Nouă" — că a prezentat Marocului şi Frontului Polisario propuneri vizînd soluţionarea problemei Saharei occidentale. Fără a furniza amănunte asupra conţinutului acestor propuneri, el a apreciat că ele „reflectă poziţiile" părţilor în conflict şi iau în considerare toate elementele necesare unei reglementări paşnice, inclusiv termenii unei încetări a focului şi modalităţile de organizare a unui referendum pentru determinarea statutului teritoriului respectiv. Propunerile constituie „un compromis" de natură să faciliteze „o soluţie justă şi durabilă a problemei Saharei occidentale, în condiţii acceptabile pentru comunitatea internaţională", a spus Perez de Cuellar, care a precizat că a cerut părţilor să dea răspunsul lor pînă la 1 septembrie.

Incident

Guvernul angolez a recunoscut că avionul cu care preşedintele Botswanei, Quett Masire, se deplasa spre Luanda, a fost lovit de aviaţia angoleză, care l-a considerat din greşeală „aparat inamic" — a anunţat agenţia botswaneză „BOPA". (Avionul preşedinţial a reuşit să aterizeze cu un singur motor în funcţiune, preşedintele Quett Masire fiind uşor rănit). Ulterior, preşedintele Republicii Populare Angola, Eduardo dos Santos, a dispus constituirea unei comisii speciale de anchetă care să stabilească împrejurările în care, în spaţiul aerian angolez, a fost atacat din greşeală avionul la bordul căruia se afla preşedintele Quett Masire. Comisia include reprezentanţii a patru ministere : transporturi şi telecomunicaţii, apărării, securităţii statului şi afacerilor externe, precum şi delegaţi din partea Republicii Botswana şi ai Organizaţiei Aviaţiei Civile Internaţionale (O.A.C.I.). După acest incident, Ministerul afacerilor externe al R.P. Angola a anunţat că avionul „se deplasa pe un culoar aerian care, din luna octombrie anul trecut, fusese închis pentru zborurile aparatelor civile".

Arme

În Camera Reprezentanţilor a Congresului S.U.A. a fost prezentat un proiect de lege privind restrîngerea considerabilă a comerţului cu arme pentru persoane particulare. Potrivit ziarului „U.S.A. Today", în prezent, în Statele Unite, se află în folosinţă personală 130 milioane de arme de foc la o populaţie de 244 milioane de locuitori. Anual, cu armele de foc se comit, în medie, 11 000 de asasinate, 15 000 de sinucideri şi aproape 2 000 de accidente grave.

„Revolta palestiniană a costat Israelul peste 700 milioane de dolari"

Revolta palestiniană a adus economiei israeliene un grav prejudiciu, care se ridică la peste 700 milioane de dolari, inclusiv pierderile datorate scăderii numărului de turişti şi cheltuielilor militare suplimentare — a declarat Amnon Nebach, consilier economic al ministrului israelian al afacerilor externe, Shimon Peres.

Observatorii — arată agenţia marocană „MAP" — remarcă eşecul programului de reorganizare economică, creşterea inflaţiei şi încetinirea ritmului dezvoltării economice. Pentru prima dată în decurs de opt ani, volumul producţiei industriale a scăzut cu 3,5 la sută. Nivelul inflaţiei a depăşit 20 la sută — cu 16 la sută mai mult decît anul trecut.

Masele largi populare nu vor să accepte deteriorarea condiţiilor de viaţă şi reducerea programelor sociale ale statului. Anul trecut, grevele — exclusiv cele ale palestinienilor — au provocat economiei israeliene pierderea a 1,3 milioane zile de muncă ,adică triplul indicelui respectiv pentru anul 1986.

Situaţia este deosebit de gravă în domeniul sănătăţii publice, unde grevele durează de mai multe luni.

Observatorii politici subliniază că, printr-o serie de majorări ale preţurilor la unele produse, guvernul lui Shamir speră, în felul acesta, să umple golurile provocate în buget de cheltuielile militare care nu încetează să crească, de pierderile importante provocate economiei israeliene de insurecţia populară din teritoriile ocupate, care durează de peste opt luni. Oficialităţile israeliene — conchide agenţia citată — au fost nevoite să recunoască faptul că pierderile provocate de revolta palestiniană au înghiţit peste jumătate din sporul anual al producţiei.

Împotriva bazelor militare străine

La Manila au continuat demonstraţiile în semn de protest faţă de prezenţa bazelor militare străine pe teritoriul Republicii Filipine. În acelaşi timp, în apropierea bazei militare americane de la Subic Bay, de lîngă oraşul filipinez Olongapo, a avut loc o puternică demonstraţie, participanţii cerînd desfiinţarea bazelor militare străine. O manifestaţie asemănătoare a avut loc şi în faţa bazei americane Clark Field. Mişcările pacifiste intenţionează să organizeze, în continuare, astfel de manifestaţii cu prilejul următoarelor runde de convorbiri americano-filipineze privind statutul bazelor militare ale S.U.A. din Filipine. Sub presiunea acestor mişcări, în cadrul tratativelor au fost realizate anumite progrese, în special în ce priveşte controversata problemă a focoaselor nucleare, a căror intrare şi depozitare în ţară ar putea fi interzise de guvernul de la Manila, se arată într-un comunicat dat publicităţii de delegaţiile negociatoare.

LE MONDE diplomatique

PARIS

„Occidentul – o lume a inegalităților"*)

Oameni ai muncii de la firma SNECMA demonstrînd la Paris în favoarea majorării salariilor

Ultimul succes al ideologiei liberale, alegerile prezidențiale și legislative din Franța au consacrat ralierea socialiștilor la logica economiei de piață, rezultat al unei lungi alunecări declanșate în 1982. Este vorba — apreciază „Le Monde Diplomatique" — de a stabili cu conservatorii centriști bazele unui acord majoritar, care se bazează pe clasele mijlocii și este plasat sub semnul unei Europe occidentale reduse la o mare piață.

Grupurile financiare și economice dominante nu cer de altfel mai mult. Lor le revine împărțirea „pieței libere", unde vor putea desfășura, fără piedici, noul peisaj capitalist pe care-l modelează deja cu ajutorul alianțelor strategice, al măsurilor de control și al speculațiilor. Guvernelor le revine sarcina să se înțeleagă cu cetățenii lor, să acrediteze ideea unui consens, a unei mobilizări a tuturor pentru a înfrunta irezistibila scadență din 1992 (respectiv proiectul „pieței unice" — n.n.) și de a amortiza noile șocuri pe care această scadență le va provoca (...).

Acumularea de bogății continuă, dar într-un ritm încetinit. Mijloacele de acțiune științifice și tehnologice se înmulțesc, dar lungul drum către egalitate, pe care se bazează proiectul democratic, rămîne blocat. Departe de a se reduce, formidabilele inegalități, care structurează societățile și dau formă raporturilor dintre state și popoare, cresc în mod inexorabil. Se lărgește decalajul dintre bogați și săraci în țările dezvoltate, dintre acestea și restul lumii.

Regiune privilegiată a lumii, Europa comunitară numără astăzi 44 milioane de săraci, fiecare dispunînd de mai puțin de jumătate din venitul individual mediu din țara sa ; în 1976, numărul lor se ridica la 30 milioane. În această categorie figurează un mare număr de persoane vîrstnice, care trăiesc adesea în singurătate și mizerie, mame de familie celibatare (numărul lor atinge aproape 4 milioane), imigranți. Jumătate din cei 16 milioane de șomeri sînt fără lucru de peste doi ani și majoritatea lor nu mai primesc alocații. Un tînăr vest-european sub 25 de ani din patru este lipsit de loc de muncă, deci de venit. Cea mai mare parte nu au avut niciodată vreo slujbă.

La cealaltă extremitate, 20 la sută din populație dispune de circa jumătate din venituri și averi, iar 10 la sută — de peste o treime. În cursul ultimilor zece ani, în numeroase țări ale Europei occidentale, ca și în Statele Unite, bogații au devenit mai bogați, iar săracii mai săraci. Odată declanșată, evoluția este ireversibilă ; inegalitățile veniturilor și averilor sînt, de fapt, purtătoare ale altor inechități pe care le dezvoltă și le antrenează într-un proces cumulativ. Locurile de muncă cel mai puțin bine remunerate sînt și cele mai grele, cele mai puțin avantajoase ; cei care le ocupă au o speranță de viață mai redusă ; ei n-au nici o șansă să dobîndească o pregătire calificată, să aibă posibilitatea de a-și petrece timpul liber, să aibă acces la cultură, la condiții de viață și de locuit decente. Copiii lor vor suferi din școală de pe urma handicapului mediului lor cultural și social. Fie că este vorba de învățămînt, locuință, cultură, sănătate, ierarhiile bazate pe inegalitate se vor înscrie întotdeauna în același sens.

Asemenea ierarhii le regăsim și în relațiile cu justiția, în domeniul fiscului și în viața politică. Participarea la alegeri, ca și în instanțele reprezentative, locale și naționale, crește odată cu poziția socială a cetățenilor.

La nivel înalt, o elită restrînsă, financiară, administrativă și politică, ai cărei membri sînt solidari, hotărăște, fără control și cît mai avantajos cu putință, în interesul său, investițiile, marile proiecte, regrupările și alianțele multinaționale, care condiționează viitorul tuturor. Reorganizarea regimurilor politice după modelul Statelor Unite sau Germaniei federale cucerește treptat celelalte democrații occidentale. Marginalizînd expresia și reprezentarea oricărui proiect social care iese din schemele cunoscute, se reduce opțiunea democratică la alternanța dintre frați gemeni, formațiuni și coaliții pe care nu le deosebește nici un element esențial ; dezbaterea se reduce la o costisitoare competiție spectaculoasă golită de orice conținut politic.

Ofensiva liberală din Franța denunță fără încetare ravagiile „mașinii egalitare", aplicată, chipurile, în societățile dezvoltate, unde egalitarismul dominant ar duce, în mod inevitabil, la o birocrație tentaculară, la respingerea diferențelor și a ierarhiilor, la o tristă uniformizare a modurilor de trai. Ipotetica apariție a egalitarismului nu este, însă, o problemă a viitorului apropiat, atît timp cît inegalitățile foarte reale domină peste tot. Dar nimic nu poate justifica sacrificarea exigențelor justiției și echității pe altarul redresării economice sau al progresului tehnic. Creșterea democratică este mai vitală decît creșterea economică (...).

Departe de a fi stimulative, majoritatea inegalităților constituie anacronisme. Faptul că ele se manifestă în venituri, justiție, fiscalitate, învățămînt, condiții de locuit, sănătate, cultură sau participare politică blochează evoluțiile necesare, în timp ce există soluții care ar permite reducerea lor treptată.

În pofida progreselor realizate de peste un secol, democrațiile occidentale sînt departe de a-și fi atins obiectivele.

* Din „Le Monde Diplomatique" nr. 412/1988

ISTORIE ȘI ACTUALITATE

„Erou vinde medalii..."

La coborîrea nopții, era în 7 decembrie 1942, de pe submarinul britanic „Tuna", au fost lansate, în dreptul estuarului Girondei, cinci canoe cu zece membri ai unității speciale de comando — „Detașamentul de patrulare de șoc al infanteriei marine regale" — avînd în frunte pe maiorul Herbert George („Blondie") Hasler. Misiunea : să pătrundă prin dispozitivul german, străbătînd pe estuar 150 km, să plaseze încărcături explozive în vederea scufundării, în rada portului Bordeaux, a unor mari nave folosite pentru aprovizionarea mașinii de război hitleriste. Steagul cu zvastica flutura atunci la Capul Nord și pe Acropole, în porturile norvegiene, olandeze, belgiene și franceze de la Atlantic, în deșertul libian și în Munții Caucazului.

Peripețiile lor, pînă în noaptea de 11 spre 12 decembrie, cînd încărcăturile explozive au fost plasate, scoțînd din funcțiune, la declanșarea lor după nouă ore, patru mari cargouri, au fost repovestite în nenumărate cărți (vezi și

FORTUNE

ESSAY

THE RICH AND THE POOR

Statele Unite. „Bogaţii şi săracii"

Săptămîna trecută, Departamentul muncii din Statele Unite — informează agenţia „EFE" — a dat publicităţii un raport în care se arată că 6,6 milioane de americani nu au un loc de muncă. Această cifră exprimă, sec, una din marile tragedii ale ţării : milioane de oameni lipsiţi de dreptul lor elementar de a munci, neavînd certitudinea zilei de mîine, aflaţi la periferia unei societăţi care îi ignoră şi îi respinge. De foarte multe ori, singurele refugii ale acestor dezmoşteniţi ai soartei sînt drogurile sau violenţa.

Redăm, în continuare, cîteva pasaje dintr-un articol care a fost publicat, recent, de revista americană „Fortune". Autorul articolului a încercat, folosind argumente mai mult sau mai puţin subiective, să justifice starea în care se află o mare parte din cei lipsiţi de un loc de muncă sau de adăpost. Imaginile şi situaţiile prezentate în acest articol, în discuţia diverselor teorii sînt, însă, relevante şi lipsite de orice subiectivism.

Nici un scriitor nu ar îndrăzni să descrie contrastele care există între bogaţi şi săraci, omniprezente astăzi în viaţa oraşelor americane. Imaginile vin parcă dintr-o altă lume, de-a dreptul incredibilă. Chiar sub geamurile apartamentelor de şase milioane dolari, situate pe Fifth Avenue, în New York, în care locuiesc cei ca Jaqueline Onassis sau Laurence Rockefeller, dorm oameni fără adăpost, cîteodată doi pe aceeaşi bancă, înghesuiţi între boccelele murdare în care îşi ţin tot avutul".

„Anul trecut, în preajma sărbătorilor de iarnă, la New York, cei care stăteau la rînd să cumpere o porţie de icre negre îşi fereau blănurile de cei ce erau aşezaţi la o coadă lungă şi aşteptau deschiderea unei cantine de binefacere, pentru a primi porţia zilnică de supă. În curţile interioare ale unor imobile în care locuiesc bancheri ce realizează, anual, cîştiguri de milioane, caută refugiu oameni fără adăpost, aşteptînd, acolo, trecerea zilei. Fiecare newyorkez ştie că, în drumul său spre staţia de autobuz sau metrou, va întîlni, cu siguranţă, o adunătură ciudată de cerşetori şi oameni care nu au unde să locuiască".

Autorul articolului, Myron Magnet, menţionează că „sărăcia care pătrunde în America începe să-i neliniştească (!) pe cei avuţi" şi citează opinia unui istoric american : „Săracii au devenit permanenţi, demoralizînd întreaga societate".

În continuare, se expun, critic, cîteva teorii prin care se încearcă, mai mult sau mai puţin, explicarea fenomenului de şomaj şi a stării de sărăcie la care au ajuns milioane de oameni. Una din aceste teorii acuză marile schimbări care au avut loc în economia americană. Ele, se spune în articol, ar fi cauzat o revoluţie pe piaţa forţei de muncă. Conform acestei teorii, aceleaşi forţe economice globale de pe urma cărora „beneficiază cei bogaţi prin crearea unor locuri de muncă, de înaltă calificare şi foarte bine retribuite, îi sărăcesc pe cei nevoiaşi, prin transferarea, în străinătate, a posturilor cu o calificare redusă sau prin desfiinţarea lor definitivă. Cei săraci nu au pregătirea necesară pentru a face faţă acestei situaţii. William Woodside, preşedintele companiei Primerica, spune : «Noi am creat o societate formată din două niveluri. Cerinţele calificării cresc mereu şi noi nu dăm celor săraci educaţia necesară pentru a le permite accesul la muncile calificate»".

Problema şomajului comportă şi aspecte culturale, nu numai economice. „Educaţia precară a celor săraci", se arată în continuare, „i-a lipsit, pe aceştia din urmă, de resursele care să le permită realizarea profesională şi socială. La rîndul lor, ei transmit copiilor un set de valori şi atitudini care, împreună cu o dezvoltare emoţională şi intelectuală redusă, duc, în final, la eşec. Astfel, aflaţi la cea de-a treia generaţie, aceşti săraci sînt «prinşi» într-un fel de «patologie familială» care, chiar mai mult decît sărăcia, defineşte pe cei nevoiaşi : abandonul şcolii, lipsa unui loc de muncă, abuzul de droguri şi de alcool, dependenţa faţă de ajutorul de şomaj şi, în cele din urmă, crima".

„Cei bogaţi sînt implicaţi în sărăcia celor nevoiaşi. În ultimii 25 de ani, bogaţii au creat un fel de cultură proprie — un set de valori, atitudini şi politici sociale. Noua cultură a celor avuţi nu respectă valorile care ar putea promova oamenii pe scara economică — precum sobrietatea, cumpătarea, tenacitatea şi alte virtuţi, ce par să aibă azi o rezonanţă «antică». Irving Kristol, editorul revistei «The Public Interest» spune în legătură cu aceasta : «Este greu să depăşeşti sărăcia dacă societatea continuă să ia în derîdere

---

„Operaţiunea Frankzon" în *Magazin istoric* nr. 9/1985) şi chiar într-un film apărut pe ecranele londoneze în 1955 (*The Cockleshell Heroes*).

Operaţiunea a avut un dublu epilog. Primul, chiar atunci — doi morţi, imediat după încheierea acţiunii, alţi şase membri ai grupului capturaţi şi executaţi de inamic, deşi erau în uniformă. Maiorul „Blondie" Hasler şi caporalul Bill Sparks au izbutit, cu ajutorul Rezistenţei franceze, să traverseze Pirineii şi, prin Gibraltar, să ajungă la Londra în februarie 1943.

Al doilea epilog a avut loc, recent, în eleganta sală de licitaţii pentru obiecte de artă şi rarităţi a Casei Sotheby, din Londra. Pentru 31 000 lire sterline un cumpărător, care a dorit să rămînă anonim, a achiziţionat o *„colecţie a vitejiei"* : Medalia pentru serviciu remarcabil, Steaua (medalia) 1939—45, Steaua Atlanticului, Steaua Africii, Steaua Italiei, Steaua Birmaniei, Medalia Apărării, Medalia de Război. Cele opt medalii aparţineau ultimului dintre supravieţuitorii „eroilor canoelor" — Bill Sparks (H.G. Hasler a decedat anul trecut). *„Am pierdut opt camarazi minunaţi* — a spus unui corespondent al ziarului *Times* Bill Sparks (65 de ani). *Medaliile reprezentau o legătură cu ei. Cînd le purtam la Cenotaph* (monument în centrul Londrei, în memoria celor căzuţi în primul război mondial — n.n.) *sau la alte defilări, îi reprezentam pe aceşti băieţi".*

Bill Sparks — un erou al războiului, nevoit să-şi vîndă medaliile...

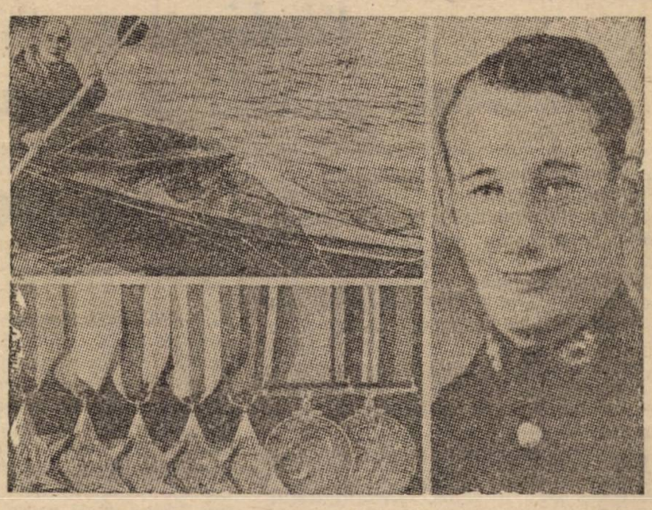

De ce şi-a vîndut, atunci, medaliile ? Ne-o spune D. Nicolson-Lord, de la *Times* : „Dl. Sparks, care împreună cu soţia sa, Irene, în vîrstă de 68 ani, trăieşte într-o rulotă la Herstmonceaux, East Sussex, a fost forţat la această vînzare, cînd pensia lui a fost tăiată cu 20 lire pe săptămînă, după introducerea unor noi reglementări în primăvară". El „s-a despărţit de «Medalia pentru Serviciu Remarcabil» şi de alte şapte, deoarece pensia lui de invaliditate a fost micşorată şi economiile lui sînt pe punctul de a se epuiza". Acesta a fost, în cele din urmă, pentru Bill Sparks, reversul medaliei.

Eugen Preda

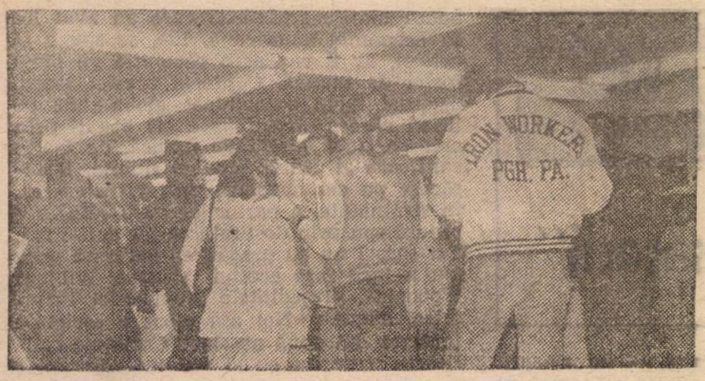

În așteptarea unui loc de muncă, la un birou de plasare din Statele Unite

calitățile care te-ar ajuta să te ridici deasupra ei»".

Analizînd posibilitatea obținerii unui loc de muncă ,autorul articolului din „Fortune" menționează faptul că șansa imediată de a primi ceva de lucru se rezumă la posturi obscure, incerte. Vînzători de tonetă, îngrijitori, acestea sînt locurile de muncă la care pot aspira — și asta nu întotdeauna — cei ce doresc să muncească. Imaginea se repetă în nenumărate ipostaze : „Soțul și soția, avînd trei copii, caută să se descurce cu slujbele lor lipsite de orice perspectivă, încercînd să facă față unui mediu ostil, deosebit de deprimant".

Se fac, de asemenea, referiri la așa-numitele „efecte ale mutațiilor" care au avut loc în societatea americană, în anii '60, și la comportamentele generate de acestea — renunțarea la „inhibițiile sofisticate ale societății", „renunțarea la viața socială", „uitarea familiei", „libertatea sexuală", „mișcarea hippy", „refugiul în droguri și băutură". Aceste „efecte" au fost cultivate într-un sistem în care valorile adevărate par tot mai golite de sens. „Sărăcia și lipsa unui adăpost", se arată în articol, „nu au apărut peste noapte, ci sînt roadele crescute de-a lungul anilor, din semințele sădite de cei bogați... Tinerii formează o mare parte din cei care rătăcesc pe străzi, în căutarea unui adăpost. Mulți dintre ei au fost neglijați de familiile lor destrămate. Lipsiți de sprijinul și îndrumarea familiei, acești tineri simt că nu mai au nici o șansă. Ce a adus libertatea sexuală ? În ghetto-urile urbane — cel din Harlem, de exemplu — 80 la sută din copii sînt născuți în afara căsătoriilor, de mame minore. Calvin Watkins, un tînăr de 31 de ani, spune reporterilor că este tatăl a 19 copii, de la patru femei. El locuiește, în prezent, împreună cu două dintre acestea și cu nouă copii, într-un cămin finanțat cu ajutor social".

„Drogurile și-au cerut, și ele, tributul. Atunci cînd elevii de liceu au început să consume marijuana, epidemia drogurilor a cuprins și lumea ghetto-urilor. La început, New York, în 1966, apoi Detroit și restul orașelor. Astăzi, prețul scăzut al «crack»-ului a dat acestui flagel, precum și criminalității, proporții de coșmar. Plasatori de droguri, în vîrstă de 13 ani, se plimbă pe străzi, cu o mînă încleștată pe mînerul unui pistol, pe care nu ar ezita să-l folosească, iar cu cealaltă vînzîndu-și «marfa». Drogul este unul din mijloacele cele mai sigure de a îngroșa rîndurile celor fără adăpost, al celor care ajung la periferia societății. 40 pînă la 60 la sută din cei care urmează o școală nu reușesc s-o termine ; apoi, un procent mult mai mare, dar greu de calculat, de adulți nu reușesc să aibă un loc de muncă".

Analizînd, în continuare, carențele sistemului juridic american ,autorul menționează faptul că, între 1963 și 1980, numărul infracțiunilor a crescut de patru ori, iar cel al crimelor s-a dublat. Sistemul actual de legi este, în opinia autorului, deosebit de „elastic", favorizînd creșterea ratei criminalității.

În orașele americane „cetățenii realizează din ce în ce mai mult amenințarea pe care o reprezintă drogurile și consecințele consumului acestora. Există grupuri care nu se limitează numai la infracțiuni, ci generează o atmosferă înspăimîntătoare în spațiile urbane. Tineri care formează «o subclasă» de indivizi, bolnavi mintali, a căror violență duce la crime brutale, care acostează trecătorii speriați și terorizează copiii". În acest context, se amintește și de schimbările ce au avut loc în sistemul de asistență medicală. Rezultatul acestor schimbări s-a concretizat în părăsirea, literalmente, a „100 000 sau 150 000 de grav bolnavi psihic, care, într-o societate mai rațională, ar fi fost puși sub îngrijire medicală. Ei cutreieră, astăzi, străzile Americii, lipsiți de un adăpost — reprezentînd o treime din cei care nu au un loc de refugiu în America — și, în același timp, una din categoriile de săraci cea mai vizibilă și tulburătoare. Pacienții au fost dați afară din spitale și trimiși în necunoscut, într-un sistem care, virtual, nu acordă nici o asistență. Ei nu au mai primit medicamente, au devenit și mai bolnavi și au format unul din primele valuri ai celor fără adăpost. Categoria cea mai recentă a bolnavilor mintali, lipsiți de adăpost, este formată din tineri care nu au beneficiat niciodată de vreo internare sau de medicamente și care, de cele mai multe ori, își agravează boala recurgînd la droguri sau alcool, pentru a căuta să uite starea în care se află".

Washington: delincvența juvenilă în ascensiune*)

le point

Este o zonă cvasiinterzisă, în care polițiștii nu se aventurează niciodată fără vestă de protecție împotriva gloanțelor. Vîrsta medie a adversarului: 14 ani. Cîmpul de luptă : Washington, nu departe de Casa Albă. Ghetto-ul negrilor. De doi ani, bande rivale de adolescenți, vînzători de cocaină, duc un crîncen război economic : 19 morți, 200 de răniți cu focuri de armă în 1987. Statisticile poliției arată că aceste cifre s-au dublat în decurs de un an. Capitala federală a Statelor Unite este zguduită de o violență fără precedent în momentul în care președintele Reagan relansează o cruciadă națională împotriva drogurilor.

Alături de Los Angeles, Washingtonul este orașul american cel mai afectat de consumul de cocaină și de PCP — „praful îngerilor", un drog sintetic. El a devenit o piață foarte rîvnită de cînd la New York și la Miami, unde consumul de droguri a crescut enorm, cursurile se prăbușesc.

Pentru a-și realiza un venit mediu zilnic de 200 dolari, bandele locale, recrutate de căpeteniile comerțului cu droguri, resping invazia traficanților de altă categorie. Majoritatea acestora sînt jamaicani și imită tradiția locală a crimei organizate. Tactica lor este simplă : a semăna teroare în rîndurile concurenței. Uneori își asasinează chiar clientela. Ei reglează astfel conturile cu rău-platnicii care cumpără droguri pe credit. Dar a plăti cu bani gheață nu mai constituie o garanție : anul trecut, doi clienți albi au fost lichidați înainte chiar să fi putut fuma ultima lor țigară de „crack", un derivat al cocainei.

În Greater Southeast Hospital, situat în centrul districtului 7, la care au acces și cei din ghetto, 90 la sută din cazurile urgente sînt victimele răfuielilor dintre bande. „În urmă cu trei luni, un adolescent a fost ucis cu 17 gloanțe trase în piept. Îl îngrijisem de patru ori pentru răni grave", afirmă doctorul Michael Lippe. Washingtonul se situează pe locul doi, după Detroit, în ce privește numărul de crime comise în Statele Unite în 1987.

De șase luni, puterea de foc a traficanților se mărește. La miezul nopții, bande de copii, purtînd arme mai grele decît ei, trag rafale în aer. Demonstrație de forță. De la 12 ani, ei cumpără revolvere la prețuri de 700 dolari. Arme semiautomate cu calibru de 9 mm și pușca-mitralieră „Uzi", de fabricație israeliană, au intrat în arsenalul lor. În primele luni ale anului, poliția Washingtonului a capturat pe străzi 500 de arme.

După ce sînt interogați, minorii sînt lăsați imediat liberi. La 16 ani, ei sînt trimiși la „reform school" — un fel de casă de corecție. La ieșire, majoritatea recidivează. „Ei știu că închisorile sînt supraaglomerate și că nu riscă nici o condamnare grea", declară Gary Hankins, purtător de cuvînt al unui organism al poliției. „Copiii încep să vîndă droguri de la 10 ani. Pentru că ei nu își închipuie nici un alt viitor, explică Douglas Carter, un cadru universitar de culoare. Nici un viitor pentru a patra generație de șomeri. Familiile, în proporție de 90 la sută fără slujbă, încearcă să le dea o educație, dar fără nici un rezultat. Lăsați de capul lor, copiii imită violența pe care o văd practicată la adulți. Așa cum văd la televizor, ei trag cu sînge rece. „De ce m-aș bate cu el, dacă pot să-l ucid ?", a explicat poliției un tînăr criminal. „A trage este soluția rapidă pe care o aplică în cazul unui conflict", afirmă doctorul Michael Lippe, dînd exemplul unui băiat de 14 ani care a deschis focul asupra surorii lui, deoarece refuzase să-i dea un pachet de biscuiți.

* Din „Le Point" nr. 812/1988

Cu prilejul deschiderii în capitala niponă a biroului Congresului Național African, în sala „Nipon Seinenkan" din Tokio a avut loc, recent, un miting antiapartheid, la care au participat aproximativ 1 500 de simpatizanți ai luptei împotriva discriminării rasiale

Moțiune

Marea Adunare Națională a Turciei a aprobat o moțiune introdusă de Partidul Patriei, de guvernămînt, prin care se prevede scurtarea termenului de convocare a unui referendum de la 120 la 40 de zile. Parlamentul s-a pronunțat pentru amendarea Constituției din 1982 prin referendum, ceea ce va permite organizarea de alegeri municipale în luna noiembrie, informează agenția „Anatolia". Ulterior președintele Republicii Turcia, Kenan Evren, a semnat documentul aprobat de Marea Adunare Națională.

Decalaj

Decalajul dintre nordul și sudul Italiei s-a adîncit și mai mult, constată un studiu al institutului „Svimez" de cercetări economice din peninsulă, care apreciază că șomajul afectează mai multe persoane din zona meridională decît oricînd în perioada postbelică. Astfel, procentul celor aflați în căutarea unui loc de muncă a crescut de la 16,5 în 1986, la 19,2, în 1987, afirmă studiul. Pentru prima dată după război, se subliniază, cota reprezentată de sud în șomajul național a depășit 50 la sută în 1987, în timp ce, aici, nu trăiește decît 33 la sută din populația activă a țării.

Dirijabil

Vameșii nord-americani au început să utilizeze, în lupta împotriva contrabandiștilor de stupefiante, dirijabile tip Zeppelin. Pînă la sfîrșitul anului 1989, de-a lungul graniței sudice a țării, vor fi instalate 11 asemenea aparate. Acestea vor fi înzestrate cu instalații radar, cu ajutorul cărora se urmărește depistarea avioanelor traficanților de droguri care zboară la joasă înălțime.

Revenire

Secretarul general al Ligii Arabe, Chedli Klibi, a declarat ziarului „Al Ahram" că revenirea Egiptului în cadrul Ligii este o „problemă vitală, avînd în vedere că lumea arabă nu se poate lipsi de această țară". El a apreciat că „este deschisă calea pentru a se ajunge la obiectivul comun, și anume reluarea, de către Egipt, a locului care îi revine în lupta pe plan arab, în vederea emancipării, dezvoltării, libertății și suveranității".

Convorbiri

La Addis Abeba — relatează agenția „China Nouă" — au loc convorbiri între înalte oficialități din Etiopia și Sudan în vederea soluționării divergențelor politice dintre cele două țări și a unor probleme referitoare la securitatea în zona de frontieră. (Etiopia a acuzat Sudanul că îi sprijină pe rebelii etiopieni din provinciile Eritreea și Tigre, iar Sudanul acuză Etiopia că îi sprijină pe rebelii din sudul Sudanului). O întîlnire bilaterală similară a avut loc la Khartum în luna mai.

Energie

De acum pînă în anul 2000, sursele regenerabile ar putea acoperi 5 la sută din cererea de energie în Piața comună, relevă un raport al Comisiei executive a C.E.E. Astfel, energia solară va asigura 6—8 milioane tone echivalent de petrol (TEP), biomasa și deșeurile : 9—14 milioane, energia geotermică : 6—7 milioane, iar energia eoliană și marină : 5—6 milioane.

Taxe

Un adolescent nord-american va trebui să plătească peste 1 500 de dolari, anual, pentru a putea să studieze în colegiile de stat, în timp ce, în cele particulare, suma urcă la 13 000 de dolari — relevă un raport dat publicității, la Washington, de organizația „College Board". Potrivit documentului amintit, datorită faptului că taxele pentru studii în universitățile și colegiile din S.U.A. vor crește cu 9 la sută, va deveni din ce în ce mai dificil pentru tineri să intre în centre universitare importante. Astfel, cursurile anuale la universitățile Harvard, Boston, Chicago și în alte centre similare din Statele Unite vor costa peste 20 000 de dolari. Studiul precizează că, în ultimii opt ani, costul taxelor în învățămîntul superior a crescut, în S.U.A., de aproximativ două ori mai repede decît inflația, iar specialiștii apreciază că această situație va continua.

Precizări

Interesele poporului irlandez cer să se dea dovadă de voință politică în vederea încetării vărsării de sînge și identificării unor căi pașnice de reglementare a situației din Ulster — a declarat ziarului „Morning Star" secretarul general al P.C. din Irlanda, James Stewart, referindu-se la situația din Irlanda de Nord, care s-a agravat considerabil în ultimele zile. Liderul comuniștilor irlandezi a relevat că accentul trebuie pus pe metodele politice de luptă.

Tentativă

Vicepremierul și ministrul apărării al Tanzaniei, Salim Ahmed Salim, a anunțat, în Adunarea Națională, că forțe militare mozambicane și militari tanzanieni, aflați în Mozambic la cererea guvernului acestei țări, au anihilat o tentativă a rebelilor din „Rezistența Națională Mozambicană" (MNR) de a prelua controlul asupra provinciei centrale Zambezi. Tentativa rebelilor finanțați de rasiștii sud-africani de a ocupa cea mai importantă regiune agricolă a Mozambicului urmărea dezmembrarea țării și slăbirea ei din punct de vedere economic, a declarat A. Salim.

Incendii

La Brasilia s-a anunțat că, anul acesta, este posibilă o creștere cu 30 la sută a numărului incendiilor spontane de pădure în selva amazoniană, ca urmare a secetei prelungite — transmite agenția „EFE". Anul trecut, incendiile produse în această zonă au determinat răspîndirea în atmosferă a 518 000 000 tone de gaz carbonic, a 44 000 000 tone monoxid de carbon și a 6 220 000 tone de particule nocive pentru sănătatea omului și pentru natura înconjurătoare. În legătură cu aceasta, Institutul brazilian pentru dezvoltarea pădurilor a anunțat că va elabora un nou program de protejare a selvei amazoniene.

Inițiativă

Indonezia, Mexic, Peru, Sri Lanka, Iugoslavia și Venezuela au propus ca actualul tratat privind interzicerea parțială a experiențelor nucleare să fie folosit drept bază a unui acord privind o interzicere globală a experiențelor nucleare la sesiunea Conferinței O.N.U. consacrate dezarmării — arată agenția „Taniug".

Inițiativa privind o conferință internațională care să schimbe tratatul de interzicere parțială a experiențelor nucleare — incluzînd experiențele la sol, în aer și sub apă — într-un tratat privind interzicerea globală a experiențelor la suprafață, pe mare, sub pămînt, sub apă, în aer și spațiale, a fost lansată de aceste țări cu prilejul celei de a 25-a aniversări a tratatului din 1963.

Pentru convocarea conferinței este necesar acordul unei treimi din totalul celor 90 de țări care au ratificat tratatul.

Secretarul general al sesiunii, ambasadorul iugoslav, Milian Komatina, a afirmat că semnificația politică a inițiativei trebuie apreciată în contextul acordului privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, al negocierilor referitoare la reducerea cu 50 la sută a rachetelor intercontinentale (START), precum și ca prioritate permanentă acordată încetării tuturor experiențelor nucleare de către comunitatea internațională. Anul trecut, au fost efectuate 17 de experiențe nucleare de către Statele Unite, Uniunea Sovietică, Marea Britanie, Franța și China — arată „Taniug".

1000+1

„C. I. A. — războaiele secrete: 1981 – 1987“ (6)

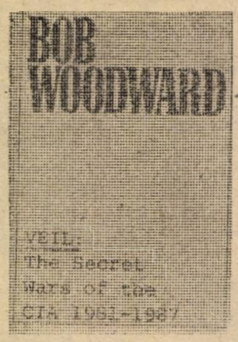

Bob Woodward

[Fără îndoială, concurentul cel mai de temut al C.I.A. a fost N.S.A. — National Security Agency (Agenția pentru Securitate Națională), teoretic independentă de C.I.A., practic „un partener tăcut“ (cum afirma Sache de Gramont în The Secret War *— „Războiul secret“) și, tocmai de aceea, capabilă să se infiltreze, să afle și să reușească acolo unde oamenii Agenției erau neputincioși. În mare măsură, N.S.A. a fost și este privilegiată. Cheltuiește, se afirmă, de două ori mai mult decît C.I.A., are un personal cu mult mai numeros, cartierul său general, de la Fort Meade, este mai mare decît Langley. N.S.A. s-a specializat, de la început, în informațiile din telecomunicații. Lumea a fost împînzită cu o rețea de „urechi electronice“. Peste 2 000 de stații de interceptare fonică au fost instalate în jurul globului, care funcționează douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru și în care lucrează peste 10 000 soldați, marinari, aviatori și experți ascultînd și înregistrînd mesajele emise de toate țările, fie în morse, fie prin radio. Cele mai multe din aceste stații se găsesc în interiorul bazelor militare americane, dar altele operează la bordul unor avioane sau nave. Nu au fost uitați nici sateliții: SAMOS (prescurtare de la* Satellite and Missile Observation System, *sistemul de observare cu ajutorul sateliților și rachetelor) este un sistem de sateliți de diferite tipuri, care interceptează comunicațiile, fotografiază bazele militare, aeroporturile, rampele de lansare a rachetelor, survolîndu-le la 240 km altitudine.*

Și cu toate acestea chiar și N.S.A. poate avea eșecuri].

Volumul comunicațiilor captate de N.S.A. nu era la înălțimea speranțelor lui Casey, care ar fi vrut să demonstreze că Nicaragua furniza arme revoluționarilor din Salvador. Aceștia asigurau o mai bună securitate a comunicațiilor lor decît armata salvadoriană.

Senatorul Leahy *[Patrick J. Leahy, senator democrat din statul Vermont]* hotărî să meargă în America Centrală pentru a-și face o idee asupra situației la fața locului. Pentru un membru al comisiei de informații atît de dinamic ca el, lumea întreagă era un vast și bogat bazin în care ardea să-și vîre un deget sau două pentru a-și face propria idee despre lupta dusă de Casey. Vrînd să evite să se expună unor certuri partizane, i-a cerut lui Rob Simmons, șeful secretariatului lui Goldwater, să-l însoțească. Înaintea plecării, Simmons a avut o întrevedere cu John McMahon, directorul adjunct al Agenției, pentru a-l face să înțeleagă faptul că această călătorie nu era una de plăcere. Scopul era de a face o detaliere a situației cu șefii „stațiilor“ din cele patru țări-cheie : Honduras, unde se desfășura principala operațiune implicînd participarea „contras“ ; Salvador, unde apărea amenințarea revoluționarilor de stînga ; Guatemala, unde C.I.A. încerca să oprească livrările de arme în baza unui *finding* separat ; și Panama, unde Agenția implantase o tabără ultrasecretă de antrenament pentru „contras“.

În afara lui Leahy și Simmons, expediția mai cuprindea trei alți membri ai Senatului, un ofițer de escortă al armatei și un ofițer de legătură cu sediul central de la Langley. Casey insistase ca un reprezentant al C.I.A. să facă și el parte, și îl numise pe Burton Hutchings, un ofițer cu experiență care îl cunoștea bine pe șeful „stației“ din Panama. Ceilalți membri ai grupului l-au supranumit, în glumă, „ochii și urechile celor de la Langley“.

După o vizită de rutină în taberele interzise din Guatemala, cei șapte bărbați au luat avionul spre Tegucigalpa, capitala Hondurasului, unde ambasadorul i-a invitat să stea în reședința sa luxoasă. Leahy l-a simpatizat repede pe șeful „stației“, care părea foarte informat.

C.I.A. instalase într-o casă bine păzită din Tegucigalpa o bază separată de unde dirija programul de asistență a forțelor „contras“. Șeful acestei

Grupuri de foști membri ai gărzii somoziste, arestați de sandiniști

„baze“, Ray Doty, era un fost locotenent-colonel al forțelor armate speciale, de vreo cincizeci de ani. Dispunea de o legătură directă cu sediul central de la C.I.A. — ceea ce era numit în jargonul comunicațiilor un „racord“. Deși Doty era sub ordinele șefului stației C.I.A. din capitală, „baza“ sa era pîrghia de comandă operațională a acțiunii clandestine. Doty fusese responsabil cu antrenamentul paramilitar în Laos, în timpul războiului din Vietnam.

Le-a explicat celor șapte bărbați că taberele de antrenament din Honduras erau cele mai bune pe care le văzuse el vreodată. Din cele șapte unități de luptă „contras“, cinci fuseseră trimise dincolo de frontieră, în Nicaragua. Desfășurînd o hartă a acestei țări, el a arătat vaste zone hașurate progresiv, care corespundeau mișcărilor către sud, ce urmau a fi făcute de unitățile de luptă ; ele trebuiau să le întîlnească pe cele care înaintau dinspre sud, din Costa Rica.

„Stați o clipă“, l-a întrerupt Leahy. Pentru a realiza această joncțiune, unitățile trebuiau să parcurgă peste trei sute douăzeci kilometri, traseul trecînd prin jumătatea estică a Nicaraguăi, ceea ce îi reamintea vechiul proiect al lui Clarridge : divizarea țării în două. „S-ar spune că aveți intenția răsturnării sandiniștilor“, a zis el.

„Nu, absolut deloc“, a replicat Doty. Știa că forul legislativ interzisese utilizarea creditelor „în scopul“ răsturnării guvernului. De altfel, telegrama lui Casey se găsea acolo, prinsă cu o pioneză, pe tabloul de afișaj.

„Atunci, la ce-ar servi planul dv., dacă ar reuși ?“, a întrebat Leahy.

„La tăierea comunicațiilor terestre între partea estică și Managua, care se găsește în partea vestică“, a răspuns Doty.

„Stați o clipă“, a mai zis Leahy. Cum vor reacționa sandiniștii văzîndu-și țara divizată în două — secționată prin mijloc —, și cum vor reuși Statele Unite să-i facă să creadă că nu voiau răsturnarea guvernului lor ?

Doty a explicat că, întrucît Salvadorul nu avea ieșire la Caraibe, ci doar la Pacific, operațiunea putea interzice transporturile de arme.

Leahy nu era pregătit să

admită un asemenea raționament. Ce control putea exercita C.I.A. asupra unităților de luptă „contras" ? a întrebat el, sprijinit și de ceilalți membri ai grupului.

Întrucît C.I.A. îi dotase pe „contras" cu aparate de transmisie — a explicat Doty —, C.I.A. cunoștea frecvențele și asculta, în secret, comunicațiile pentru a se asigura că aceștia respectă regulile definite prin planuri.

Și dacă acești „contras" nu spuneau totul pe undele hertziene ?

Sîntem pe cale să recrutăm oameni dintre grupurile „contras" care să spioneze pentru noi, a spus Doty.

Cîți ați recrutat ?

„Unul sau doi", a spus Doty, „dar abia am început".

Și cum își vor face rapoartele acești „spioni" ?

În timpul unor întrevederi între patru ochi.

Adică vor veni liniștiți la dv., punîndu-și viața în pericol ? Care va fi frecvența acestor întrevederi ? Una-două pe an ?

„Abia punem la punct sistemul", a răspuns Doty.

Leahy și-a spus că situația trebuie să fi fost cam aceeași la Saigon, la începutul anilor '60.

Leahy a avut, apoi, o întrevedere particulară cu generalul Gustavo Alvarez, șeful forțelor armate din Honduras, însărcinat cu conducerea părții hondurasiene a operațiunii.

„Soldații noștri vor fi la Managua înainte de Crăciun", i-a spus Alvarez lui Leahy.

„Stați o clipă, făcu Leahy. Politica americană avea ca obiectiv tocmai *nerăsturnarea* guvernului".

„Desigur, zise Alvarez, dar ar fi fantastic s-o facem, totuși, nu-i așa ?"

Ceva mai tîrziu, grupul a zburat spre Panama. Dewey Clarridge sosise acolo în ajun. Sub numele „Dewey Maroni", făcea un tur al „stațiilor" C.I.A. din regiune, cu brațele încărcate de cutii de țigări și sticle de coniac ; seara, trebuia să rămînă foarte tîrziu cu șefii de „stații", trecînd în revistă problemele lor profesionale și personale și evocînd vechi amintiri din războaiele trecute, cît și perspectivele celor ce vor veni.

Briefing-ul lui Leahy cu șeful „stației" era prevăzut pentru a doua zi, dar acesta s-a dus, din curtoazie, să-l vadă în aceeași zi și să se prezinte. Senatorul a declarat că ar dori informații asupra programului nicaraguan — mai ales asupra parametrilor timp, agenți, efective.

„Șeful diviziei mi-a ordonat să nu răspund", a spus șeful „stației", referindu-se la Clarridge.

Stupefiați, Leahy și Simmons au încercat să-l găsească pe McMahon la Washington, fără să reușească.

A doua zi, șeful „stației" le-a repetat același lucru.

Demonstrație la New York împotriva politicii Administrației în America Centrală

„Vreau să am răspunsuri și nu voi pleca de aici înainte de a le avea", a spus Leahy.

„Stația" n-a vrut nici măcar să-i permită lui Leahy sau lui Simmons să trimită un mesaj lui McMahon. Leahy a amenințat că va folosi o rețea telefonică normală, ceea ce ar fi constituit o infracțiune gravă vizînd securitatea, mai ales dacă Leahy începea să-și verse năduful pe acea linie neprotejată.

Către orele 11 dimineața, a reușit să trimită un mesaj conform regulilor de securitate.

La orele 18, cineva ciocănea în ușa camerei sale de la hotel. Era Clarridge, îmbrăcat în ceea ce Leahy a numit o ținută „safari" din mătase croită după ultima modă italiană. N-a fost nici un schimb de amabilități, și butonul radioului a fost deschis la maximum pentru a evita urechile indiscrete.

„Știți prea bine cine sînt, a pus Clarridge. Dle senator, se pare că aveți să-mi puneți întrebări".

„În calitate de membru al comisiei senatoriale pentru informații, misiunea mea de supraveghere nu se limitează la Washington D.C., a spus Leahy, sec. Cînd vizitez «stațiile» din străinătate, vreau să obțin răspunsuri la întrebările mele, iar în cazul de față am primit asigurările lui John McMahon că așa se va întîmpla".

Clarridge se așează pe pat... (Se gîndea la Panama).

De ce să fie antrenate forțe „contras" în Panama, stat separat de Salvador prin alte trei țări ? Ce legătură ar avea acestea cu interzicerea livrărilor de arme ?

Pentru a pregăti forțele „contras" să lovească Nicaragua plecînd din sud, trecînd prin Costa Rica, a răspuns Clarridge.

Leahy a schițat un crochiu al regiunii : Costa Rica se găsea la 500 km de Salvador. Deci, oricum nu putea împiedica livrările de arme.

Următoarea și ultima etapă a grupului trebuia să fie Salvador, dar N.S.A. a avertizat Panama că extremiștii de dreapta salvadorieni proiectau să doboare un avion transportînd o delegație americană. Ținta era, cu siguranță, senatorul Christopher Dodd, al cărui avion se îndrepta spre Salvador în același moment. Simmons a sugerat să se lipească pe avionul cu care zburau un afiș uriaș : „Nu trageți ! Adjunctul unui senator de dreapta la bord !".

Întors la Washington, Leahy și echipa sa au redactat împreună un lung raport „top secret". Conținea memorandumurile întrevederilor lor. Concluzia era fără ambiguitate : operațiunea era, din toate punctele de vedere, mai importantă decît fusese descrisă. Nu era vorba numai de efective — care, acum, se apropiau de cinci mii —, dar și de situația în ansamblu. Armata americană se lansase într-o operațiune de strîngere de informații al cărei cost se cifra la milioane de dolari ; acțiuni de sprijin, de antrenament sau de interzicere a livrărilor de arme erau în curs în toată America Centrală. Întreaga regiune — Guatemala, Costa Rica, Salvador, Honduras și chiar Panama — devenise o vastă pînză de păianjen a cărei pradă era Nicaragua.

Pe teren, planul consta în divizarea țării în două înaintea verii : estul de o parte, vestul de altă parte ; în atacarea dinspre nord, plecînd din Honduras, și dinspre sud, plecînd din Costa Rica ; în ajungerea la Managua înainte de Crăciun. Războiul izbucnea din toate punctele cardinale. Operațiunea era total diferită de prezentarea pe care o făcuse C.I.A. la Washington. În mod evident politica clandestină devansa ori înlocuia, adeseori, politica externă definită, implicit sau oficial, de Statele Unite. Un război cuprindea o întreagă regiune, iar esențialul planurilor rămînea nedefinit.

La următoarea ședință a comisiei senatoriale, Leahy a cerut să vorbească un sfert de oră pentru a face un rezumat al situației.

„Oh, Doamne, tipul ăsta vorbește prea mult !", a mormăit Goldwater.

[*În paralel, în același început de an 1983, strategia tensiunii continua. S.U.A. și Honduras organizau, între 1—6 februarie, cele mai mari manevre comune. Tema de luptă : o ipotetică invadare a Hondurasului de către Nicaragua. Zece mii de soldați panamezi și americani au participat, între 11 și 17 februarie, la manevrele din zona Canalului Panama. S.U.A. continuau să se opună dialogului dintre guvernul salvadorian și opoziție. Administrația continua să susțină „teoria dominoului" : „Dacă guvernul salvadorian cade în mîinile guerilei — declară președintele Reagan —, Costa Rica, Honduras, Panama vor urma același drum". Se preciza însă : „Nu se pune problema ca trupele americane să fie angajate în luptele din America Centrală". Dar, cum actele de agresiune se înmulțesc la frontiera Honduras—Nicaragua, această din urmă țară protestează și depune o nouă plîngere Consiliului de Securitate al O.N.U. Consiliul este convocat la 23 martie. Guvernul de la Managua se adresează tuturor guvernelor prietene, organizațiilor care sprijină revoluția, O.N.U. și statelor nealiniate, pentru a face cunoscută „această nouă escaladare a agresiunii și a obține sprijinul și solidaritatea acestora"].

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea

(Va urma)

Senatorul David Durenberger, președintele comisiei pentru informații, Robert Gates, candidat la funcția de director adjunct al C.I.A., și senatorul Patrick Leahy, în 1986

Rezerve

În 1987, consumul mondial de energie primară (petrol, gaze naturale, cărbune și energie electrică) a fost de 7,81 miliarde tone echivalent petrol. Potrivit unei recente prognoze, rezervele modiale de petrol cunoscute și exploatabile sînt suficiente pentru încă aproximativ 41 de ani în ritmul actual de extracție. Rezervele de cărbune sînt suficiente pentru o perioadă de încă 212 ani.

Șapte milioane

Aproximativ șapte milioane de cetățeni americani trăiesc sub „pragul sărăciei", în pofida faptului că au un loc de muncă. Potrivit presei din S.U.A., numărul celor afectați de „noua sărăcie" — datorată salariilor scăzute — a crescut cu 5 procente în decurs de opt ani. Statele de plată atestă că peste cinci milioane de americani au un venit inferior plafonului oficial al sărăciei.

Fondul internațional de urgență al O.N.U. pentru copii a adresat un nou apel comunității internaționale în vederea sprijinirii acțiunilor vizînd salvarea a sute de mii de copii în țările în curs de dezvoltare. Se relevă, cu acest prilej, că, datorită malnutriției și bolilor, în fiecare săptămînă mor, în categoria de state amintite, aproximativ 250 000 de copii

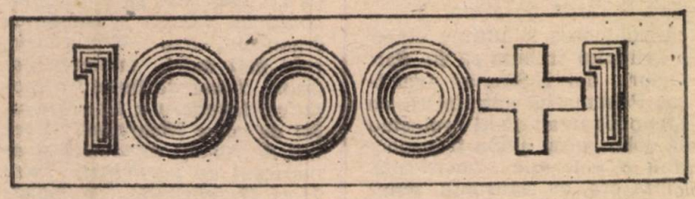

În imagine — membri ai mișcării ecologiste internaționale „Greenpeace" demonstrînd în portul Helsinki împotriva vînării balenelor. Repetatele demonstrații, sensibilizarea opiniei publice mondiale, în această problemă, au făcut ca, pentru prima oară, după mai multe decenii, să fie reperate din nou balene albastre în apele Arcticii. Pînă în prezent, aici au fost identificate 11 exemplare din această specie de mamifere, cele mai mari de pe glob, care pot atinge o lungime de 30 metri și o greutate de pînă la 130 tone

Galaxie

Un grup de astronomi americani, de la Institutul pentru cercetări cosmice din Baltimore, a descoperit o galaxie aflată la o depărtare de 15 miliarde de ani lumină de Terra. Galaxia este cea mai îndepărtată de Pămînt dintre cele cunoscute pînă în prezent de oamenii de știință. Observarea ei, apreciază specialiștii, poate furniza date interesante în ceea ce privește evoluția Universului.

Urși

Seceta, ce afectează mai multe state federale ale S.U.A., a avut ca efect și creșterea agresivității urșilor, care, lipsiți de hrană, au început să atace tot mai frecvent oamenii. În zona parcurilor naturale Yosemite, Sequoia și Kings Canyon, au fost înregistrate, anul acesta, 177 atacuri ale urșilor asupra unor corturi și popasuri turistice. Pînă în prezent nu au fost înregistrate victime umane.

Consecințe

Catastrofa de la platforma petrolieră „Piper Alfa" — care s-a produs în noaptea de 6 spre 7 iulie, soldîndu-se cu victime omenești — are consecințe ecologice dintre cele mai grave pentru bazinul Mării Nordului. În urma exploziei au fost distruse patru transformatoare electrice instalate pe platformă, care conțineau aproximativ 5 tone substanțe chimice deosebit de toxice, a declarat un reprezentant al proprietarului platformei — compania „Occidental Petroleum".

Delicte

Potrivit unui raport al Agenției poliției din Japonia, numărul infracțiunilor comise de tineri, în prima jumătate a anului 1988, se apropie de nivelul cel mai grav din istoria acestei țări (înregistrat în 1983) și evoluează într-un ritm rapid. Cifra infracțiunilor minore, cum ar fi furtul din magazine și delincvența în rîndul elevilor din cursul secundar, este cea mai mare din toate timpurile, așa cum este și cota criminalității juvenile din totalul național al infracțiunilor. În intervalul ianuarie—iunie a.c., poliția a arestat, pentru anchetare, 90 903 tineri și tinere între 14—19 ani, suspectați de a fi comis delicte. Cifra echivalează cu un spor de 6,1 la sută, față de situația din aceeași perioadă a anului trecut, fiind doar cu 0,5 la sută (adică aproximativ 500 de cazuri) mai mică decît recordul din 1983. Dar experții agenției menționate se așteaptă ca numărul cazurilor de delincvență juvenilă să atingă un nou nivel-record spre sfîrșitul anului. Cota delictelor comise de tineri, din totalul la nivel național, a fost de 46,8 la sută. Ea reprezintă un salt considerabil, față de 29,7 la sută, în 1968, sau de 35,8 la sută, în 1978.

Reuniune

Consiliul miniștrilor de externe al Ligii Arabe se reunește la 18 august în ședință de urgență pentru a examina situația în taberele de refugiați palestinieni din Liban — a anunțat o sursă oficială a Ligii Arabe, preluată de „MENA". Reuniunea respectivă a fost cerută de O.E.P.

Record

Un dentist indian în vîrstă de 40 de ani, Rajinder Singh, și-a depășit propriul record mondial de dactilografiere neîntreruptă, bătînd la mașină, în cadrul unui concurs oficial, timp de zece ore și șapte minute. Viteza de lucru a fost de peste 87 de cuvinte pe minut, cu un procent de corectitudine a scrierii de aproape sută la sută.

Observatori

Guvernul nicaraguan a propus crearea unei forțe mobile de observatori internaționali — formată din reprezentanți ai Spaniei, Canadei, R.F.G. și ai unei țări membre a „Grupului celor opt". Organismul respectiv va avea ca sarcină garantarea inviolabilității frontierei dintre Honduras și Nicaragua.

Studiu

În domeniul comerțului și industriei vest-germane, femeile au salarii cu o treime mai mici decît cele ale colegilor bărbați — se arată într-un studiu privind veniturile al Institutului de științe economice și sociale al Uniunii Sindicatelor Vest-Germane (D.G.B.). În rîndul funcționarilor, veniturile femeilor au fost chiar cu aproape 36 la sută mai mici decît ale bărbaților. Totodată, documentul citat de agenția „ADN", relevă că femeile au șanse mai reduse de promovare și calificare profesională.

Convenție

S.U.A. și Laosul au convenit să participe la Vientiane, la 22 și 23 august, la consultări consacrate continuării convorbirilor asupra cărora s-a convenit în 1987. Un „accent special va fi pus, cu acest prilej, asupra eforturilor comune vizînd soluționarea problemei umanitare a americanilor dați dispăruți în Laos", a anunțat Charles Redman, purtător de cuvînt al Departamentului de Stat. Partea americană va fi reprezentată de însărcinatul cu afaceri la Vientiane.

Narcotice

Peste 20 la sută din școlarii britanici de 11—16 ani au folosit droguri, potrivit unui studiu publicat recent la Londra. Documentul a fost întocmit pe baza studierii declarațiilor a peste 3 000 de elevi de la șase școli generale din Londra, unde aproape un sfert dintre ei au mărturisit că au „gustat" cocaină, heroină sau alte narcotice. Vîrsta medie la care s-a recurs pentru prima dată la droguri este sub 13 ani, potrivit studiului, considerat unul dintre cele mai cuprinzătoare de acest gen elaborate în Marea Britanie. Coordonatorul studiului, dr. Harith Swadi, de la Spitalul de copii din Westminster, a adresat un apel la organizarea unei campanii de educare a tineretului și copiilor vizînd eliminarea consumului de droguri în rîndul elevilor. „Dacă dorim, cu adevărat, să transpunem în practică un program preventiv, atunci trebuie să începem mai devreme, poate din primii ani de școală primară", a spus el.

Rubrică realizată de C. Ștefan

Efectul bumerang...

Dacă omenirea ar fi dispersată într-un sistem de planete, colaborarea internațională s-ar complica substanțial, iar gospodărirea fiecărei planete s-ar simplifica parțial. Deocamdată, avînd însă la îndemînă o singură „sferă" – nu excesiv de întinsă –, sîntem obligați să ne ducem viața exclusiv aici.

În urmă cu o jumătate de veac, după o lungă stare de euforie, umanitatea a început să considere că atlasul, cunoscut pînă în ultimul ungher, este mai puțin încăpător decît fuseseră tentați să spere descoperitorii Americii sau ai altor țărmuri relativ îndepărtate. Cîteva revoluții tehnologice și două bombardamente atomice au conturat o nouă dimensiune relevantă a contemporaneității : dimensiunea ecologică. Ea nu s-a inventat în această ultimă jumătate de veac, dar a devenit, în schimb, mai semnificativă ca oricînd.

Azi, ecologia este un sector aflat în top-ul interesului mondial, o temă prezentă asiduu în presă, în agendele a numeroase reuniuni regionale sau mondiale, un subiect de meditație la care pare să se fi abonat opinia publică de pretutindeni. Este normal. Avem nevoie de pămînt, de aer, de apă, avem nevoie de propriul nostru mediu, imediat sau mai îndepărtat, și nu în orice formă, ci într-una optimă.

Aer curat, pămînt curat, apă curată nu reprezintă un deziderat, ci o necesitate. Stringentă. Nu merită să comentăm acest adevăr, fiind evident pentru oricine. Tot pentru oricine este evident că starea de curățenie a mediului reprezintă un rezultat al stării de chibzuință a omului. Ploile acide nu au fost invenția naturii, nici umplerea cu deșeuri a fluviilor sau mărilor. La capătul periclitării ecologice a planetei se află proastele obișnuințe, noi sau vechi, ale umanității.

Remarcînd o evidență, suficient timp estompată de alte priorități, și anume că echilibrul ecologic trebuie nu numai moștenit dar și conservat, oamenii au ajuns la concluzia elementară că un fluviu sau o mare sînt curate în ansamblu și nu pe porțiuni, așa cum varianta inversă este valabilă tot în ansamblu. Cine poluează aici poluează și dincolo, un focar de mizerie se reverberează rapid, și, uneori, iremediabil ; pe scurt, interdependențele își dictează, și în acest domeniu, caracterul dominator.

În interiorul acestui pachet de probleme spinoase, complexe și imperative, nu putea să lipsească relația obsedantă dintre nordul planetei și sudul său. Nu este vorba de manipularea, de către nord, a valorilor sudului la vreo bursă de valori, ci de jaful disimulat sau deschis pe care nordul, lacom și cu mari apetituri de consum, îl operează în dauna „băncii ecologice mondiale". Altfel spus, ne aflăm în fața unui dosar aparent nou, dar care, în conținutul său, a existat de veacuri : mediul înconjurător este unic, unitar și coerent. Decuplarea, în folosul propriu, a unui halcan din acest mediu reprezintă un abuz care periclitează mecanismul general și împilează direct mase importante de oameni.

Este logic, într-un asemenea context, să se vorbească de o „datorie ecologică". Ea se include organic în lanțul de datorii pe care tot bogații le-au contractat pe spinarea săracilor. „Newsweek" relevă acest adevăr pe care merită să îl cunoască toată lumea :

„Sistemul ecologic al planetei nu este altceva decît o bancă de la care națiunile împrumută pentru a-și finanța dezvoltarea economiilor lor. Națiunile lumii sînt acționarii ei. Avuția ei sînt resursele naturale ale Terrei – aerul, apa , flora, fauna, minereurile. De 200 de ani, cîteva națiuni împrumută din greu de la această bancă comună, pentru a-și susține propria lor dezvoltare ; ele au devenit națiuni bogate. Împrumuturile lor continuă și astăzi neabătut. Cei ce locuiesc în aceste cîteva țări utilizează, anual, mai mult de jumătate din oxigenul consumabil al lumii. Ei utilizează, de asemenea, o cantitate disproporționată a resurselor naturale. Și fac acest lucru fără să se gîndească măcar să dea înapoi ceea ce au împrumutat. Singurul lucru pe care îl redau băncii ecologice comune sînt deșeurile: bioxid de carbon și alte asemenea gaze nocive, produse în urma combustiei industriale, precum și reziduuri toxice.

Această folosire abuzivă și fără noimă a resurselor pămîntului continuă în mod necontrolat, iar țările bogate știu acest lucru. Țările bogate pretind că sarcina unei asemenea conservări ar cădea, în mare parte, asupra țărilor sărace, a acelor țări ce adăpostesc pădurile tropicale ale globului, flora și fauna sălbatică. Dar este o eroare. Aceste țări sărace încep să facă, ele însele, mici împrumuturi de la banca ecologică comună. Ele taie păduri, ca să vîndă lemn. Cu venitul pe care îl obțin cumpără televizoare, automobile, computere individuale etc. – semnele distinctive ale dezvoltării. Defrișează terenuri și, în cadrul acestui proces, distrug fauna sălbatică, cu scopul de a cultiva mai multe plante necesare hranei populațiilor lor crescînde, sau cultivă plante rare, pe care, apoi, le vînd țărilor bogate. Efectuează lucrări de drenare, pentru a extinde agricultura – exact cum au procedat și țările bogate în urmă cu un secol.

Acum, țările bogate sînt furioase. Ele le spun celor sărace să nu facă nici una dintre aceste prostii , să nu ia cu asalt banca comună, pentru că va da faliment, și toată lumea va avea de suferit. Ele pun întrebarea : ce se va întîmpla dacă țările sărace ar continua să defrișeze pădurile tropicale ? Ce se va întîmpla cu clima planetei, dacă vor fi distruse acele zone de ploi tropicale și umiditate ? Întrebările sună bine, dar toate sînt pline de ipocrizie.

De mult timp, țările bogate le spun celor sărace că dezvoltarea rapidă depinde de exploatarea activă a resurselor naturale. Ele au prezentat propriile standarde ridicate de viață drept exemple demne de a fi urmate. Oricît de iluzoriu ar părea, uriașul efort al țărilor lumii a treia de a recupera decalajul a fost o componentă de bază a «pachetului» dezvoltării pe care experții occidentali au încercat să-l recomande noilor țări independente, în urmă cu cîteva decenii. Este cam tîrziu, acum, ca acești experți să le mai spună țărilor sărace că abordează cum nu trebuie problema dezvoltării.

Amenințarea la adresa pădurilor tropicale ale planetei, în țări ca Brazilia, Zair și Indonezia, și amenințarea faunei sălbatice nu provin, în primul rînd, de la cei ce doboară arbori pentru cherestea sau din partea braconierilor din Africa. Amenințarea o constituie aviditatea țărilor bogate pentru lemnul de esență tare al tropicelor și pentru produsele unor animale sălbatice rare (fildeșul). Cum ar putea țările, unde vînderea fildeșului este legală, sau unde oficialitățile închid ochii față de comerțul ilegal, să condamne pe un braconier ce încearcă să-și cîștige traiul ?

Cît despre pădurile tropicale, care au un rol esențial în reglementarea regimului pluvial al planetei, cine finanțează companiile ce pustiesc pămîntul în regiunea Amazonului, în Zair sau în Indonezia – deseori, fără a ține seama aproape deloc de nenorocirea oamenilor ce trăiesc în aceste păduri, ca să nu mai vorbim de soarta mediului înconjurător ? Cine cumpără recoltele de plante aducătoare de mari venituri, cultivate pe terenurile drenate și pe cele defrișate din lumea a treia ? Companiile multinaționale, deseori cu încurajarea organizațiilor internaționale de finanțare, inclusiv Banca Mondială însăși. Țările bogate trebuie să-și recunoască responsabilitatea pentru această stare de lucruri ; ele trebuie să plătească uriașa lor datorie față de restul lumii în acest domeniu crucial. Ele nu trebuie să se aștepte să fie tratate altfel decît tratează, ele însele, țările sărace. Sistemul ecologic al planetei se află într-o stare atît de jalnică, încît trebuie să se elaboreze de urgență un plan pentru refacerea resurselor sale, în scopul salvării lumii de la o catastrofă de proporții".

Această catastrofă are, înainte de a se instala efectiv și... obiectiv, un puternic impact emoțional. Reportajele senzaționale și imaginile TV, cu mare șoc psihologic, se difuzează în toată „lumea bogată" cu un enorm succes de public. Problema se discută aprins, se analizează la rece, se inventariază pe capitole, se birocratizează, dar rămîne, pentru marele public, incitantă și tulburătoare.

Bizar este că o altă catastrofă, cu vechi state de serviciu și cu implicații strict tragice pentru sute de milioane de oameni – subdezvoltarea – se... bucură de un impact mai subțire. Faptul este explicabil, dar nu scuzabil. Nici la nivelul cauzelor, nici la nivelul efectelor. În fond, omenirea este confruntată cu o singură problemă, indiferent de multitudinea fețetelor sale : dezordinea mondială. Această dezordine, conservată și promovată în virtutea unor interese de grup, nu va întîrzia să se răzbune inclusiv pe autorii acesteia. Și atunci ?

Efectul bumerang al dezordinii ecologice nu face altceva decît să întregească efectul bumerang al dezordinii economice. În dauna tuturor...

Radu Budeanu

PANORAMIC

Supercalculatoarele *)

(2)

Supercalculatoarele asigură oamenilor de ştiinţă un acces fără precedent spre lumi ascunse. Profesorul Arthur Freeman, de la Northwestern University, a folosit un Cray-2 ca să producă o imagine uimitoare a structurii atomice a unui nou superconductor care transmite liber un curent electric la temperatura de —175°C. Supercalculatorul Cray X-MP, de la Universitatea Illinois, a produs o gamă extraordinară de imagini colorate de animaţie, reprezentînd fenomene precum naşterea unei tornade sau fîntînile supersonice care ţîşnesc din găurile negre aflate în centrul galaxiilor. Fizicianul Kenneth Wilson, de la Universitatea Cornell, laureat al Premiului Nobel, spune : „Folosind un telescop, un astronom poate observa Universul pe o perioadă de 50 de ani. Dar un astrofizician, care are la dispoziţie un supercalculator, poate «vedea» miliarde de ani în trecut sau în viitor".

Dar, în ciuda tuturor miracolelor pe care supercalculatoarele le-au făcut posibile, cei ce le folosesc tot nu sînt mulţumiţi. Arhitectul de calculatoare Neil Lincoln glumeşte spunînd că adevărata definiţie a supercalculatorului este o maşină aflată cu o generaţie în urma problemelor pe care trebuie să le rezolve.

Cursa pentru construirea unor supercalculatoare şi mai rapide este în plină desfăşurare. În zeci de laboratoare din ţările dezvoltate se cheltuiesc milioane de dolari pentru a sprijini efortul sutelor de ingineri şi cercetători, angajaţi în construirea celui mai puternic calculator. Dacă s-ar putea spune că vreuna dintre echipe este în frunte, atunci ar putea fi vorba de un grup mic de tehnicieni care lucrează pe o platformă industrială de la Chippewa Falls, statul Wisconsin, unde Cray Research îşi are cele mai importante laboratoare. Un inginer timid şi solitar, în vîrstă de 62 de ani, Seymour Cray este, poate, pentru supercalculatoare, ceea ce Edison a fost pentru becurile electrice şi Bell pentru telefon. Întîi, la Control Data, căreia i-a fost co-fondator, şi apoi la propria sa firmă, Cray a proiectat o serie extraordinară de maşini de mare performanţă, printre care „CDC 6604" (1960), „CDC 6600" (1964), „CDC 7600" (1969), „Cray-1" (1976) şi „Cray-2" (1985) ; la vremea respectivă, fiecare dintre acestea putea pretinde a fi cel mai puternic calculator.

În 1981, Cray s-a retras din funcţia de preşedinte al companiei şi a devenit „consultant", ceea ce i-a permis să se concentreze mai mult asupra proiectării de calculatoare. În prezent îşi definitivează proiectele pentru următoarea lui maşină, „Cray-3" (aşteptată în 1989), după care se va concentra asupra lui „Cray-4". „Seymour are capacitatea de a se concentra asupra muncii sale excluzînd total orice altceva", spune James Thornton, un fost coleg de la CDC. Din punct de vedere tehnologic, Cray nu dă defel semne că şi-ar pierde spiritul inovator. „Cray-3" este aşteptat ca primul calculator comercial cu plăcuţe de arseniură de galiu, în afara celor obişnuite din siliciu. Electronii se deplasează de zece ori mai rapid prin arseniura de galiu şi, cu toate că acest material este mai scump şi lucrul cu el este mai dificil, Cray a decis că viteza mult sporită va justifica cheltuiala suplimentară. Recunoscînd importanţa din ce în ce mai mare a prelucrării paralele, Cray intenţionează să-şi doteze modelul cel mai avansat cu 64 de procesoare, în loc de patru, cîte are „Cray-2", sau 16, cîte vor fi folosite pentru „Cray-3". Şi totuşi Cray are grijă să nu facă salturi prea mari dintr-odată. „Conceptul de salt este foarte important în dezvoltarea calculatoarelor", a declarat Cray în toamna trecută unui grup de clienţi. „Dacă faci un salt prea mare, te loveşti. Dacă avansezi cu un pas într-una dintre dimensiuni, trebuie să fii atent la pasul pe care îl faci în alta, căci s-ar putea să fie prea luung."

Aceste comentarii au fost interpretate ca o referire ascuţită la activitatea lui Steve Chen, 44 de ani, care a părăsit brusc Cray Research, atunci cînd firma a refuzat să-i aprobe un plan ambiţios de a construi o nouă maşină. Cînd s-a întîmplat acest lucru, Chen era deja o vedetă în domeniul supercalculatoarelor. În 1979, cînd a venit la Cray Research, angajaţii firmei au fost convinşi că dăduseră peste un succesor al lui Cray. Chen s-a afirmat repede prin transformarea calculatorului „Cray-1" într-o maşină cu două procesoare. Rezultatul, „Cray X-MP", a bătut toate recordurile în materie de vînzări de acest gen, peste 120 de exemplare fiind instalate. Chen a proiectat şi noul „Cray Y-MP", firma sperînd ca acesta să egaleze succesul comercial al lui „Cray X-MP". Dar dorinţa lui Chen de a construi calculatoare din ce în ce mai puternice l-a pus în conflict cu Seymour Cray. Potrivit lui Gary Smaby, vicepreşedinte al companiei de investiţii Piper, Jaffray & Hopwood din Minneapolis, la mijloc nu era invidia sau un conflict de personalităţi, ci stilurile tehnologice diferite. Scopul lui Cray constă în a obţine tot ce se poate de la tehnologia existentă, cu un buget restrîns şi un personal limitat. Chen a adoptat o „abordare de echipă", angajînd 200 de persoane şi încurajîndu-le să urmărească nivelul maxim oriunde este posibil. În opinia conducerii companiei, maşina propusă de Chen, „Cray MP", ar fi implicat riscuri pe cinci fronturi tehnologice diferite, incluzînd folosirea limitată de cabluri din fibre optice pentru transmiterea unor fluxuri de date prin fascicule de lumină şi nu prin electroni. Cînd costul estimativ a ajuns la 100 milioane de dolari — dublul bugetului iniţial —, preşedintele companiei Cray Research, John Rollwaken, a anulat proiectul, determinînd demisia lui Chen.

Vreo 45 de membri ai echipei lui Chen de la Cray au plecat cu el şi s-au apucat de treabă la 12 mile depărtare, în localitatea Eau Claire, statul Wisconsin. După trei luni, Chen obţine sprijin financiar de la I.B.M., estimat între 10 şi 45 milioane de dolari. „Peste cinci ani", spune Chen, „ar trebui să ajungem la 100 de miliarde de gigaFLOPS. Vrem să rezolvăm într-o singură zi o problemă care acum ia trei luni".

I.B.M. nu se bazează, totuşi, numai pe Chen. Piaţa supercalculatoarelor ajungînd la cifra de un miliard de dolari pe an (care e, în mod tradiţional, pragul de interes al companiei), I.B.M. are cel puţin şase proiecte majore de supercalculatoare în curs, deşi unele se axează, în principal, pe cercetare. Unul dintre experimente este legat de un calculator specializat, numit GF-11, care ocupă în întregime o încăpere de 150 mp. Alt calculator, numit RP-3, va consta din opt cuburi cu latura de 2,5 m, aranjate în cerc. Dar chiar şi acestea vor fi eclipsate de cel mai ambiţios supercalculator al firmei I.M.B., TF-1, un gigant conţinînd 6 500 km de fire şi 33 000 de unităţi de prelucrare rapidă. TF-1 ar trebui să lucreze la viteze de 2 000 de ori mai mari decît în cazul supercalculatoarelor existente astăzi.

Pe piaţa supercalculatoarelor, adevăratul motiv de îngrijorare pentru I.B.M. s-ar putea să nu fie determinat de Cray Research, ci de Hitachi, Fujitsu şi NEC. Cu prima lor generaţie de supercalculatoare, japonezii şi-au demonstrat intenţia de a înfrînge supremaţia de 25 de ani a S.U.A. În prezent maşinile lor cele mai rapide sînt comparabile cu orice supercalculator produs în S.U.A. În unele aplicaţii, ele chiar depăşesc performanţa celor mai avansate modele americane. În timpul unui test de comparaţie între cel mai recent Hitachi cu un singur procesor, „S-820/80", şi un „Cray X-MP" cu două procesoare, supercalculatorul Hitachi a

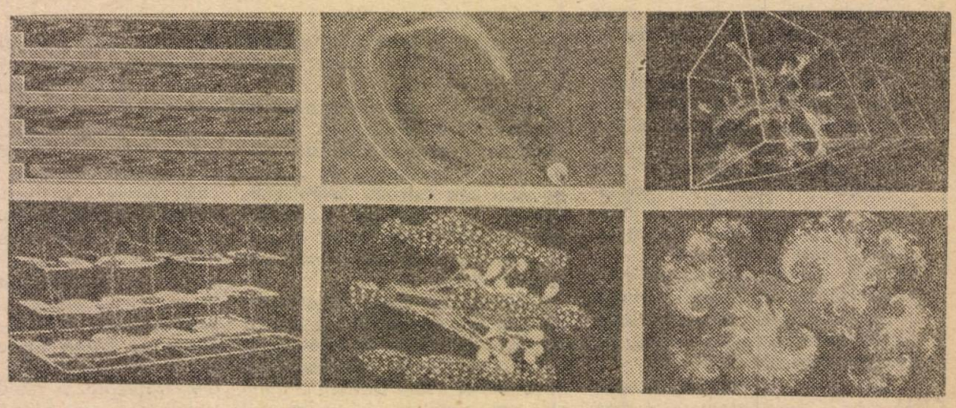

Simulări pe supercalculatoare (în ordine) : curgerea lichidelor ; comportamentul în zbor al unui avion hipersonic (circa 25 de ori viteza sunetului) ; evoluţia universului timpuriu (imediat după „marea explozie" iniţială) ; modele climatice ; comportamentul fibrei musculare umane ; funcţii matematice

*) Extrase din articolul „Viteză şi inteligenţă", apărut în revista „Time" nr. 13/1988.

învins aproximativ cu 10 la 1. „Considerînd aceste cifre", spune Yukihiko Karachi, profesor la Universitatea Senshu din Tokio, „ai zice că japonezii se pot descurca și fără supercalculatoarele Cray".

Pînă acum japonezii s-au concentrat spre a mări performanța procesoarelor lor celor mai rapide. Ca urmare, ei produc în prezent cele mai puternice supercalculatoare cu un singur procesor. Dar nu au început încă să conecteze un număr mare de procesoare individuale. S.U.A. deține încă avantajul asupra japonezilor exact în acest domeniu, al prelucrării paralele. Cîțiva mici producători americani, precum Bolt Beranek și Newman, N.C.U.B.E. și Ametek Computer Research, comercializează deja mașini cu prelucrare paralelă care pot rezolva ecuații cu o viteză atît de mare, încît amenință să treacă supercalculatoarele convenționale pe lista speciilor în curs de dispariție.

Punctul slab al paralelismului rezidă în sistemele de programare. S-au cheltuit zeci de mii de ani/om pentru elaborarea programelor pentru supercalculatoarele tradiționale. „A adopta paralelismul înseamnă s-o iei de la capăt", remarcă Thomas Nash de la Fermi National Accelerator Laboratory. Tocmai din acest motiv au fost recentele vești de la Sandia atît de importante. Ele au confirmat că se pot realiza creșteri spectaculoase de viteză, dacă problemele mari sînt divizate în părți mai mici, rezolvate apoi simultan. David Kuck, fostul profesor al lui Chen la Universitatea Illinois, e de părere că „ceea ce se va întîmpla în deceniul următor este că vom afla cum să facem paralelismul să funcționeze".

Funcționarea paralelismului îi va avantaja nu numai pe beneficiarii supercalculatoarelor, dar și pe cercetătorii implicați în celălalt mare proiect al științei calculatoarelor — inteligența artificială. De altfel, una dintre cele mai perfecționate mașini cu prelucrare paralelă, un calculator cu 65 536 de procesoare, numit Connection Machine, a fost construită de cercetătorii pregătiți la Laboratorul pentru Inteligență Artificială de la Massachusetts Institute of Technologie. W. Daniel Hillis, inginerul în vîrstă de 31 de ani care a proiectat calculatorul, îl consideră prima dovadă concretă cu privire la ceea ce îi apare ca o inevitabilă convergență a celor două domenii. „Supercalculul este o tehnologie de bază pentru inteligența artificială", remarcă Hillis. „După cum nu poți construi un avion fără a realiza, întîi, niște motoare destul de puternice ca să-l propulseze, tot așa inteligența artificială nu se poate realiza fără supercalculatoare mai rapide".

În joc se află mai mult decît vînzarea cîtorva mașini valorînd mai multe milioane de dolari. În domeniul supercalculatoarelor și al inteligenței artificiale se află cheile dezvoltării economice și tehnologice în viitor. Noi deschideri spectaculoase așteaptă să fie făcute în domenii mergînd de la ingineria genetică la fizica particulelor, de la producția automată la explorarea spațiului cosmic. Și există chiar și șansa ca oamenii de știință să folosească noile calculatoare pentru a înțelege mai bine cel mai complex dintre toate mecanismele, mintea omului.

Traducere și adaptare de Gabriela Dolgu

PAKISTAN

Ziua independenței

La 14 august 1947, a fost proclamată independența de stat a Pakistanului, eveniment ce a constituit momentul culminant al luptei poporului pakistanez pentru libertate și, totodată, a inaugurat o perioadă de ample transformări pe calea progresului, a dezvoltării de sine stătătoare, a valorificării mai eficiente, în propriul interes, a resurselor naturale ale țării. În deceniile care au trecut de la obținerea independenței, s-au pus bazele unei industrii naționale, s-au creat noi ramuri industriale, iar agricultura a fost supusă unui amplu proces de modernizare și diversificare.

Relațiile de prietenie și colaborare, stabilite între România și Pakistan, s-au dezvoltat, în toți acești ani, pe temeiul principiilor respectului independenței, egalității în drepturi, neamestecului în treburi interne și avantajului reciproc. Contribuția hotărîtoare în evoluția acestor relații au adus-o întîlnirile și convorbirile la nivel înalt care, de fiecare dată, au conferit noi dimensiuni conlucrării reciproc avantajoase dintre cele două țări și popoare, așezînd-o pe o bază trainică, de largă perspectivă.

Cît costă incertitudinea...

Pistolarul flegmatic, elastic, cu ochiul ager și mîna sigură, a fost, este și va fi un suport esențial al oricărui western care se respectă. Normal. Performanța de a ochi rapid și efectiv într-o țintă, în general vie, reprezintă o garanție atît în film, cît și în viață. Garanția de a nu ieși, prematur, dintr-o distribuție sau dintr-o armată.

Capacitatea luptătorului de a răspunde competent unor solicitări majore a fost, aidoma filmelor în care se împușcă sistematic, suportul oricărui război. Un spadasin miop, care își confundă adversarul cu un tufiș la îndemînă, sau un artilerist, care își bombardează din greșeală propriile poziții, evocă un comic sîngeros și, în orice caz, confirmă excepții de la o regulă de fier : războiul este o întreprindere serioasă și merită desfășurat numai în condiții de strictă disciplină, profesionalism și o reală concentrare a tuturor disponibilităților.

Așadar, năucul, distratul, militarul-gîgă încurcă în război mai mult decît în timp de pace. Faptul este verificat, sintetizat și însușit de către experți, strategi și toți ceilalți profesioniști care operează, teoretic sau practic, în domeniu.

Intrarea computerelor în sfera confruntărilor militare a constituit, din acest punct de vedere, nu numai o introducere a calculului rapid acolo unde socotelile se puteau încurca, dar și o garanție că o mașină, scutită de emoții, spaimă sau entuziasm necontrolat, își va face, la rece, datoria mai bine decît un om. Foarte rapid, computerul a împins militarul tot mai departe de zona de decizie, a preluat competențe și răspunderi și s-a instalat în fața „orchestrei" ca un dirijor incapabil de bîlbe, amnezii sau altele asemenea. Cînd computerele au început să greșească, lăsînd gură-cască profesioniștii în stare să nu greșească, toată problema a căpătat obscurități nebănuite. Deocamdată, o certitudine de abia formată (computerul nu greșește, dar omul da) lasă loc convingerii că, dintr-o confruntare ultramodernă nu mai poate ieși nimeni premiant. Pe de o parte, tehnica de luptă s-a sofisticat prea mult pentru ca omul să o poată controla cu mîinile goale, iar, pe de altă parte, reacția computerului poate fi substanțial mai eronată decît a omului care poate reacționa adecvat cu vechile sale mijloace : auz, vedere, inteligență, fler.

„International Herald Tribune" remarcă, referindu-se la sistemul electronic de luptă cu rachete „Aegis" : „Pînă în prezent, acest sistem a fost instalat pe 11 nave de război și alte 15 nave sînt programate să îl primească în viitor.

Sistemul «Aegis» combină aparate radar, radio, computere, precum și sisteme-instalații de urmărire și lansare a rachetelor, integrare într-o stație de luptă unică. Este unul dintre cele mai complexe sisteme de arme care a fost proiectat vreodată. Costul său inițial a fost de peste 350 milioane dolari, echivalînd aproape costul navei pe care a fost instalat. În prezent însă, crucișătoarele dotate cu sisteme «Aegis» costă peste 1,2 miliarde dolari fiecare.

Criticii au afirmat că sistemele «Aegis» ar trebui testate în condiții realiste, înainte ca alte miliarde de dolari să fie vărsate pentru construirea a 15 noi sisteme.

Marina americană a declarat că testele efectuate au demonstrat corectarea deficiențelor detectate. Biroul General de Conturi (GAO) al Congresului S.U.A. arată, însă, într-un raport care nu a fost încă dat publicității, că testările au fost prea simple. «Chiar dacă Aegis nu poate face distincție între un avion mare și unul mic, el ar trebui să poată stabili dacă este sau nu este vorba despre un avion de luptă», a declarat un expert al Biroului. «Sistemul Aegis funcționează pe baza unui program computerizat», a mai arătat el, adăugînd : «S-ar putea ca programul să fie deficitar».

Potrivit unei oficialități a Congresului, raportul nepublicat al GAO critică testările «Aegis», arătînd că cei care au operat cu acest sistem nu au fost niciodată confruntați cu mai mult de două ținte".

Este de așteptat ca, într-un război adevărat, ca și într-unul experimental..., țintele care atacă să fie mai multe decît o singură pereche, fapt suficient pentru a demonstra că 1,2 miliarde de dolari pot să nu folosească la nimic...

Radu Budeanu

POSTA REDACȚIEI

Cooperare în Maghreb

Aurel Urucu, București. Ceva mai veche, ideea creării unei piețe comune maghrebiene revine, acum, în actualitate, favorizată și de ultimele evoluții politice din zonă — restabilirea relațiilor diplomatice dintre Algeria și Maroc, ca și a celor dintre Tunisia și Libia, în decembrie trecut.

În cadrul unui colocviu cu privire la colaborarea dintre țările Maghrebului, organizat la Alger în luna ianuarie, Tunisia a propus, după cum relatează agenția A.P.A., crearea unei „zone de preferințe economice la nivelul Maghrebului, care ar permite să se asigure o mai mare fluiditate a schimburilor, o mai bună circulație a informației economice".

Cele cinci țări ale Maghrebului (Tunisia, Algeria, Maroc, Mauritania și Libia), a căror populație va ajunge în anul 2000 la aproximativ 100 milioane de locuitori, se confruntă, apreciază sursa citată, mai mult sau mai puțin, cu aceleași probleme : un șomaj crescînd, o foarte mare dependență de Occident și deseori concurența între propriile resurse agricole și producția lor industrială.

Conducătorii economiei tunisiene sînt convinși că, în timp ce proiectul „Maghrebului fără frontiere" rămîne un ideal, complementaritatea celor cinci țări din regiune poate fi treptat realizată, indiferent de regimurile aflate la putere.

Ideea călăuzitoare a acestui proiect a fost exprimată de tunisianul Mansour Moalla, președintele Institutului arab al șefilor de întreprindere : „Crearea unui Maghreb economic ar permite să se pună capăt fărîmițării, realizîndu-se o circulație mai liberă a mărfurilor, serviciilor și a capitalului. Cooperarea noastră necesară cu Europa occidentală ar putea deveni mai exigentă și mai matură, dacă am fi mai puțin dispersați" — a declarat Moalla în cadrul unui recent forum pe tema „Pentru o Comunitate Economică Maghrebiană".

Algele Veneției

Al. Sticlaru, Constanța. Municipalitatea venețiană a declarat închisă „operațiunea de urgență-alge", ce a durat cîteva săptămîni și a constat din strîngerea algelor moarte din lagună cu ajutorul unor utilaje speciale. Responsabilă cu problemele ecologice ale Veneției, Rosa Lamunizzi Carbone a declarat că, „deși criza a fost depășită, problema rămîne", deoarece putrefacția va continua din cauza marii contaminări a lagunei și a temperaturii ridicate înregistrate în această zonă de o intensă umiditate. Invazia algelor în laguna venețiană a provocat putrezirea a peste un milion de tone de vegetație depusă pe fundul apelor.

G. Trocan, Arad. Accidentul avionului „Airbus A-320", ce a avut loc la 26 iunie (v. „Lumea" nr. 28 a.c.), s-a datorat unei erori umane. Este concluzia la care au ajuns experții în urma studierii „cutiilor negre" ale aparatului. Din greșeala piloților, avionul a zburat prea jos (la 30 de picioare), cu o viteză prea mică (60 metri/secundă, în loc de 140) și fără o putere suficientă (doar 5 la sută din puterea maximă). În urma anchetei, a fost înlăturată supoziția unei erori tehnice a aparatului. Drept urmare, cele trei companii ce posedă primele șase avioane de seria A-320 — Air France, Air Inter și British Airways — au decis să le folosească din nou, după ce le-au interzis zborurile, pînă la elucidarea cazului.

I. Costache, București. Premiul „Jawaharlal Nehru", care se acordă anual, a fost decernat, la 11 august, secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar ; el a fost înființat în 1965, în memoria primului ministru al Indiei, după obținerea independenței, în 1947.

I. Gheorghiu, Timișoara ; E. Tănăsie, București. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), la 31 iulie a.c., în lume se înregistraseră 108 176 cazuri de SIDA, în 140 de țări. Numai în lunile iunie și iulie, au fost detectate 7 776 noi cazuri — informează OMS. Din totalul îmbolnăvirilor, S.U.A. înregistrează cel mai mare număr — 69 085. Pe continente, situația se prezintă astfel : America de Nord și Sud — 79 000, Europa — 13 214, Africa — 14 786, Asia — 264, Oceania — peste o mie. Recent, ziarul „The Washington Post" a anunțat că bolnavilor de SIDA aflați în tratament la Institutul național de cancer din Statele Unite li se va administra un nou medicament, „CD 4", elaborat pe baza ingineriei genetice. Dacă rezultatele vor fi pozitive, s-ar putea spera — susțin unii specialiști — într-o nouă eră în lupta contra sindromului de imunodeficiență dobîndită. Pînă în prezent, singurul medicament, care a reușit, dacă nu să vindece, cel puțin să stopeze, în parte, evoluția bolii a fost „AZT"-ul, administrat în special în S.U.A., în ciuda prețului său ridicat și a anumitor contraindicații.

Ioan Moașă, Arad. Sondajul de opinie este o metodă utilizată în vederea cunoașterii, la un moment dat, a repartițiilor opiniilor publicului într-o chestiune concretă — economică, politică, juridică, cultural-științifică, etică. (cf. „Dicționarului politic", Ed. Politică, București). Caracteristicile principale ale sondajului de opinie sînt : aplicarea lui exclusiv la unele eșantioane reprezentative și selecționarea subiecților chestionați cu ajutorul legilor probabilității. Metoda sondajului de opinie se bazează pe faptul că opiniile individuale pot da indicii asupra opiniei grupului de apartenență (sex, vîrstă, socio-profesional, politic, confesional, cultural etc.). Concluziile rezultate din cercetarea colectivității selectate se extrapolează numai asupra colectivității statistice generale din care au fost reținuți subiecții anchetei. În Occident, una dintre cele mai cunoscute instituții specializate în investigarea opiniei publice este Institutul Gallup, S.U.A., creat în 1935 de ziaristul G.H. Gallup.

Viorel Neacșu, Buzău. 1. În actualul Congres american majoritatea o dețin, cum aminții și dv., democrații. În urma decesului senatorului democrat, Edward Zorinsky, la începutul lunii martie 1987 guvernatorul statului pe care îl reprezenta, Nebraska, republicana Kay Orr, l-a numit ca succesor pe David Karnes, un republican. Aceasta, împotriva obiceiului statuat demult, potrivit căruia mandatul unui legislator e încheiat de un membru al aceluiași partid. Prin numirea lui Karnes, care va rămîne în Senat pînă la încheierea mandatului lui Zorinsky, în 1988, situația în camera superioară a Congresului este acum de 54 democrați și 46 republicani.

2. Dintre bolile cărora nu li s-a descoperit încă leacul, boala „alzheimer" este dintre cele mai cumplite. Este vorba de o degenerare a creierului, ce sfîrșește cu moartea pacientului. Boala se manifestă îndeosebi printre vîrstnici. Patru grupuri de cercetători americani au anunțat identificarea unei gene implicate în producerea anormalității țesutului creierului, specifică bolii, iar un al cincilea grup a descoperit un „reper" genetic al bolii. Descoperirile acestea par să indice că cel puțin o formă a bolii „alzheimer" este moștenită, ceea ce permite cercetătorilor să se apropie de o eventuală posibilitate de vindecare.

Șerban Ludu, Timișoara. Marea Britanie, R.F.G. și Italia au semnat — în decembrie 1985, martie și, respectiv, septembrie 1986 — documente cu Administrația americană privind participarea lor la cercetările științifice din domeniul tehnologiilor de vîrf din cadrul S.D.I., program cunoscut sub numele de „războiul stelelor". În legătură cu întrebarea dv. dacă aceste țări au primit fondurile promise, în cadrul acordurilor respective, am găsit un răspuns în publicația londoneză „The New Statesman" : „Pînă acum, țările din vestul Europei implicate în S.D.I. speră să primească cel puțin 15 la sută din cele 26 milioane dolari promiși de Pentagon, dar experții consideră că vor obține doar unu la sută".

Populația mondială

Georgeta Dincă, București. 1. Observatorul de la Greenwich (Marea Britanie) a fost fondat la 11 august 1675.

2. Populația Asiei numără, în prezent, 3 miliarde de persoane — s-a anunțat oficial la Națiunile Unite. Potrivit ultimelor date furnizate de Organizația mondială, populația globului era, la 1 iulie a.c., de 5 miliarde 111 milioane de persoane și va atinge 6 miliarde 250 milioane în anul 2000 și 8 miliarde 465 milioane în anul 2025. Din compararea statisticilor actuale cu prognozele elaborate în urmă cu cîțiva ani, rezultă că populația mondială a crescut într-un ritm mult mai rapid decît se prevedea. În viitorii 37 de ani, populația continentului asiatic va crește cu 1 miliard 889 milioane persoane, ceea ce echivalează cu populația actuală a Chinei și Indiei, împreună.

Ioan Burlacu, Constanța. Fostul președinte John F. Kennedy a avut doi copii : Caroline și John jr. Fiica sa (30 de ani) și-a încheiat de curînd studiile de drept la Universitatea Columbia ; Caroline este căsătorită cu Edwin Schlossberg. Fratele ei, John, studiază încă dreptul la Universitatea din New York. Dintre cei 11 copii ai fostului senator Robert Kennedy, cel mai mare este membru al Camerei Reprezentanților (deținînd mandatul ce a aparținut cîndva și unchiului său).

POSTA REDACȚIEI

Republica Vanuatu

Ștefan Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Călărași. Republica Vanuatu (ceea ce înseamnă, în limbajul locuitorilor săi, „țara care a existat, există și va exista") era un vechi condominion anglo-francez al Noilor Hebride, a cărui instaurare a fost aprobată prin tratatul semnat între cele două țări în anul 1906. În 1914, a fost semnat protocolul prevăzînd funcționarea unei administrații mixte franco-britanice. Republica este situată în sud-estul oceanului Pacific, fiind compusă din 80 de insule cu o suprafață totală de 11 800 km pătrați, unde trăiesc circa 127 000 de locuitori. În anul 1979, partidul Vanuaaku („Pămîntul nostru"), care a luat parte pentru independența insulelor, a cîștigat victoria în alegeri și, la 30 iulie 1980, Vanuatu a devenit independentă.

Președintele republicii, ales pentru o perioadă de cinci ani, este șeful statului. G. Kalsaku, președinte din 1980, a primit titlul de șef al tribului (Ati) și și-a luat ca nume de familie pe cel al tribului. El se numește, acum, George Ati Sokomanu („suveranul triburilor"). Puterea legislativă este exercitată de parlament și de o cameră legislativă care numără 39 de deputați, aleși la patru ani. Puterea executivă este exercitată de un guvern condus de un prim-ministru. Funcționează, de asemenea, Consiliul național al șefilor de trib, a cărui misiune constă în menținerea nealterată a tradițiilor populare.

Vanuatu a moștenit o economie subdezvoltată, republica făcînd parte din rîndul țărilor celor mai puțin dezvoltate. 80 la sută din populație este ocupată în agricultură, care nu asigură decît 20 la sută din produsul intern brut. Principalele produse agricole, cum ar fi nucile de cocos, cacaoa și cafeaua, sînt exportate. Industria, slab dezvoltată în prezent, are ca sectoare de activitate cîteva unități de produse alimentare, de lemn și textile. Funcționează, de asemenea, o fabrică de ciment, întreprinderi manufacturiere de mobilă și de cărămizi. Importurile se bazează pe produse industriale (mașini și echipamente), produse petroliere, mărfuri pentru consumul curent, precum și produse alimentare. Guvernul republicii depune eforturi susținute în vederea accelerării ritmului de creștere economică, de dezvoltare a agriculturii, industriei și comerțului. **(A.I.).**

Nicoleta Dina, com. Toporul, jud. Giurgiu. Vă mulțumim pentru aprecierile elogioase la adresa „Caietului de vacanță — 1988".

Invazia lăcustelor

Florin Oancea, București. Despre invazia și daunele provocate de lăcuste, revista noastră a publicat o serie de informații. Vă oferim, în continuare, cîteva date apărute recent în revista „The Economist" în legătură cu consecințele și, mai ales, mijloacele de combatere a acestor insecte. În ultimii trei ani — arată revista — „erupția" lăcustelor în Etiopia s-a transformat într-o adevărată „plagă" ce amenință nordul Africii, dar și restul continentului. Specia care prezintă, în prezent, cel mai mare pericol este lăcusta de deșert — vorace și cu o viteză de deplasare ridicată —, constituind unul din cei mai periculoși dăunători din lume. Un roi de 50 de mii de asemenea lăcuste poate distruge 100 de tone de vegetație într-o singură zi — cantitate suficientă pentru a hrăni 500 de persoane pe o perioadă de un an. Un roi de lăcuste ce a invadat, recent, statul Mali s-a întins pe o lungime de 120 kilometri și o arie de 25 kilometri. Datorită migrației, ele reușesc să găsească hrană în zonele aride, deplasîndu-se odată cu vîntul. Străbat, însă, o distanță destul de mare, chiar și atunci cînd curenții de aer nu le sînt favorabili. Ploile favorizează migrația lăcustelor, deoarece le împrospătează hrana și le oferă condiții prielnice pentru a depune ouăle.

La jumătatea anului 1985, s-a mai înregistrat o invazie uriașă de lăcuste, în Etiopia și Sudan, unde, după o lungă secetă, au început ploile. Anul acesta — apreciază specialiștii — lăcustele se întorc spre est. În Tunisia și Maroc, 3 milioane hectare de teren arabil au fost tratate, de la începutul anului, cu pesticide împotriva acestor insecte. În prezent, „norii" de lăcuste se îndreaptă spre sudul continentului african.

Pericolul pe care îl prezintă acești dăunători preocupă comunitatea internațională, organizațiile O.N.U., ca și pe ecologiști. Problemele ce trebuie soluționate sînt numeroase, îndeosebi cele privind modalitatea cea mai eficientă și, deopotrivă, cea mai puțin nocivă în consecințe pentru om. În luna martie a acestui an, Organizația pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) a recomandat factorilor responsabili ca pesticidul denumit „dieldrin", deosebit de nociv, să fie folosit cu multă precauție și sub un control adecvat. Această substanță este, din păcate, pînă în prezent, cea mai eficace, o doză răspîndită pe terenurile arabile rămînînd activă timp de șase săptămîni. Ecologiștii sînt de părere că „dieldrinul" ar putea avea consecințe negative asupra populației din zona tratată. Totuși, specialiști ai F.A.O. argumentează că, utilizat cu precauție, în special în zonele deșertice, nu constituie un pericol. Ultime știri transmise de agenția „ANSA" arată că, la sediul F.A.O. de la Roma, a fost inaugurat, recent, un sistem automatizat denumit „Artemis" (Africa Real Time Environmental Monitor Using Imaging Satellites), care va culege și elabora, direct, datele provenite de la satelitul vest-european „Meteosat" și de la sateliții americani „Noaa". Satelitul „Meteosat" se află pe o orbită situată la 36 000 km înălțime și transmite, la fiecare jumătate de oră, imagini meteo din Africa și Orientul Apropiat. El este utilizat în special pentru a prognoza ploile, factor favorizant pentru reproducerea lăcustelor. Sateliții „Noaa" sînt folosiți pentru studierea oceanelor și atmosferei și au orbite polare, furnizînd, de două ori pe zi, date privind starea vegetației. Datele culese de la acești sateliți vor fi elaborate și integrate de computerul centrului F.A.O., în vederea furnizării de elemente esențiale pentru controlul preventiv și strategia de atac împotriva lăcustelor, avînd drept consecințe o reducere a cantității de insecticide. În **imagini** — aspecte din lupta împotriva lăcustelor. În campania desfășurată în Egipt, pentru împrăștierea insecticidelor este folosit un utilaj realizat de FAO, denumit „Micronair 7 000". **(M.B.).**

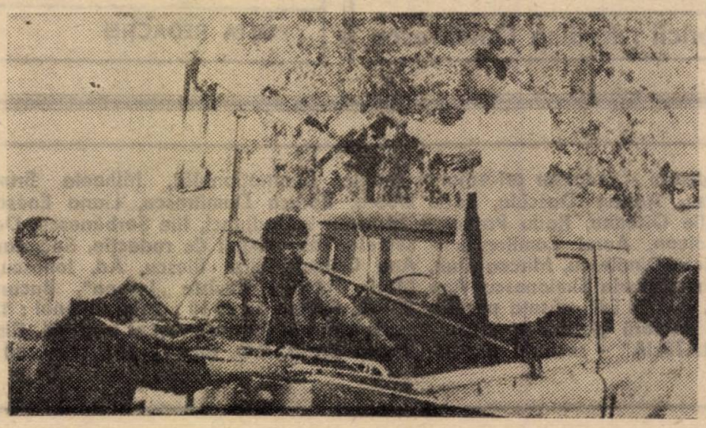

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Vasile Alexandru, Bistrița. Referitor la ultima dumneavoastră scrisoare, vă precizăm că, pînă în prezent, am răspuns la multe din întrebările

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

pe care ni le-ați pus. Anul acesta, de pildă, au apărut răspunsuri în cadrul acestei rubrici din numerele 9, 11, 14, 21 ale revistei. Un scurt istoric al metroului, ca și amănunte privind „cutia neagră" veți găsi în nr. 10 a.c. la pagina 31. Despre biblioteca din Alexandria am scris în nr. 28, pag. 31. Este dificil să vă răspundem în fiecare săptămînă, deoarece, pe de o parte, primim foarte multe scrisori la redacție iar, pe de altă parte, strîngerea materialului documentar necesar reclamă o perioadă de timp mai îndelungată. Vom reveni cu o serie de teme pe care ni le propuneți. În ce privește problema secetei, Organizația Mondială a Agriculturii (F.A.O.) a informat, zilele trecute, în publicația „Food Outlook" (Panorama alimentației), că „lumea a treia" va fi prima victimă a secetei înregistrate actualmente în Statele Unite. F.A.O. atrage atenția că, pentru prima oară în 40 de ani, rezervele de cereale pe anul 1988—1989 vor atinge minimul necesar. În 1988 — precizează publicația — producția mondială de cereale va fi de 1 miliard 772 milioane tone, ceea ce reprezintă cu 24 milioane tone mai puțin decît anul trecut. Datorită politicii inechitabile promovate de țările industrializate occidentale pe piețele internaționale de schimb, aceasta va avea consecințe grele pentru „lumea a treia", deoarece prețurile produselor alimentare — deficitare în multe țări în curs de dezvoltare — vor crește în mod accelerat, inclusiv datorită unor presiuni artificiale.

Florin Chiorcea, Iași. Republica Populară Chineză avea, la 1 iulie a.c., o populație de 1 miliard 72 milioane de locuitori, potrivit datelor Biroului național de statistică, preluate de ziarul „China Daily". În ce privește populația Indiei, dispunem de datele furnizate în 1985 : 767 681 000 locuitori.

Mircea Teodorescu, București. Referitor la întrebarea dumneavoastră în legătură cu acordurile de pace privind America Centrală, așa-numitele „Esquipolas II", semnate la 7 august 1987, în Guatemala, de președinții celor cinci țări centro-americane (Costa Rica, Salvador, Guatemala, Honduras și Nicaragua), vă sugerăm să consultați articolul din acest număr și, de asemenea, colecția revistei noastre din ultimul an.

Alexandru Taloș, Cluj-Napoca. Nu dispunem de adresa solicitată. În ce privește cazul „Rainbow Warrior", revista noastră a publicat, la vremea respectivă, o serie de materiale, în cîteva numere succesive.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

34 (1295) 18 august 1988

MAREA SĂRBĂTOARE NAȚIONALĂ

Conștiința propășirii libere și demne a patriei socialiste 1
Esența novatoare a gîndirii și acțiunii românești de politică externă. Radu Pascal 2
Transformări radicale în economia românească, poziții active în vederea restructurării economiei mondiale. dr. Ilie Șerbănescu 6
Strălucită afirmare a rolului conducător al partidului în lupta pentru eliberarea, independența și propășirea patriei. dr. Gheorghe Unc 9

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Reglementarea pașnică, prin dialog și negocieri, a conflictelor și diferendelor dintre state. N. Pătrașcu 12
Șapte zile, Ștefan Cârjă 14
Bangkok. Configurație post-electorală. Liana Enescu 14
Orientul Mijlociu. Evoluții în problema palestiniană. Crăciun Ionescu 15
Quito. Un nou guvern, un nou președinte. Rodica Dumitrescu 16
America Centrală. Un an de la acordurile de pace 18

1000 + 1 19, 23, 26

DIN LUMEA CAPITALULUI

„Occidentul — o lume a inegalităților" 20
Statele Unite. „Bogații și săracii" 21
Delincvența juvenilă în ascensiune 22

SERIAL

„C.I.A. — războaiele secrete : 1981–1987" (6). Bob Woodward. 24

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Efectul bumerang... Radu Budeanu 27

PANORAMIC

Supercalculatoarele (2) 28

ACCENTE

Cît costă incertitudinea... Radu Budeanu 29

POȘTA REDACȚIEI 30

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Turlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S. 7